

El santo evangelio según San Lucas

San Lucas ï gotisuro gaye

¹ Ñati mu yu baba Teófilo. Adi mure papera cõa yu. Adi ramuri Jesure rētagore oca ucari masa jājarā ñama ñna ñja. ² Mani robo bajiroti cajero Jesús rāca riasotigoana ñna gotija, tūgoanati ñama ñna cūni. Ito bajiri ñna ucarise ticõri, “Jesús rāca riasotigoana ñna gotiro bajiroti ucama ñna cūni”, yi tūõia mani. ³ Ito bajiro yi masibojaguti jeyaro Jesure rētare oca queno riasoticõri, “Yu baba Teófilore yiari, yumasiti itire ucacuja yu”, yi tūõiacu yu. ⁴ Ito bajiro tūõiacõri, “Jeyaro yu tūogore bajiroti bajiyija Jesure cūni”, mu yi tūo masitoni adi mure uca yu.

Juan ï rujearoto riojua ángel ï goti yure gaye

⁵ Herodes, Judea sita uju ï ñaroca, sīgū ñayiju pai Zacarías wame cutigu. Pai Abías gāna rāca gagu ñayiju Zacarías. Ñ manjo Elisabet wame cutigo ñayijo iso. Pai Aarón ñajacu janeño ñayijo iso. ⁶ Dios ï tija queno yirā ñayijarā ñna jūarā, Zacarías ï manjo rāca. Ito yicõri Dios ï rotirise queno cūdirā ñayijarā ñna. Ito bajiri, “Ñnare seti ña”, yi masibisijarā gājerā. ⁷ Ito bajibojarocati rīa mañijarā ñna. No yicõri rīa cuti masibisijo Elisabet. Ñna jūarā bucūrā riti ñayijarā ñja.

⁸⁻⁹ Co ramu Zacarías rāca gānare pai ye moare ñayiju Dios ya wiju. Paia ñna yisotire yicõri

Zacariásre bese masiyijarã gãjerã paia. “Muti ña Dios ya sôa sãjarocu, Diore queno sutirise soe ïsirocũ”, yi ti masiyijarã ña Zacariásre. ¹⁰ Ito ña yija tucõri, Diore queno suti quenarise soe ïsirocũ, Dios ya sôa sãjayijũ Zacariás. Ito ï soe ñaroca riti macũjua Diore busi ñayijarã masa jeyaro. ¹¹ Iti ï soeroca riti Dios ñaro gagũ ángel goañoijũ Zacariásre. Diore soe ïsirajũ riojocadujajua goa rãgũijũ ï. ¹² Ángelre ti bujacõri, no yi masibisijũ Zacariás. Buto güijũ ï. ¹³ Ito bajiro ï güija ticõri, ado bajiro ïre gotijũ ángel:

—Güibesa Zacariás mũ. Mũ busirisere tuoami Dios. Ito bajiri mũ manajo Elisabet macũ cutigo yigõji. Ito yicõri Juan ïre wame wõgũ yigũja mũ. ¹⁴⁻¹⁵ Mũ macũ Dios ï tiro riojo queno yigũ ñagũ yiguĩji ï. Ito bajiri queno wanũgũ yigũja mũ. Ito yicõri ï rujeaja tucõri, masa jãjarã wanũrã yirãji ña. Mũ macũ uyé ide idibiquĩji, sibiore cani. Ito yicõri ï rujearoto riojua Espiritu Santo quedi sãjagũ yiguĩji ïre. ¹⁶ Mũ macũ ï riasorise tucõri Israel sita gãna jãjarã mani Ujũ Dios rãca tũdi usi cutirã yirãji ña. ¹⁷ Jane mejejũ Elías wame cutigũ, Diore goti ïsiri masũ ñayijũ. ïre bajiro queno oca sëoro masare riasogũ yiguĩji mũ macũ. Dios ï cõaru Cristo ï ejaroto riojua, Dios oca queno masare riasogũ yiguĩji mũ macũ. Ito bajiri Espiritu Santo ï ejabuarisena jacusabatia ña rã rãca corocõ usi cutiroca yigũ yiguĩji ï. Ito yicõri Diore cudimena ña cãdiroca yigũ yiguĩji ï. Ito bajiro yigũ, Cristore masa ña boca ãmi ñacãroca yigũ yiguĩji mũ macũ, yiyijũ ángel Zacariásre.

¹⁸ Ito ï yija tucõri, ado bajiro ïre seniñayijũ

Zacarías:

—¿Mɛ yirise rētaro yiroja, no bajiro yi tɔoĩa ñagũ yigɔjada yɛ? Bɛɔɔɔ ña yɛ. Ito yicōri yɛ manojɔ cɔni bɛco ñamo, yiyijɛ Zacarías.

¹⁹ Ito ĩ yija ĩre cɔdiyijɛ ángel:

—Gabriel ña yɛ. Ito yicōri Diore moa ĩsigũ ña yɛ. Mɛre iti oca quenarise yɛ gotitoni yɛre cōami Dios.

²⁰ Ito bajibɔjarocati yɛ bɛsirise mɛ tɔorɔnɔbejare bɛsi masibiticōri, bɛsibicɛ ñagũ yigɔja mɛ. Ito bajiri mɛ macɛ ĩ rujearoto riojɛa bɛsibicɛ riti ñagũ yigɔja mɛ maji. Ito bajiroti rētarɔ yiroja, Dios ĩ ámori rɔmɔjɛ, yiyijɛ ángel Zacaríasre.

²¹ Ito ĩ yiroca macɔjɛ ñarã ruje tɔoĩayijarã masa Zacaríasre yurã. ¿No yija Dios ya wijɛ yoari sejati Zacarías? yi tɔoĩayijarã ĩna. ²² ĩ budija bero no yi bɛsi masia mañijɛ Zacaríasre. ĩ ito bajija ticōri, “Dios ya sōajɛ ñasarise tiñi ĩ”, yiyijarã masa. ĩjɛa bɛsibicɛ ñacōri no bajiro yi bɛsi masibisijɛ ĩnare. Ito bajiri bɛsigɔcɔti ĩ ya ámona sōju quesoĩayijɛ ĩ.

²³ Dios ya wijɛ ĩ moa tɔja bero ĩ ya wijɛ tɔdi wayijɛ Zacarías. ²⁴ ĩ ya wijɛ ĩ tɔdi ejaja bero ĩ manojɔ Elisabet macɛ sãñagō ñayijo iso ĩja. Ito yicōri wijɛ ñagō, budibisijɔ iso co dɔjamocō ũmacañicō. ²⁵ Ado bajiro tɔoĩayijɔ iso. “Ito bajiro yɛ macɛ sãñaroca yiñi Dios yɛre. Gãjerã yɛre ĩna ti tudibe yigɛ, ito bajiro queno yiñi Dios yɛre”, yi tɔoĩayijɔ iso.

Jesús ĩ rujearoto riojɛa ángel ĩ goti yure gaye

²⁶ Co ámojeno ũmacañi macɛ sãña tɔjago Elisabet iso ñaroca, Dios ñaro gagɛ ángel Gabriel wame cɔtigare cōayijɛ Dios, Nazaret wame cɔtiri cɔtojɛ. Galilea sitajɛ ñayijɛ iti cɔto. ²⁷ Itojɛ sīgō

María wame c̄atigore oca gotiroc̄ure c̄ōayij̄u Dios Gabrielre. Man̄uj̄u maco ũm̄ugũ r̄ãca ajeĩabeco ñayijo iso. Ito yic̄ōri José manojo ñaroco ñayijo iso. Masa ʋj̄u ñayoru janami mac̄u ñayij̄u José. Ĩ ñic̄uj̄u David wame c̄atiyoyij̄u, jane mejej̄u masa ʋj̄u ñayoru. ²⁸ María t̄uj̄u ejac̄ōri ado bajiro isore gotiyij̄u ángel:

—¿Ñati m̄u? M̄ure oca gotiḡu wadib̄u ȳu. Dios ĩ tija, queno ʋsi c̄atigo ñayij̄u m̄u. Ito bajiri m̄u r̄ãca ñami Dios. Gãjerã romia r̄eto busaro queno yiñi Dios m̄ure, yiyij̄u ángel Maríare.

²⁹ Ito ĩ yija t̄oc̄ōri, buto t̄oĩa jaiyijo iso ĩja. “¿No yija ito bajiro ȳure seniĩati ĩ?” yi t̄oĩayijo iso. ³⁰ Ito yija m̄ucana isore busiyij̄u ángel:

—Gũibesa María m̄u. M̄ure wan̄uami Dios. Ito bajiri m̄ure queno yiñi ĩ. ³¹ Mac̄u sãñaḡō ñas̄uogo yigoja m̄u, ito yic̄ōri mac̄u c̄atigo yigoja m̄u. ĩre mac̄u c̄atic̄ōri, Jesús wame yigo yigoja m̄u, m̄u mac̄ure. ³² Masa r̄etoro masi r̄etoc̄ũgũ ñagũ yiguĩji ĩ. Ito yic̄ōri, “Dios Mac̄u”, wame c̄atiḡu yiguĩji ĩ. Dios ũmac̄uj̄u gaḡu Mac̄u ñari ito bajiro wame c̄atiḡu yiguĩji ĩ. ĩ ñic̄uj̄u David ñayoru robo bajiro ʋj̄u ñagũ yiguĩji ĩ c̄uni. Ito bajiro ĩ ñaroca yiḡu yiguĩji Dios. ³³ Israel sita gãna jeyaro ʋj̄u ñagũ yiguĩji m̄u mac̄u. Ito yic̄ōri ĩ rotirise s̄usabeto yiroja ĩja, yiyij̄u ángel Maríare.

³⁴ Ito ĩ yija t̄oc̄ōri, ĩre seniĩayijo María:

—¿Ũm̄ugũ r̄ãca ȳu ñabitibojarocati ȳure mac̄u rujeagu yiguĩjida? yiyijo iso ĩre.

³⁵ Iso ito yija t̄oc̄ōri, ado bajiro isore c̄adiyij̄u ĩ:

—Ĩ ya ʋsiti m̄ure queo sãgũ yiguĩji Dios. Ito yic̄ōri ĩ masirise m̄u r̄ãca ñaro yiroja. Ito bajiro Dios ĩ yija

ĩ ya usiti m_u mac_u sãñarise bajiro yiroja m_ure. Ito bajiri mac_uacã m_u r_ucoroc_u Dios ĩ ãmorise riti yig_u yiguĩji ĩ. “Dios Mac_u ñami ĩ”, yirã yirãji masa. Gaje ado bajiro m_ure gotia y_u. ³⁶ M_u gajego Elisabet b_uco ñabojagoti mac_u c_utigo yig_oji iso. “Rĩa c_utiado mam_o iso”, yibojacã masa. Ito ĩna yibojarocati co ãmojeno ũmacañi t_uja iso mac_u sãñaja bero. ³⁷ “Diore disej_ua b_uto josarise manoja”, yiyij_u ĩ Mariãre.

³⁸ Ito ĩ yija t_uoc_ori, ado bajiro c_udiyijo iso:

—Dios ĩ rotirise moa ĩsiri maso ña y_u. Ito bajiri m_u yiro bajiroti yire ãmoa y_u, yiyijo Mariã.

Iso ito yija t_uoc_ori, ũmac_uj_u t_udi m_ujacoayij_u ángel m_ucana.

Elisabetre Mariã iso tigo ware gaye

³⁹ Ito bajiro ĩ yira r_um_uri bero usirio wayijo Mariã, Judea sitaj_u g_uta yuc_uri ñari c_utoju Elisabetre tigo waco. ⁴⁰ Ito ejac_ori Zacarías ya wij_u sãjayijo iso. Ito sãja ejac_ori, “¿Ñati m_u?” yi seniñayijo iso Elisabetre. ⁴¹ Mariã iso seniñaja t_uoc_ori, Elisabet jeraga totij_u mac_u sãñag_u wãreyij_u. Ito yic_ori Espiritu Santo isore quedi sãjayij_u. ⁴² Ito bajic_ori oca s_oro ado bajiro yi gotiyijo Elisabet Mariãre:

—Gãjerã romia r_etoro queno yiñi Dios m_ure. Ito yic_ori m_u mac_u r_ucoroc_ure c_uni queno yiñi Dios.

⁴³ ¿Ñasari maso meje y_u ñabojarocati y_u Uj_u jaco ñaroco y_ure tigo wadiri m_u? ⁴⁴ Y_ure m_u seniñaja t_uoc_ori, y_u ya jeraga totij_u sãñag_u, y_u mac_u wanug_u wãremi ĩ. ⁴⁵ “Dios ĩ busiado bajiroti itire yic_og_u yiguĩji”, yiroco b_uto wan_ua m_u, yiyijo Elisabet Mariãre.

⁴⁶ Ito yija ado bajiro yiyijo Mariã:

Yu ya usina mani Ujure buto rucubuouou yu. Ito bajiri,
 “Queno ya mu”, ya yu ĩre.

47 Dios ñami yure masoru. Ito bajiri ĩre queno wanua yu.

48 ĩre moa ĩsiri maso ñasago meje yu ñabojarocati yure ãcabojabiticõri queno yiquĩ Dios yure. Ito bajiri ĩre buto wanua yu. Ado bajiro busirã yirãji yu bero gãna. “Isore queno yiñi Dios”, yirã yirãji ĩna.

49 Ito bajiro tuoĩarã yirãji ĩna, rẽtoro masigũ Dios yure queno ĩ yija ticõri. Queno yigu ñami Dios. Ñẽñarise yĩabicu ñami ĩ.

50 ĩre rucubuorãre ĩnare ti maitĩñagũ yiguĩji Dios.

51 Buto sẽogũ ñami Dios. Ito bajiri jaje tiyamani ĩocãyiju ĩ. Ito yicõri, “Rẽtoro masirã ña gu”, yi tuoĩabojarãre, rẽtocũyiju Dios.

52 Ujarã ñasabojarã ĩna ñasabitiroca yiyiju Dios. Ito yicõri, “Gãjerã rẽtoro masigũ ña yu”, yi tuoĩamenare ĩna ñasarã ñaroca yiyiju Dios.

53 Ñio jogarãre quenarise ecayiju Dios. Ito yicõri gajeoni jairã ñabojarãre cuni ñe manoti ĩnare bucõyiju Dios.

54-55 Mani ñicusabatia Abraham ñayoru mesare ado bajiro gotiyiju Dios. “Muare cuni, mua janerãbatiare cuni ti maicõri queno yi ñacuja yu”, yiyiju Dios. Itire ãcabojabeami Dios. Ito bajiri ĩgotiado bajiroti, mani Israel sita gãna ĩ rĩa mani ñajare, queno yi ñami Dios manire. Ito bajiri ĩ Macu yu rucoroca yigu yiguĩji Dios, yiyijo Marĩa Elisabetre.

⁵⁶ Ito yi, Elisabet ya wij_u udiarã ũmacañi ñacõayijo María ñja. Ito iso ñaja bero tãdi wayijo m_ucana iso ya wij_u ñja.

Juan idé guri mas_u ñ rujeare gaye

⁵⁷ Elisabet iso mac_u r_ucori r_um_u ejaroca mac_u r_ucoyijo iso ñja. ⁵⁸ Dios isore queno yija, t_uoyijarã iso ñarã ito yicõri iso t_u ñarã c_uni. Ito bajiri isore wan_urã ejayijarã ñna, iso t_uj_u. ⁵⁹ Mac_uacã ñ joeaja bero u_dia ãmojeno r_um_uri t_ujaroca ejayijarã ñna m_ucana. Mac_uacãre ñna yisotire bajiro ñre wiro tarona ejayijarã ñna. Ito yicõri ñ jac_u Zacarías wamere wõ ãmobjayijarã ñna. ⁶⁰ Ito yibojarocati ñ jaco ãmobisijo:

—Juan wame cutig_u yiguñji, yiyijo iso.

⁶¹ Iso ito yija t_uocõri, ado bajiro seniñayijarã ñna isore:

—¿No yija ito bajiro ñre wame wõ ãmoati m_u? Mani ñarã sīg_u ito bajiro wame cutirã mama, yiyijarã ñna isore.

⁶² Ito yicõri mac_uacã jac_ure seniñarona ãmona ñre sõju quesoñayijarã ñna, “¿Dise wame ãmoati m_u?” yirona. ⁶³ Ito bajiro ñna yija ticõri, mac_uacã wame uca wõroc_u ucara jãi ñnare seniñij_u Zacarías. Ito yija, “Juan wame cutig_u yiguñji”, yi uca wõyij_u ñ. Ito bajiro ñ yija ticõri, “¿Ito bajiro wame ãmoati ñ?” yirã, ruje t_uoñayijarã ñna. ⁶⁴ Ito bajiro ñna yiroca riti busi masibitir_u ñabojag_uti busis_uoyij_u Zacarías m_ucana. “Queno ya Dios m_u. Rëtoro quenag_u ñna m_u”, yi busis_uoyij_u Zacarías Diore r_uc_ub_uog_u. ⁶⁵ Ito ñ yija t_uocõri, ñ t_uj_u ñarã ti u_cayijarã ñna. Ito Judea sitaj_u, g_uta yucurij_u ñarã c_uni iti oca rëtagore t_uoyijarã ñna. Ito bajiri iti oca goti batoyijarã ñna. ⁶⁶ Masa

iti oca tɔocõri ruje tɔoñayijarã ãna. Ito yicõri gãmeri seniñayijarã ãna: “¿Ñimɔ ñasagɔ yiguñjida ã bɔcɔaja? Mani ʃjɔ Dios queno yiyijɔ ãre”, yi masi jediyijarã ãna ãja.

Zacarías Diore ã basare gaye

⁶⁷ Ito bajiro ãna yi ñaroca Espírítu Santo quedi sãjayijɔ macɔacã jacɔ, Zacaríasre. ãre Espírítu Santo quedi sãjaja ticõri, ado bajiro Dios oca gotiyijɔ Zacarías:

⁶⁸ Mani Israel gãna, mani ʃjɔ Diore rɔcɔbɔorɔja manire. ãti ñami rëtoro masigã. Ito yicõri ã ñarã ña mani. Mani ñari tutijɔ ejaçõri manire masorɔ ñami Dios.

⁶⁹ Manire masorocɔ, sīgã rëtoro masigãre cõagã yiguñji Dios. Mani ñicɔ David ñayorɔ Diore queno cɔdigɔ janami ñagã yiguñji ã.

⁷⁰ Jane mejejɔ ãre goti ãsiri masana sɔoriti ado bajiro goticãñi Dios manire:

⁷¹ “Mɔa wajanare rëtocũcɔja yɔ. Ito yicõri mɔare ti terãre cɔni camotacɔja yɔ.

⁷² Mɔare ti maicõri yɔ goticato bajiroti yicɔja yɔ”, yĩni Dios, yi gotiyijɔ Zacarías masare.

⁷³ Mani ñicɔ Abraham ñayorɔre ado bajiro goticãyijɔ Dios:

⁷⁴ “Mɔare masocɔja yɔ, mɔa wajana ãna mɔare ruyuriobe yirocɔ. Ito bajiro yicɔja yɔ, gũimenati yɔre mɔa cɔditi.

⁷⁵ Mɔa catirocõ mɔa queno yi ñatoni, ito yicõri yiro robo yɔre mɔa cɔdi ñatoni, ito bajiro mɔare masocɔja yɔ”, yĩni Dios, mani ñicɔ Abraham ñayorɔre, yi gotiyijɔ Zacarías masare.

- 76-77 Ito ñ yija bero ado bajiro yiyijµ Zacarías macuacãre gotigµ: “Cristo, Dios ñ cõarure masa ñre boca ãmi ñacãtoni Dios oca ñnare gotigµ yigµja mµ. ‘Mµa ñeñaro yirise mµa jidicãja bero, itire ãcabojocõri mµare masogũ yiguĩji Dios’, yi gotigµ yigµja mµ masare. Ito bajiro mµ gotija tµocõri, ‘Dios õmacãjµ gagure goti ñsiri masµ ñami’, yirã yirãji masa mµre”, yiyijµ Zacarías, ñ macuacãre gotigµ.
- 78 Manire ti maicõri sõoro yibeami Dios. Ito bajiri manire masorocµ, Cristore cõagũ yiguĩji Dios mani ñari sitajµ.
- 79 Ado ejacõri Diore masimenare ñ oca gotigµ yiguĩji jeame ãjµrojµ ñna wabe yirocµ. Ito yicõri ñ rãca mani queno µsi cutitoni, Cristore cõagũ yiguĩji Dios, yiyijµ Zacarías masare gotigµ.
- 80 Вучµа мµja wacµti buto Diore tµorãnµ mµja wayijµ Zacarías macµ, Juan wame cutigµ. Dios gayere queno tµoĩacõri ñre bajiro µsi cutigµ ñayijµ Juan. Jaĩ tujacõri yucµ manojµ ña ucuyijµ ñ. Israel sita gãnare Dios oca ñ goti ucuroto riojµa, itojµ riti ña ucuyijµ Juan maji.

2

Jesucristo ñ rujeare gaye (Mt 1.18-25)

¹ Iti rµmµriti masa µjµ Augusto wame cutigµ, “Adocõ ñama yµ ya masa”, yirocµ ñna wame wõ jeo ãmoyijµ ñ. Ito bajiri masa jeyarore wadi rotiyijµ ñ. ² Siria sitajµ Cirenio ñ µjµ ñaroca ito bajiro bajiyijµ iti cajero masare cõĩare gaye. ³ Ito bajicõri masa jeyaro ñna rujeara cutojµ wame ucarona

wayijarã ãna. ⁴ Ito bajiri iti oca tucõri wayijũ José cani. Galilea sita Nazaret wame cutiri cutojũ ñacõri Judea sita Belén wame cutiri cutojũ wayijũ José ã wame wõrocu. Jane mejeju Belénju rujeayiju David, masa ujũ ñayoru. David ñayoru janerãbatia macu ñari Belénju wayijũ José. ⁵ Itoju wayijũ José ã manajo ñaroco María rãca. ã rãca ajebitibojagoti macu sãñagõ ñayijo iso. ⁶ Belénju ãna ejaja bero macu iso rucoroti rumu ejayiju isore. ⁷ Ito bajiri iso macu ñasũogũ rucoyijo iso ãja. ãre saya werorina gũmacõri ecana ãna baricoroju ãre sãyijo iso. Canira wiri daja rõtajare ecana wijũ ñayijarã ãna.

Oveja coderi masare ángel ã gotire gaye

⁸ Belén tu busa ñayijarã oveja coderi masa. Ta weseju ñami rëta wayijarã oveja coderã. ⁹ Ñajasaroti Dios ñaro gagũ ángel goayiju ãnare. Ito yicõri Dios ã sãtirise busuõoyiju ãna wato. Itire ticõri buto gũiyijarã ãna. ¹⁰ ãna gũija ticõri, ado bajiro yiyijũ ã:

—Gũibesa mua. Oca quenarise mũare gotigũ wadibũ yũ. Iti oca tucõri masa jeyaro wanurã yirãji ãna. ¹¹ Adi ñamiti David ñayoru ya cutojũ rujeami mũare masorocu. ã ñami mani Uju ñarocu Cristo, Dios ã cõaru. ¹² ãre mua ti bũjaja ado bajiro bajigũ bũjarã yirãji mua. Saya werorina gũmarure bũjarã yirãji mua macuacãre. Ito yicõri ecana ãna baricoroju cani sãñagũ yiguãji ã, yiyijũ ángel oveja coderi masare.

¹³ Ito bajiro ã yija beroti ãre bajiro bajirã ángel mesa jãjarã goayijarã. Ito yicõri ado bajiro busiyijarã ãna, Diore rucabũorã:

14 Rētoro masigũ ñami Dios ũmacũju gagũ. Adi sita gãna, Dios rãca queno usi cãtirã queno wanũ quena ñajaro ñna, yiyijarã ángel mesa.

15 Ito yicõri tũdi mũjacoayijarã ñna. Ito ñna mũjagoja bero oveja coderi masa gãmeri busiyijarã ñja:

—Ita, Belénju wato mani. Iti rētagore tiĩato mani. Ito yicõri mani Ƴju Dios ĩ gotirise tito mani, yiyijarã ñna.

16 Ito yicõri usirio wayijarã ñna. Belénju ejacõri María, Josére cuni ti bũjayijarã ñna. Ito yicõri macuacãre ecana ñna baricoroju sãñagũre ti bũjayijarã ñja. 17 Īre ti bũjacõri, “Ado bajiro bajigũ macuacãre ti bũjarã yirãji mũa”, yi ángel ĩ gotigorere goti jeoyijarã ñna, itiju ñarãre. 18 Itire tuo wanucõri, “¿No yireoni ñati iti?” yi tuoña jediyijarã itiju ñarã. 19 Ito bajibojarocati Maríajũama iti oca tuocõri iso ya usiju tuoña wanũ ñayijo iso. 20 Ito bajiro iso tuoña ñaroca ñna cutoju tũdi wayijarã oveja coderi masa. Warãti Diore rũcũborã ĩre wanũ quenare oca busiyijarã ñna. Ángel ĩ gotigore ñaro bajiroti iti rētaja ticõri, Diore rũcũborã wanũ quenare oca busiyijarã ñna.

Dios ya wijũ Jesure ñna ãmi ejare gaye

21 Ƴdia ãmojeno rũmũri Jesús ĩ tũjaroca judio masa ñna yisotiado robo bajiro ĩre wirotayijarã ñna. Macuacãre wirotayijarã ñna taja bero Jesús ĩre wame wõyijarã ñna. “Ito bajiro wame wõma”, yiyijũ ángel, María iso macũ sãñaroto ríojũa.

22-24 Jane mejeju ado bajiro rotiyijũ Moisés ñayoru: “Romio iso rũcoja bero jũarã masacõ rũmũri bero iso ñarise cãtirise coerona Diore oveja

macu soe ĩsima. Oveja ĩ manija, buja robo bajirã jũarã ĩre soe ĩsima. Ito yicõri buja rĩa cuni quena ñarãji”, yi rotiyijũ Moisès ñayoru. Ito bajiri ĩ rotigore cãdirona Dios ya wi Jerusalénjũ Jesure ãmi wayijarã ĩ jacusabatia. Gaje ucare ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Macu ñasũogu Dios yagu ñagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩre moa ĩsigũ yiguĩji ĩ”, yi gotia Dios oca. Ito bajiri, “Ãni macuacã mure riti ĩ moa ĩsitoni mure ĩsia gũ”, yi Diore busirona Jerusalénjũ Jesure ãmi wayijarã ĩ jacusabatia.

²⁵ Iti rumuri Simeón wame cutigũ Jerusalénjũ ñayijũ. Queno Diore cudigũ ñayijũ ĩ. Israel sita gãnare masorocure bocati ñayijũ Simeón. Ito yicõri Espiritu Santo quedi sãjacãru ñayijũ ĩ. ²⁶ Espiritu Santo ado bajiro goticãyijũ Simeónre: “Cristo, Dios ĩ cõarure tigũ yigũja mũ, mũ godaroto riojũ”, yiyijũ Espiritu Santo Simeónre. ²⁷⁻²⁸ José, María rãca ĩna wari rumuti Simeónre cuni Dios ya wijũ wa rotiyijũ Espiritu Santo. Judio masa ĩna yisotiado bajiro yirona Dios ya wijũ Jesure ãmi sãja wayijarã ĩna. ĩna iti wijũ sãjaroca ĩna tũ eja rũgũyijũ Simeón. “Dios Macu ñaguĩji”, yi tũoĩacõri Jesure ãmi gajayijũ ĩ. Jesure ãmi gajacõri, “Queno ya mũ”, yiyijũ Simeón Diore wanũgũ. Ado bajiro yiyijũ Simeón, Diore:

²⁹ Yũ Ujũ mũ goticato bajiroti yũre iti rõtaja tia yũ. Cristore ti bũja yũ, mũ cõarure. Ito bajiri wanũ quenare rãca godagũ yigũja yũ.

³⁰⁻³¹ Yũmasiti tia yũ, masa ĩna ñeñaro yirise coerocure. Jesús gũare cõayija mũ masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise coerocure.

³² Mũ cõaru ñami, Israel sita gãna mejere cuni ĩna tũo masiroca yirocũ. Ito yicõri mũ ñarã Israel

sita gānare rŭcubhorā yirāji masa jeyaro, yi wanuyijŭ Simeón, Diore queno cudigŭ ñari.

³³ Īna macŭ jaibecŭacāre ĩ ito bajiro busija tŭo ŭcayijarā ĩna José, María cŭni. ³⁴ Ito yija ĩnare yiari Diore busiyijŭ Simeón ĩna queno ñatoni. Ado bajiro yi gotiyijŭ Simeón, ĩnare. “Quenaro ñarā yirāji mŭa”, yiyijŭ Simeón, Maríare, Josére cŭni. Ito yicōri Jesús jaco Maríare ado bajiro gotiyijŭ ĩ:

—Āni macŭacā Dios ĩ beserŭ ñami. Ī bŭcŭacōri Israel sita gāna jājarā Dios oca cudimenare ruyuriogŭ yiguŭji ĩ. Īre cudirāre ñeñaro ĩna yirisere ācabojoŭ yiguŭji. “Dios ĩ cōarŭ ñaguŭji”, yi masibojarāti jājarā ĩre bŭsiturā yirāji. ³⁵ Masa jeyaro ĩna ya ŭsijŭ ĩna tŭoĭabojarisere ti masicōgŭ yiguŭji ĩ. Ito bajibojarocati mŭ macŭre ĩna rŭcubhobeja ticōri, bojori bŭjago yigoja mŭ, mŭ ya ŭsijŭ, yiyijŭ Simeón macŭacā jaco Maríare.

³⁶⁻³⁷ Ito bajiro ĩna busi ñaroca, sĭgō Ana wame cutigo Dios ya wijŭ ñayijo iso cŭni. Iso ñayijo Diore goti ĩsiri maso. Ito yicōri Fanuel maco ñari, Aser masa butu gago ñayijo iso. Bŭco ñayijo iso ĩja wa-jeago. Ochenta y cuatro rodori tŭjayijŭ iso manŭjŭ ĩ godagoja bero. Ado bajiro bajiyijŭ. Īna āmo siaja bero jŭa āmojeno rodori ñabojayijŭ iso manŭjŭ maji. Ito bero godacoayijŭ ĩ ĩja. Ito bajiri ĩ godagoja bero Dios ya wijŭ riti ñasotiyijo iso. Iti wijŭ ñagō ŭmŭa cŭni, ñami cŭni Diore moa ĩsisotiyijo iso. Gajereama ba yujibecoti Diore rŭcubŭosago babeco riti ĩre busiyijo iso. ³⁸ Jesús jacŭsabatia rāca Simeón ĩ bŭsi rŭgōroca, Ana cŭni Diore bŭsiroco eja rŭgŭyijo iso. Ito bajiro Simeón ĩ busija tŭocōri, “Queno ya Dios mŭ”, yiyijo iso. Ito bajiro Diore, “Queno ya mŭ”, yi

tĩocõri, ado bajiro yi gotiyijo iso Jerusalén gãnare: “Ăni ñami mani bocaticacũ ñeñaro mani yirisere coerocũ”, yiyijo iso masare.

Nazaretjũ ĩna tũdi ware gaye

³⁹ José, María rãca Dios rotirise ñarocõti cũdirã ejagoana, Galilea sitajũ tũdi wayijarã ĩna mũcana, ĩna cuto Nazaretjũ warã. ⁴⁰ Ito bajicõri ĩna cutojũ macuacã Jesús sẽoro bũcua mũjayijũ. Queno tũoĩare rãca bũcũayijũ ĩ. Dios ĩ Jacũ queno ejabũayijũ ĩre.

Dios ya wijũ Jesús ĩ tujare gaye

⁴¹ Co rodo rũyabeto Jerusalénjũ Pascua basa ĩna menija tirã wasotiyijarã ĩ jacũsabatia. ⁴² Jesús jũa gũbojeno rodori ĩ tũjaroca Jerusalénjũ Pascua basa tirã wayijarã ĩna. Co rodo rũyabeto basa rũmũ ĩna tisotiado bajiro iti Pascua basa tirã wayijarã ĩna mũcana. ⁴³ Ito ejacõri, iti basare tiyijarã ĩna. Ito bajiri iti jedija ticõri, tũdi wayijarã ĩna mũcana. Ito bajiro ĩna tũdi waroca Jesuama tujacoayijũ Dios ya wijũ ĩja. ĩ jacũsabatia, “Tujacoaguĩji”, yi tũoĩabisijarã ĩna. ⁴⁴ “Ado mani rãca warã wato ñaguĩji”, yi tũoĩayijarã ĩna. Ito bajiro tũoĩa warã riti, co rũmũ ũmũasaro wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna wajasaroti ĩre ãmabojayijarã ĩna, ĩja. “Mani rãca warã wato ñaguĩji”, yirona ãmabojayijarã ĩna. ⁴⁵ Ito bajibojarocati ĩre bũjabisijarã ĩna. Ito bajiri ĩre bũjarona Jerusalénjũ ĩre ãmarã wayijarã ĩna mũcana.

⁴⁶ Ũdia rũmũ bero Jesure bũjayijarã ĩna, Dios ya wijũ ĩ ñaroca. Judio masa rotirise riasori masa wato ĩre bũjayijarã ĩna. Riasori masa ĩna bũsirisere tũocõri ĩnare senĩayijũ Jesús. ĩnajũa cũni senĩayijarã ĩre. ⁴⁷ Queno masigũ ñari, queno ĩ cũdi masija

ticōri, t̃o uayijarã ãna jeyaro. ⁴⁸ Ito bajiroca ã jac̃sabatia ãre ti bujacōri, t̃o uayijarã, ito ã yija t̃ocōri. Ito bajiri ã jaco ado bajiro yiyijo ãre:

—¿No yija g̃ua waroca g̃uare gotibic̃ati, tujacati mac̃u m̃u? M̃u manija ticōri, buto t̃oã oca jaic̃u ỹu, m̃u jac̃u c̃ani, yiyijo ã jaco ãre.

⁴⁹ Iso ito bajiro yija t̃ocōri, ado bajiro isore c̃adiyij̃u Jesús:

—¿No yija ỹure ãmacati m̃ua? “Ï Jac̃u ya wij̃u ñaguñji”, ¿yi masibiticati m̃ua? yi c̃adiyij̃u Jesús, ã jac̃sabatiare.

⁵⁰ Ito bajiro ã yibojarc̃ati ã busirisere queno t̃o masibisijarã ã jac̃sabatia.

⁵¹ Ito ãna yija bero ãna rãca t̃adicoayij̃u ã ãja, Nazaretj̃u. Nazaretj̃u t̃adi ejacōri ã jac̃sabatia rotiro bajiroti c̃adisotiyij̃u ã. Ito yicōri iso mac̃u Jerusalénj̃u ã yigorere t̃oã ñasotiyijo Jesús jaco. ⁵² Ï t̃oãrise rãcati bus̃ua m̃uja wayij̃u Jesús. Dios c̃ani, masa c̃ani ãre ti mai r̃uc̃ub̃oyijarã ãna ãja.

3

*Yuc̃u manoj̃u Juan idé guri mas̃u ã ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)*

¹ Tiberio wame c̃atig̃u ũju ã sãjaja bero, quince rodori ã ña tujaroca Poncio Pilato wame c̃atig̃u Judea sita ũju ñayij̃u ã. Gãji Galilea sita gag̃u ũju ñayij̃u Herodes wame c̃atig̃u. Ito yicōri ã ocabaji Felipe wame c̃atig̃u j̃ua sita ũju ñayij̃u. Iti ã sita r̃acorise wame c̃atiyij̃u Iturea, ito yicōri Traconite. Ito bero gãji Lisantias wame c̃atig̃u Abilinia sita ũju ñayij̃u ã. ² Masa ito bajiro sita ãna r̃uco ñaroca Anás ito yicōri Caifás wame c̃atirã, ãna ñayijarã paia

Ɂjarã. Ito bajiro Ɂjarã ïna ñaroca, Zacarías macɁ Juan wame ɁtigɁ yucɁ manojɁ ña ucuyijɁ. Ito ï ñaroca oca goti rotiyijɁ Dios ïre. ³ Ito bajiro Dios ï gotija tɁocõri, riaca Jordán wame Ɂtirisa tɁjɁ Dios oca goti ucugɁ wayijɁ Juan. Ado bajiro yi goti ucuyijɁ ï:

—MɁa ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise mɁa ya ɁsijɁ tɁoïa wasoaya ïja. Ito bajiro mɁa tɁoïaja, mɁa ñeñaro yirise ãcabojagɁ yiguïji Dios. Dios oca yɁ gotirise mɁa tɁorúnɁja, idé gu roti masirãji mɁa, yiyijɁ Juan masare gotigɁ.

⁴ Sīgũ Diore goti ïsiri masɁ Isaías wame ɁtigɁ ï ucado bajiroti yiyijɁ Juan. “Ado bajiro yigɁ yiguïji”, yirocɁ uca yuyijɁ Isaías, Juanre tɁoïa yugɁ: Sīgũ yucɁ manojɁ ado bajiro yi sēria gotigɁ yiguïji: “MɁa ya ɁsijɁ queno tɁoïa ñaña mɁa, mani ɁjɁ ï ejaroto riojɁa, mɁa ya ɁsijɁ ï queno ña masitoni.

⁵ MɁare ñeñaro tɁoïare gaye ñaja itire jidicãña. MɁa ñeñaro yirise iti rɁyaja, itire jidicãcõri, quenarisejɁare tɁoïaña. MɁa tɁoïarise rocati iti wisaja quenarisejɁare tɁoïa ñaña. Ito yicõri jeyaro mɁa ñeñaro tɁoïarisere jidicãña.

⁶ Ito bajiro mɁa yija bero masare masorocɁ, Dios ï cõarure ti jedirã yirãji masa jeyaro”, yigɁ yiguïji sīgũ yucɁ manojɁ, yi ucayijɁ Isaías, Juanre tɁoïa yugɁ.

⁷ Jãjarã masa Juanre ïna idé gu rotirã ejaja, ado bajiro yiyijɁ Juan ïnare:

—Ãña rima iti juniro bajiro ñeñaro yirã ña mɁa. Ado bajiro tɁoïabojɁ mɁa: “Dios ï waja seniri rɁmɁ ite ejaroca manire waja senibiquïji Dios. Mani ñeñaro yirã ñabojarocati manire ti maicõri manire

waja senibiquñji ï”, yi tʷoĩaboja mʷa, yiyijʷ Juan masare.

⁸ Ñeñaro mʷa yirise jidicãcõri quenarise riti tʷoĩa ñaña mʷa. Ito bajiro riti yisotiba, “Quenarisejʷa tʷoĩarã ñama ïja”, masa mʷare yi ti masitoni. Ado bajiro yi tʷoĩabesa mʷa. “Abraham ñayorʷ janerãbatia ña gʷama. Ito bajiri Dios ï be-seana ña gʷa cʷni”, yi tʷoĩabesa mʷa. Ado bajiro bajia. Adi gʷtana Abraham janerãbatia robo bajiro ï godo weo ãmoja, godo weo masiguñji Dios, yiyijʷ Juan ïnare.

⁹ Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʷ Juan:

—Comeana yucʷre quẽarocʷ ñacãmi Dios. Ito bajiri yucʷa queno rica manigũre ti bujacõri quẽagũ yiguñji Dios. Ito yicõri jeana soegʷa yiguñji ï. Ado bajiro yireoni ña iti. Masa ña ñeñaro yirise waja senirocʷ ñacãmi Dios. Ito bajiri ña ñeñaro yirisere jidicãbeja ticõri ïnare ruyuriogʷa yiguñji Dios. Ito yicõri jeame ãjurojʷa cõagũ yiguñji Dios ïnare, yiyijʷ Juan masare.

¹⁰ Ito bajiro ï yija tʷocõri, masajʷa ïre ado bajiro seniñayijarã:

—¿No bajiro gʷa yire ãmoati Dios? yi seniñayijarã ña Juanre.

¹¹ Ña ito bajiro yija cʷdiyijʷ Juan:

—No camisa jʷaro rʷcogʷa, gãji rʷcobicʷre coro ïsija quena. Ito yicõri no bare rʷcogʷa, bojoro bujarãre ïsija quena, yiyijʷ Juan ïnare.

¹² Ujarãre yiari waja seni ïsiri masa cʷni, Juanre idé gu rotirã ejayijarã. Ñre ado bajiro seniñayijarã ña:

—Guaare riasogũ, ¿no bajiro gua yire ãmoati Dios? yi seniñayijarã ãna Juanre.

13 —Bau, ujarã muare niyeru ãmi rotirocõti ãmiña. Ito yicõri, ujarã ãna rotiro rẽto busaro ãmibesa, yiyijũ Juan ãnare.

14 Surara cani ado bajiro ãre seniñayijarã:

—¿No bajiro gua yire ãmoguĩjida Dios? yiyijarã ãna Juanre. ãna ito yija:

—Bau, masare ãna ruacorise ãmabesa. ãnare ruocõri ãna ruacorisere jeyaro ãmabesa. ãnare sãoro yicõri ãna ruacorisere ãmabesa. Ito yicõri, mua moare waja, ujarã muare ãna waja yirocõti boca ãmiña. Mucana tãdi ãnare seni uyabesa, yiyijũ Juan ãnare.

15 Ito bajiro ã yija tuocõri, ado bajiro tuoĩa usirioyijarã ãna: “Cristo, ¿Dios ã cõaruti ãnati ãni?” yi tuoĩayijarã ãna. 16 Ito bajiro ãna yibojarocati ado bajiro yiyijũ Juan ãnare:

—Cristo meje ãna yũ. Idenati masare idé gua yũama. Yũ bero rẽtoro ãnasagu ejagu yiguĩji. Yũ rẽtoro ãnasagu ã ãajare ãre bajiro rẽtoro ãnasagu meje ãna yũ. ãre mua tuorũnjama Espiritu Santo muare queo sãgũ yiguĩji ãja. Ito bajiro muare Espiritu Santo queo sãcõri queno muare mua tuoĩaroti ejabuagu yiguĩji ã, yiyijũ Juan ãnare.

17 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijũ Juan ãnare:

—Yũ bero ejagu trigo ajeri besegu bajiro yigu yiguĩji masare. Sĩgũ trigo otegu ãti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguĩji ã. Ito bajiro ã codaja bero ãti wirorire jeamejũ soeguĩji ã. Jedirime meje ãnaroja itime jeame. Wirori ã soegori ajeriana ã cũrojũ seo cũgũ yiguĩji ã. Ito bajiro yigu yiguĩji

mani ʘjɯ adojɯ ejagɯ. Trigo ajeri beseado bajiroti besegɯ yiguñji manire, yi gotiyijɯ Juan masare.

¹⁸ Ito bajiro ï gotiro watoti Dios oca quenarise masare gotiyijɯ Juan, Diore ïna cɔditoni.

¹⁹ Gajerea, Herodes ɯjɯre goti tudiyijɯ Juan. Ï ocabaji Felipe manoyo Herodías wame cɔtigore Herodes ï manoyo cɔtija, ito bajiro ïre goti tudiyijɯ Juan. Gaje ï ñeñaro yirise masicōri ïre goti tudiyijɯ Juan. ²⁰ Ito bajiro ï busija tɔbojaguti ïre tɔorɔnɔbisijɯ Herodes. Ito yicōri bɔto busa ñeñaro yi ɯyagɯ Juanre tubia rotiyijɯ ï.

Jesure idé gure gaye

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹⁻²² Co rɯmɯ tubiara wijɯ ïre ïna tubiaroto riojɯa, jājarã masare idé guyijɯ Juan. Ito yicōri Jesure cɯni idé guyijɯ Juan. Ï idé guja bero Diore busiyijɯ Jesús. Ito bajiro ï busi rɔgōroca ũmacɔjɯ macɔrɔcɔrojo janayijɯ. Ito yicōri bujare bajiro bajigɯna quedi sãja wadicōri Jesús joe quedi jeayijɯ Espiritu Santo. Ito bajiro ï quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyijɯ ũmacɔjɯ:

—Yɯ macɯ ña mɯ, yɯ maigũ. Mɯre bɔto wanɯa yɯ, yi busiyijɯ Dios, Jesure busigɯ.

Jesucristo rujearoto riojɯajɯ gãna

(Mt 1.1-17)

²³ Sīgũ masɔcō gãji ye jɯa dɯjamocō rodori tɯjagɯ, masare riasosɯoyijɯ Jesús. “José macɯ ñami Jesús”, yi tɔoñayijarã masa. Iti riojɯa ado bajiro wame cɔtirã ñasɯoyijarã masa. José jacɯ ñayijɯ Elí. ²⁴ Elí jacɯ ñayijɯ Matat. Matat jacɯ ñayijɯ Leví. Leví jacɯ ñayijɯ Melqui. Melqui jacɯ ñayijɯ Jana. Jana jacɯ ñayijɯ José. ²⁵ José jacɯ ñayijɯ Matatías. Matatías

jacu ñayiju Amós. Amós jacu ñayiju Nahúm. Nahúm jacu ñayiju Esli. Esli jacu ñayiju Nagai. ²⁶ Nagai jacu ñayiju Maat. Maat jacu ñayiju Matatías. Matatías jacu ñayiju Semei. Semei jacu ñayiju Josec. Josec jacu ñayiju Judá. ²⁷ Judá jacu ñayiju Joanán. Joanán jacu ñayiju Resa. Resa jacu ñayiju Zorobabel. Zorobabel jacu ñayiju Salatiel. Salatiel jacu ñayiju Neri. ²⁸ Neri jacu ñayiju Melqui. Melqui jacu ñayiju Adi. Adi jacu ñayiju Cosam. Cosam jacu ñayiju Elmadam. Elmadam jacu ñayiju Er. ²⁹ Er jacu ñayiju Josué. Josué jacu ñayiju Eliezer. Eliezer jacu ñayiju Jorim. Jorim jacu ñayiju Matat. ³⁰ Matat jacu ñayiju Leví. Leví jacu ñayiju Simeón. Simeón jacu ñayiju Judá. Judá jacu ñayiju José. José jacu ñayiju Jonam. Jonam jacu ñayiju Eliaquim. ³¹ Eliaquim jacu ñayiju Melea. Melea jacu ñayiju Mena. Mena jacu ñayiju Matata. Matata jacu ñayiju Natán. ³² Natán jacu ñayiju David. David jacu ñayiju Isaí. Isaí jacu ñayiju Obed. Obed jacu ñayiju Booz. Booz jacu ñayiju Salmón. Salmón jacu ñayiju Naasón. ³³ Naasón jacu ñayiju Aminadab. Aminadab jacu ñayiju Admin. Admin jacu ñayiju Arni. Arni jacu ñayiju Esrom. Esrom jacu ñayiju Fares. Fares jacu ñayiju Judá. ³⁴ Judá jacu ñayiju Jacob. Jacob jacu ñayiju Isaac. Isaac jacu ñayiju Abraham. Abraham jacu ñayiju Taré. Taré jacu ñayiju Nacor. ³⁵ Nacor jacu ñayiju Serug. Serug jacu ñayiju Ragau. Ragau jacu ñayiju Peleg. Peleg jacu ñayiju Heber. Heber jacu ñayiju Sala. ³⁶ Sala jacu ñayiju Cainán. Cainán jacu ñayiju Arfaxad. Arfaxad jacu ñayiju Sem. Sem jacu ñayiju Noé. Noé jacu ñayiju Lamec. ³⁷ Lamec jacu ñayiju Matusalén. Matusalén jacu ñayiju Enoc. Enoc

jacu ñayiju Jared. Jared jacu ñayiju Mahalaleel. Mahalaleel jacu ñayiju Cainán. ³⁸ Cainán jacu ñayiju Enós. Enós jacu ñayiju Set. Set jacu ñayiju Adán. Adánti ñayiju İja Dios rujeorũ. Ito bajiri Dios macu ñayiju Adán.

4

Rãmúa wju Jesure İ wırio codere gaye (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jesús İ idé gu ecoja bero Espiritu Santo İ rãca bũto ñayiju. Ito yicõri riaca Jordán wame cõtirisa tu İ ñaroca, yucu manojũ İre ãmi wayiju Espiritu Santo. ² Yucu manojũ ejacõri jũarã masacõ rãmũri ñayiju Jesús itojũ. Itojũ İ ñari rãmũri cõti, bare babicũti ñayiju Jesús. Itocõ bero ñiocõyiju mũcana. İ ito bajiro ñiocõ ñaroca, ñeñaro İ yitoni wırioro yi codeyiju rãmúa wju Jesure. ³ Ado bajiro ruoyiju rãmú İre:

—Riti Dios Macu mũ ñaja, adi gũtanati naju godo weogu yigũja mũ, yiyiju rãmú Jesure.

⁴ Ito bajiro rãmú İre yibojarocati:

—Yibea. Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana suoriti queno wanũ quena ñarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyiju Jesús rãmúre.

⁵ Ito bero cogu gũtagũ ũmaricu joeju ãmi wayiju rãmú Jesure. Itojũ ãmi ejacõri yoari mejeti adi macãrucãro ñajediro ñari cãtorire İo jeocõyiju rãmú Jesure. ⁶⁻⁷ Ado bajiro goti ruoyiju rãmú itigu gũtagũ joeju ñacõri:

—Yure r̄uc̄b̄uoḡu ȳu riojo rijomunigãna m̄u ñini r̄ũj̄u adoc̄o m̄ure ĩsic̄uja ȳu. Adi mac̄ãruc̄ãro jeyaro ñarise, ito yic̄õri adi mac̄ãruc̄ãro ñarã masa ñaroc̄õti m̄ure ĩsic̄uja ȳu. Ito yic̄õri adi mac̄ãruc̄ãro ñajediro ūj̄u ñaḡũ yiḡuja m̄u, yure m̄u r̄uc̄b̄uõja, yiyij̄u r̄ãmú Jesure r̄uoḡu.

⁸ Ito bajiro ĩ gotibojarocati:

—Wasa Satanás m̄u, yiyij̄u Jesús r̄ãmúre. Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Mani Ūj̄u Diore riti r̄uc̄b̄uoc̄õri c̄ũdija quena”, yi gotia Dios oca tuti, yiyij̄u Jesús r̄ãmúre.

⁹⁻¹¹ ĩ ito yibojaroca riti Jerusalénj̄u Jesure ãmi wayij̄u r̄ãmú m̄ucana. Ito ejac̄õri m̄ucana Dios ya wi joej̄ua ãmi m̄aja wayij̄u r̄ãmú. Ito ĩre ãmi m̄aja ejac̄õri ado bajiro yiyij̄u:

—T̄uõya Jesús. Ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Ángel mesare m̄ure code rotiḡu yigūji Dios. M̄u quedi waja ḡũtagã joej̄u quedi jeac̄õri m̄u ya ḡubo jeabe yirona m̄ure boca ãmirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.

Riti Dios Mac̄u m̄u ñaja adoj̄una bubu quedi wac̄u yiḡuja m̄u, yi r̄uoyij̄u r̄ãmú Jesure.

¹² Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiroj̄ua yiyij̄u Jesús ĩre:

—M̄u ito bajiro yirisere c̄ũdibic̄uja ȳu. Gaje ado bajiro gotia Dios oca. Tite m̄u: “ ‘No bajiro Dios ĩ yija tic̄uja ȳu’, yiroc̄u ĩre usirio codebesa”, yi gotia Dios oca tuti, yiyij̄u Jesús r̄ãmúre.

¹³ Ito ĩ yija bero usirioro yire oca bujabisij̄u r̄ãmú ĩja. Ito bajiri Jesure jabeto c̄unígoyij̄u r̄ãmú.

*Galilea sitaj̄u Jesús ĩ riasos̄ore gaye
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)*

14 Galileajꝯ tꝯdi wayijꝯ Jesús mꝯcana, yucꝯ manojꝯ ña ucugorꝯ. Ito yicõri Espíritu Santo Jesús rãca ã ñajare bꝯto ã tꝯoĩa masirise ñayijꝯ Jesure ãja. Galilea ã tꝯdi ejaroca masa jeyaro ã rêtagorere bꝯsiyijarã ãna. 15 Ito bajiro wa ucu ã tꝯdi ejaja bero judio masa ãna minijuari wirijꝯre riaso ucuyijꝯ Jesús. Ito bajiro ã goti ucuja tꝯocõri, “Queno goti-ami ãni”, yi rãcꝯbꝯoyijarã masa jeyaro.

Nazaretjꝯ Jesús ã ware gaye
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16-17 Ito yicõri ã bꝯcꝯara cꝯto Nazaret wame cꝯtiri cꝯtojꝯ wayijꝯ Jesús. Ito ejacõri judio masa ãna tu-jacãri rꝯmꝯ ñaroca ãna minijuari wirijꝯ sãja ucuyijꝯ Jesús, ã yisotiado bajiroti. Ito ã sãja ejaroca Isaías ã ucagora jũ ãsiyijarã gãjerã ãre, ã ti gotitoni. Iti jũ boca ãmicõri ã gotiroti ãmayijꝯ Jesús. Ito bajiro ãmacõri bꝯjayijꝯ. Ado bajiro gotiyijꝯ iti:

18 Espíritu Santo yꝯ rãca ñami. Bojoro bꝯjarãre oca quenarise yꝯ gotitoni yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri ãna ya ꝯsijꝯ bojori bꝯjarãre ãna wanꝯ quenaroca yꝯ yitoni yꝯre cũñi ã. Tubia ecoanare yꝯ bucõatoni yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ñeñaro yirise jidicãjaro ãna yirocꝯ, yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito bajiri cajea timenare cꝯni mꝯcana ãna tꝯdi tiroca yirocꝯre yꝯre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri gãjerã ñeñaro yi ecoana ãna jidicãroca yirocꝯre yꝯre cũñi Espíritu Santo.

19 Ito yicõri, “No ãre tꝯorãnꝯgũre queno yirocꝯ ñacãmi Dios”, yꝯ yi gotitoni yꝯre cũñi Espíritu Santo, yi gotia iti oca, yi gotiyijꝯ Jesús ãna minijuari wijꝯ.

²⁰ Ito bajiro goti tñocōri papera tutire biayijũ ĩ. Ito yicōri iti wi ejabũari masũre iti tutire ĵudacōayijũ Jesũs. Ito yicōri eja rũjũyijũ. Ito bajiro ĩ yirise ticōri bũto tiju wa rũjũcoayijarã ĩna. ²¹ Ito bajiro ĩna ti rujiroca mũcana ado bajiro bũsiyijũ Jesũs:

—Jane mejejũ Isaías ĩ yũre uca yure, adi rũmũ mũa tiro riojo rēta yũre, yiyijũ Jesũs ĩnare.

²² Ito bajiro Jesũs oca quenarise ĩ gotija tũocōri, tũo ucaayijarã ĩna. Ito yicōri masa jeyaro quenarise oca ĩre bũsiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri seniĩayijarã ĩna:

—¿José macũ meje ñati ãni? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.

²³ Ito bajiro ĩna yija tũo masicōri ado bajiro yi cũdiyijũ Jesũs:

—Masa oca gotire robo bajiro yũre yirã yirãji mũa: “Sĩgũ uco masũ ĩ ñaja, ĩmasiti yisio masiguĩji”, yirã yirãji mũa yũre. Ito yicōri gaje ado bajiro yũre yirã yirãji mũa: “ ‘Capernaumjũ tiyamani ĩoyijũ Jesũs’, yire oca tũocu gũa. Ito bajiri ado mũ cũtoju cũni ito bajiroti mũ ĩore ti ãmoa gũa”, yũre yirã yirãji mũa, yiyijũ Jesũs ĩnare.

²⁴ Ito bajiro yicōri ado bajirojũa yiyijũ mũcana:

—Riti mũare gotia yũ. Sĩgũ Diore goti ĩsiri masũ ĩ cũtoti ĩ gotija ĩ ñarã ĩre queno tũorũnũmenaji ĩna. Ito bajiri adi cũto gagũ yũ ñajare yũre queno tũorũnũmenaji mũa, yiyijũ Jesũs ĩnare. ²⁵⁻²⁶ Jane mejejũ gãna Diore ĩna tũorũnũbitiado bajiroti queno tũorũnũbea mũa cũni. Tite. Sĩgũ Elías wame cũtigũ Diore goti ĩsiri masũ ĩ ñaroca uđia rodo gaje rodo gũdarecocō ide quedibisijũ. Ito bajiri iti cũtorijũ bare mañijũ. Ito bajicōri bũto ñiojogayijarã masa. Ito bajiro iti baji ñaroca Israel

sitajꝯ manꝯjꝯ godagoana romia jājarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ñna tꝯorũnũbitire waja, ñnare ejabuatonni wa rotibisijꝯ Dios Elíasre. Ado bajirojꝯa yiyijꝯ Dios. Sidón wame cutiri cuto tꝯ Sarepta gago ñre tꝯorũnũgõre ejabuatonni wa rotiyijꝯ Dios Elíasre, yiyijꝯ Jesús. ²⁷ Ito bero Eliseo wame cutigꝯ Diore goti ñsiri masꝯ ñ ñaroca Israel sita gãna jājarã cami jogarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ñna tꝯorũnũbitire waja, ñnare yisio rotibisijꝯ Dios Eliseore. Ado bajirojꝯa yiyijꝯ Dios. Sīgũ Siria sita gagꝯ Naamán wame cutigꝯre, yisio rotiyijꝯ Dios, Eliseore, yi gotiyijꝯ Jesús iti wi minijua ñnarãre.

²⁸ Ito bajiro ñ yija tꝯocõri, iti wi minijua ñnarã bꝯto junisiniyijarã ñna. ²⁹ Tũria gudareco ñayijꝯ iti cuto. Ito bajiro ñre junisinicõri tũria joejꝯ Jesure ãmi wayijarã ñna. Ito ejacõri ñre tumicã queorona yibojayijarã ñna. ³⁰ Ito yibojaroca riti ñna wato ñnabojagũti wa godacoayijꝯ ñ.

*Rãmú sãñagũre rãmũre Jesús ñ bucõare gaye
(Mr 1.21-28)*

³¹ Ito bajiro ñnare rudigocõri Capernaumjꝯ wayijꝯ Jesús. Galilea sitajꝯ ñayijꝯ Capernaum wame cutiri cuto. Itojꝯ ejacõri tujacãra rãmũ ñaroca masa ñna minijuari wijꝯ sãjayijꝯ Jesús. Ito sãjacõri masare riasoyijꝯ ñ. ³² Dios cũrꝯ ñnari, queno masare riaso masiyijꝯ Jesús. Ito bajiri ñ bꝯsija tꝯocõri, tꝯo ꝯcayijarã masa.

³³ Ito bajiro ñ bꝯsi ñaroca, iti wijꝯ sīgũ ñ ya usijꝯ rãmú sãja ecorũ ñayijꝯ. Ado bajiro Jesure sẽoro sẽria bꝯsiyijꝯ ñ:

34 —Wasa, Jesús Nazaret gagu mu. ¿No yija guare usirioro yati mu? Guare ruyuriorocu eja mu, yiyiju rümü sãja ecoru Jesure. Mure ti masia yu. Dios Macu quenagũguti ñacõa mu, yiyiju i Jesure.

35 Ito i yija ado bajiro yi tudiyiju Jesús ñre:

—Busibesa ñja, yiyiju Jesús ñre. Ito yicõri, Ñni ya usiju sãñagũ, budiya mu, yiyiju Jesús rümüre.

Ito bajiro i yirocati, masa jãjarã tiro riojo ñre tumicãcũ, budicoayiju rümü ñja. I to bajiro budigoja bero queno cati quenagũ tujayiju masu ñja. 36 Jesús i to bajiro rümüre i budi rotija ticõri, mano ti ucayijarã ito ñarã. Iti ticõri ñnamasiti gãmeri busiyijarã ñna ñja:

—¿Ñe gaye ñarøjada i to bajiro busija? Buto i tuo masirisena rümüre budi rotiami ñni. Rümüre i budi rotija cojisiti budicoama, yi gãmeri busiyijarã ñna.

37 Ito bajiro Jesús i yirere tuocõri iti cuto tu ñarã ñna ñarocõti itire gãmeri busiyijarã ñna.

*Pedro mañicõre Jesús i yisioire gaye
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

38 Jesús judio masa ñna minijuari wiju ñaru budi wayiju i. Ito yicõri Simón Pedro wame cutigu ya wiju wayiju. I ya wi sãja ejacõri Simón mañicõ ruju yarise iso cõja tiyiju Jesús. Iso ito bajija ticõri, ito gãna isore yisioroti ñmorã josayijarã Jesure. 39 Iso taju eja rügucõri ruju yarise rëta rotiyiju Jesús. Ito i yirocati ruju yarise rëtaoayiju isore ñja. Ito bajiro iti rëtarocati masare eca bocasuooyijo iso.

*Jãjarã ñnarise cutirãre Jesús i yisioire gaye
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Ito bajiro ï rētaja tʉocōri, ũmacañi ï quedi sãgũ wagũ yiroca cōrãre ãmi minijuayijarã ïna Jesús tũjũ ïnare ï yisiotoni. Ricati riti cōrã ñayijarã ïna. ïna ito bajija ticōri, ï ya ãmona moa jeoyijũ Jesús. Ito bajiro ï yirocati rētacoayijũ. ⁴¹ Ito yicōri jãjarã rũmúa sãja ecoanare cãni rũmúare budi rotiyijũ Jesús. Ito bajiro ï yirocati budirãti awasãyijarã rũmúa ïja.

—Dios Macũguti ña mũ, yi awasãyijarã rũmúa, budi warã. “Cristo Dios ï cōarũ ñami”, ïna yija ti masicōri, “Bũsibesa”, yi tudiyijũ Jesús rũmúare.

Minijuara wijũ Jesús ï riasore gaye

(Mr 1.35-39)

⁴² Gaje rãmũ busuri cuto tũnima sōjũajũ wayijũ Jesús. Ito bajiro ï wagoja bero ïre ãmayijarã masa ïja. Ito bajiro ïre ãmarã riti ï ñaroju ïre bũjacōyijarã ïna. ïre bũjacōri gaje cutojũ ïre wa rotibitibojayijarã ïna. ⁴³ Ito bajiro ïna wa rotibitibojarocati ado bajiro yiyijũ Jesús ïnare:

—Gaje cãtori gãnare cãni, “ïre tũorũnrãre ï rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucũrũja yũre. Ito bajiro yũ goti ucutoni yũre cũñi Dios, yiyijũ Jesús ïnare.

⁴⁴ Ito ï yija bero Galilea sitajũ judio masa ïna minijuari wirijũ Dios oca goti ucuyijũ Jesús ïja.

5

Wai jãjarã ïna sãroca Jesús ï yire gaye

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Co rãmũ Genesaret wame cãtirita tũnima Jesús ï ñaroca jãjarã masa ejayijarã. Dios oca ï gotija bũto tũo ãmocōri ï tũjũ ejayijarã ïna. Jãjarã ñacōri bũto bidiro ñayijarã. Ito bajiri rũgõrajũ mañijũ Jesure.

² Ito bajiro ĩre rŭgŭraju maniroca itajura tŭnima juaga cuma iti jayaja tiyiju Jesŭs. Iti cuma ũjarŭ wai jori masa ñayijarŭ. Ito tŭ ĩna ya yori yucari coerŭ yiyijarŭ ĩna. ³ Iti cuma jayaja ticŭri, itiga cumaju sŭjayiju Jesŭs. Ito yicŭri ñuro rotiyiju Jesŭs itiga cumare. Itiga cuma Simŭn yaga ñayiju. Iti cumaju rujicŭri masare Dios oca riasoyiju Jesŭs. ⁴ Riaso tŭocŭri ado bajiro gotiyiju Jesŭs Simŭnre:

—Ŭcaroju wija wato mani. Itoju muu ya yori yucarina wai ñuma muu, yiyiju Jesŭs Simŭnre.

⁵ Ito ĩ yija tŭocŭri, ado bajiro cŭdiyiju ĩ:

—Guare riasogu, ñamiasaro wai jobojobu guu, sŭabiju. Ito bajibojarocati mu rotiro bajiroti, yorigu ñucŭja yu, yiyiju Simŭn Jesure.

⁶ Ito yicŭri ĩna yorigu ñuroca, jŭjarŭ wai sŭjayijarŭ ĩja. Ito bajiri ĩna ya yorigu cudusoyiju ĩja. ⁷ Ito bajiro ĩna wai ñaja ticŭri, gaje cuma ĩna baba mesa ñari cumare ũmo buye ñucayijarŭ, ĩna ejabŭtoni. Ito bajiro ĩna jija ticŭri, ejayijarŭ ĩna. Ito ejacŭri jŭjarŭ wai bujayijarŭ ĩna. Iti cuma juu cumari cŭrisere dajocŭyijarŭ. Jabeto ruayaboyiju iti rujaroto. ⁸ Ito bajiro wai jŭjarŭ bujacŭri Jesŭs riojo rijomunigŭna ñini rŭjŭyiju Simŭn Pedro. Ito yicŭri ado bajiro yiyiju:

—Yu Ŭju buto ñeñaro yi jaigu ña yu. Queno yigu ña muŭma. Ito bajiri yu tŭ mu ñaja quenbetoja, yiyiju Simŭn Jesure.

⁹ Simŭn ito yicŭri ĩ rŭca gŭna cŭni wai jŭjarŭ ĩna ñaja ticŭri, ti ucayijarŭ ĩna. ¹⁰ Gaje cuma ñarŭ cŭni ti ucacoayijarŭ ĩna. ĩna ñayijarŭ Zebedeo rŭa. Santiago, Juan wame cŭtirŭ ñayijarŭ ĩna. ĩna ti ucaya ticŭri, Simŭnre ado bajiro yiyiju Jesŭs:

—Güibesa. Wai joreti ña m̄a ya moare. Ito baji-
bojarocati jane gaje m̄are moare c̄a ȳ. Masa
Diore ña masitoni oca r̄aso uc̄uri masa m̄are c̄a
ȳ adoc̄ata, yiyij̄a Jesús, Simón mesare.

¹¹ Ito ñi yija bero t̄animaj̄a jāja wayijarã m̄cana.
Ito yic̄ori jeyaro ña moabojarisere jidic̄ac̄ori Jesús
r̄aca wayijarã ña ñja.

Ruj̄a cam̄i jogaḡare Jesús ñi yisio-re gaye

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Co r̄am̄a Jesús gaje c̄uto ña uc̄uroca s̄iḡũ ñi ya
ruj̄a cam̄i jogaḡa ñayij̄a. Jesure ti b̄ajac̄ori ñi riojo
ñini r̄uj̄uc̄ori ñe josayij̄a:

—Ȳa Ūj̄a, ȳare m̄a yisio ãmoja, yisio-ḡaja m̄a, yiyij̄a
cam̄i jogaḡa Jesure.

¹³ Ito ñi yija t̄oc̄ori, ñi ya ãmona moa jeoyij̄a Jesús
ñe. Ito yic̄ori ado bajiro yiyij̄a ñe:

—Ãmoa ȳa. M̄are yisioa ȳa, yiyij̄a Jesús.

Ito ñi yiroc̄ati ñi ya cam̄i yaticoayij̄a ñja. ¹⁴ Ito bajiro
ñe yisio-c̄ori, ḡajerã-re goti bato rotibisij̄a Jesús. Ito
yic̄ori ado bajiro yiyij̄a ñe:

—Riojoti pai t̄aj̄a wasa m̄a. Ñi t̄aj̄a ejac̄ori m̄a ya
ruj̄a cam̄i yatirise gaye ñoma. Ito yic̄ori Moisés
ñayora ñi rotiado bajiroti Diore waib̄ac̄a soe ñsi
rotiba. Ito m̄a yija tic̄ori, “Ñi ya cam̄i yati jedicoaj̄a
ñja”, yi masirã yirãji masa m̄are, yiyij̄a Jesús ñe.

¹⁵ Ito bajiro, “Goti batobeja”, ñi yibojarocati co-
jisiti oca t̄ijacoayij̄a cam̄i jogaḡare Jesús ñi yisio-re
gaye. Ito bajija t̄oc̄ori, jājarã Jesús t̄aj̄a minijuay-
ijarã, ñi b̄asija t̄o ãmorã. Ito yic̄ori ña c̄orisere yisio
roti ãmorã ejayijarã ña. ¹⁶ Masa jājarã ña ñajare coji
meje masa manoj̄a ñi Jac̄a Diore b̄asiroc̄a wayij̄a
Jesús.

Rudurure Jesús ĩ yisioire gaye
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Co rumu Jesús ĩ riasoroca fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni tuo rujiyijarã ĩna. Ado bajiro wame cutiri cutori wadiana ñayijarã ĩna. Galilea sita gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jerusalén wame cutiri cuto gãna wadiana ñayijarã ĩna. Masa tiro riojo cõrãre Jesús ĩ yisiotoni ĩ masirise jidicãyijũ Dios. ¹⁸ Ito bajiro ĩ yi ñaroca juariarã umua rudurure ãmi ejayijarã ĩna, ĩ ya camana. Ito ejacõri Jesús tũju sãja wacõri ĩre cũ amobojayijarã ĩna. ¹⁹ Ito bajibojarocati masa jãjarã ĩna ñajare no bajiro sãja masia mañijũ ĩnare. Ito bajija ticõri, wi tutu joejũ rudurure ãmi mũja wayijarã ĩna. ãmi mũja ejacõri Jesús rãgõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurure ĩ ya camana jidi rujiyoyijarã ĩna Jesús tu. ²⁰ Ito bajiro ĩna yija ticõri, ado bajiro tuoĩayijũ Jesús: “Yure tuorũnusacõdama ĩna”, yi tuoĩayijũ Jesús. Ito bajiro tuoĩacõri:

—Mu ñeñaro yirisere acabojocõa yũ, yiyijũ Jesús rudurure.

²¹ Ito bajiro ĩ yija tuocõri, fariseo gaye tuoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cuni ado bajiro tuoĩayijarã ĩna: “ãni ito bajiro ĩ busija, Diore ñeñaro yigũ yami ĩ. Dios meje ñami ĩ. Dios sãgũti ñami masa ĩna ñeñaro yirisere acabojaja masigũ”, yi tuoĩayijarã ĩna.

²² Ito bajiro ĩna tuoĩarisere ĩmasiti tuoĩa masicõyijũ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—¿No yija ito bajiro tuoĩati mua? yiyijũ Jesús ĩnare. ²³ Mua tija, ¿No bajiro rudurure yũ yija quenati? Ito yicõri, ¿disejua ñati josasabiti mua

tija? “Mɛ ñeñaro yirisere coecoajɛ”, ¿yɛ yija quena ñarojada? “Wɛmɛña, wasa”, ¿yɛ yija quena ñarojada, mɛa tɔɔɔaja? ¿Disejɛa ñati josasabiti, mɛa tija? ²⁴ Masa Rĩjorɛ, Dios ĩ cɔarɛ ña yɛ. Ito bajiri, “Masa ĩna ñeñaro yirise coe masiami Jesús”, mɛa yi masitoni mɛa tiro riojo añire yisiogɛ ya yɛ, yiyijɛ ĩ ñare.

Ito yicɔri rudurɛjɛare ado bajiro yiyijɛ:

—Wɛmɛña, ya yɛ mɛre. Mɛ ya cama āmiña, ito yicɔri mɛ ya wijɛ tɔdi wasa, yiyijɛ Jesús rudurɛ.

²⁵ Ito bajiro ĩ yirocati masa jājarā ĩna tiro riojo wɛmɛyijɛ rudurɛ. Ito yi, ĩ ya cama āmi, budi wayijɛ ĩ. Ito yicɔri Diore rɛcɛbɛo bɛsi wayijɛ ĩ, ĩ ya wijɛ tɔdi wacɛ. ²⁶ Ito ĩ yija ticɔri, ti ɛcayijarā masa. Ito bajiri Diore rɛcɛbɛo bɛsiyijarā ĩna. Güire rāca ado bajiro yiyijarā ĩna:

—Adi rɛmɛ tiyamani tia mani, yiyijarā ĩna.

Levíre Jesús ĩjire gaye

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Ito bajiro masare ĩ yi ĩo ñaja bero budiyijɛ Jesús mɛcana. Ito bajiro budi wacɔri ɛjarāre yiari waja seni ĩsiri masɛre tiyijɛ Jesús. ĩ ñayijɛ Leví wame cɛtigɛ. Waja ĩ seni ñarijɛ rujiyijɛ ĩ. ĩre ti bɛjacɔri:

—Yɛ rāca waya, yiyijɛ Jesús ĩre.

²⁸ Ito ĩ yija tɔcɔri, ĩ moabojarisere jidicāyijɛ Leví, Jesús rāca wa āmogã.

²⁹ Ito bero ĩ rāca wa, Leví ya wi ejayijarā ĩna. Itojɛ ejacɔri Jesure basa jeo bɛarocɛ basa meni yijɛ Leví. Ito bajiro ĩna basa meni ñaroca jājarā ɛjarāre yiari waja seni ĩsiri masa ñayijarā ĩna. Ito yicɔri gājerā cɛni, jājarā ĩna rāca ba rujiyijarā ĩna. ³⁰ Ito bajiro

Ĩna ba rujija ticõri, judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tũoĩarã cuni, Jesús rãca riasotirãre ado bajiro busituyijarã:

—¿No yija ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ito yicõri ñeñaro yi jairã rãca baba cuti bati mua? yi busituyijarã ĩna Jesús rãca riasotirãre.

³¹ Ito bajiro ĩna yija tũocõri, ado bajiro cudiyijũ Jesús:

—Ado bajirojũa baja. Queno cati quenarã, cõmena uco yiri masure jimenaji. Ito yicõri buto cõrãjũa uco yiri masure jirãji. ³² Queno yirãre yiari meje wadibũ yũ. Ñeñaro yi jairãjũare yiari wadibũ yũ. Ito yicõri quenarise ĩna tũoĩa wasoatoni wadibũ yũ, yiyijũ Jesús ĩnare.

*Bamenati Diore rãcũbũore gaye
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna Jesure:

—Juan rãca riasotirã coji meje bamera riti Diore rãcũbũorã ĩre senisotiana ĩna. Ito bajiroti bajiana fariseo gaye tũoĩarã rãca riasotirã cuni. Mũ rãca riasotirãma ĩnare bajiro yibeama ĩna. Bũcũrã rotire queno cudibeama ĩna. Ito yicõri, “Diore bũsiana”, yirona bare jidicãbeama ĩna, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

³⁴ ĩna ito yija tũocõri, ĩnare ado bajiro cudiyijũ Jesús:

—Sĩgũ, ĩ ãmo siari rãmũ ĩ baba mesa ĩ rãca ĩna wanũ baroca, “Babesa”, yi masimenaji gãjerã. ³⁵ Ito bajibojarocati co rãmũ gãjerã ĩre ñiangoja ticõri, bojori bũjarã yirãji ĩ baba mesa. Ito bajiri ĩre tũoĩarã bamenaji ĩna, yiyijũ Jesús masare.

³⁶ Ito yicōri gaje ado bajiro goti masiore ocana ĩnare gotiyijũ Jesũs:

—Sĩgō saya bũcũro sere wōroco mamarore tabecōji. Ito bajiro mamaro tagoja mamaro cũni ñeñacoaroja. Ito yicōri bũcũrore mamaro iso sere wōbojaja bũcũro bajiro corocō ejabetoja. ³⁷ Ƴyé ide mani menija mama bajujũ jiosārã yirãji mani. Bũcũ baju mani jiosãjama, ñigãcoaro yiroja. Ito yicōri iti baju cũni goda, Ƴyé ide cũni goda bajiro yiroja. ³⁸ Ito bajiri Ƴyé ide menicōri mama bajuri jiosārã yirãji mani. Ito yicōri iti baju cũni, Ƴyé ide cũni godabetoja. ³⁹ Mani Ƴyé ide bũcũ idiĩacōri mame idi ãmomenaji mani. “Bũcũjũa queno sũti quena”, yicōri mamere idi ãmomenaji mani. Ito bajiroti baja mame oca yũ riasoja cũni. Bũcũrã oca tũorũnrã ñacōri mame oca yũ riasoja tũo ãmobeja mũa, yiyijũ Jesũs ĩnare.

6

Jesũs rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicōri ĩna bare gaye

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Co rũmũ tujacãra rũmũ ñaroca, ĩ rãca riasotirã rãca trigo wesejũ eja wayijũ Jesũs. Itojũ ejacōri itire beja ãmiyijarã ĩ rãca riasotirã. Ito yicōri wirorire sĩguẽ bategocōri bayijarã ĩna. ² Ito bajiro ĩna baja tiyijarã fariseo gaye tũoĩarã coriarã. Ito bajiro ĩna baja ticōri, ĩnare senĩiyijarã fariseo gaye tũoĩarã:

—¿No yija tujacãra rũmũ ñabojarocati moati mũa? Tujacãra rũmũ moare ma, yiyijarã ĩna.

³ ĩna ito yija tũocōri, ado bajiro cũdiyijũ Jesũs:

—Co rumu David ñayoru ï baba mesa rãca ñiojogacõri ñna yigore, ¿Dios oca tutijũ tibiticati muu? ⁴ Ado bajiro yiyijũ David ñayoru. Dios ya wijũ sãjacõri, Diore paia naju ñna cũ Ìsirere âmıcõri bayijũ David. Ito yicõri ï baba mesare cuni ecayijũ ï. Paia riti ñna baroti ñabojayijũ iti naju. Ito bajibojarocati bũto ñiojogacõri bayijũ David ï baba mesa rãca. Itire ñna baja tibojaguti, “Ñeñaro yama ñna”, yibisijũ Dios ñnare, yiyijũ Jesús ñnare.

⁵ Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ñnare:

—Masa Rĩjoru, Dios ï cũru ñna yũ. Ito bajiri tujacãra rumu gaye yũ rotiroti cuni cũquĩ Dios yare, yiyijũ Jesús fariseo gaye tũõiarãre.

*Ãmo digarũre Jesús ï yisioire gaye
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)*

⁶ Gaje tujacãra rumu ñaroca judio masa ñna mini-juari wijũ sãjayijũ Jesús. Ito yicõri ñnare riasoyijũ ï. Ito bajiro ï riaso ñaroca sĩgũ ï ya âmõ riojocadũja digaru ñayijũ. ⁷ Ito yicõri fariseo gaye tũõiarã, judio masa rotirise riasori masa cuni ti rujijijarã ñna. Jesure ticõri ado bajiro tũõia rujijijarã ñna: “Jane tujacãra rumu ñabojarocati, ¿ãni âmõ digarũre yisiogu yiguĩjida Jesús?” yi ti rujijijarã ñna. “Ito bajiro ï yija, ‘Seti ñna ñre. Ñeñaro yami’, yirã yirãji mani”, yi tũõia rujijijarã ñna. ⁸ Ito bajiro ñnamasi ñna tũõiabojarocati tũõia masicõyijũ Jesús, ï masirisena. Ito yicõri âmõ digarũre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Wumũña, waya ado yũ tũju, yiyijũ Jesús âmõ digarũre.

Ï ito yija âmõ digaru Jesús tũju wacõri eja rãgũyijũ. ⁹ Ito bajiro ï eja rãgũroca ado bajiro yiyijũ Jesús, ito ñnarãre:

—Mũare seniĩagũ ya yũ. ¿No bajiro manire cūyijari Dios tujacāra rũmũ mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicōri cōrāre mani yisoroti, gaje mani yisiobeja, disejũa quenati? yiyijũ Jesús Ìnare.

¹⁰ Ito bajiro busi tĩogũ iti wi ñarāre ti jeocōyijũ Jesús. Ito yicōri āmo digarũre ado bajiro yiyijũ ĩ:

—Mũ ya āmo ñũ joya, yiyijũ Jesús ĩre.

Ito bajiro Jesús ĩ yirocati, ĩ ya āmo ñũ joyijũ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ ya āmo quenacoayijũ ĩja.

¹¹ Ito bajiro ĩ yija ticōri, fariseo gaye tũoĩarā ito yicōri judio masa rotirise riasori masa canĩ bũto ti junisiniyijarā ĩna Jesure. Ito yicōri ĩnamasiti gāmeri seniĩayijarā: “¿No bajiro yirũjati mani Jesure?” yiyijarā ĩna.

*Jũa gũbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Iti rũmũriti tũria joejũ maja wayijũ Jesús, Diore bũsirocũ. Itojũ ñacōri ñamiasaro Diore bũsisotiyijũ Jesús. ¹³ Ito yicōri ũmacañi joejea maja wadiroca ĩ rāca riasotirāre jiyijũ Jesús. Ito yicōri ĩna ejaroca jũa gũbojeno ñarā ũmũare beseyijũ ĩ. Ito yicōri ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩnare cūyijũ Jesús. ¹⁴ Ado bajiro wame cutirā ñayijarā ĩna: Sīgũ ñayijũ jũa wame, wame cutigũ, Simón Pedro. ĩ ocabaji ñayijũ Andrés wame cutigũ. Ito yicōri gājerā ñayijarā Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Alfeo macũ Santiago gāji ñayijũ Simón celote gaye tũoĩagorũ. ¹⁶ Ito yicōri Santiago macũ ñayijũ Judas wame cutigũ. Gāji Judas Iscariote wame cutigũ ñayijũ. ĩ ñayijũ Jesure gājerā ĩna ñiatoni gotirocũ. Ito bajiro wame cutirā ñayijarā ĩna, Jesús ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩ cūana.

Jājarā masare Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Ito bajiro ĩnare bese tĩocõri ĩna rāca roja wayijũ Jesús. Roja wa, tũria jũdojũ tujayijarā ĩna. Itojũ jājarā ñayijarā Judea sita gāna, Jerusalén gāna, ito yicõri itajura tũ ñari cõturi Tiro, Sidón wame cõtiri cõturi gāna cuni ñayijarā. Iti cõturi gāna ejayijarā Jesure tũo āmorā. Ito yicõri jājarā cõrā yisio roti āmorā ejayijarā ĩna. ¹⁸ Rāmúa sāja ecoanare cuni rāmúare budi rotiyijũ Jesús, ito bajiro ĩna ejaja ticõri. ¹⁹ Cõrāre cuni ĩ masirisena rētoyijũ Jesús. Ito bajiro masare ĩ rētoja ticõri, masa jeyaro ĩre moaĩa āmoyijarā, ĩna cõrise rētatoni.

Mani wanũ quenaroca yiroti gaye
(Mt 5.1-12)

²⁰ Ito ĩna yi ñaroca, ĩ rāca riasotirāre busi āmogũ ĩnare tiyijũ Jesús:

—Adocāta bojoro bujarā ña mũa maji. Bojoro bujarā ñabojarāti, ija Dios ĩ rotirojũ ejacõri, ĩ rucorise bujarā yirāji mũa. Ito yicõri wanũ quenarā yirāji mũa.

²¹ 'Adocāta ñiojogarā ña mũa maji. Ñiojogarā ñabojarāti ija queno yaji quenaro wanũ ñarā yirāji mũa.

'Adocāta bojori buja, oti ñarā ya mũa. Ito bajibojarocati ija queno wanũcõri aja quenarā ñarā yirāji mũa.

²² 'Yũ Masa Rĩjorure, mũa queno cũdija ticõri, gājerā mũare ti tudirā yirāji ĩna. Ito yicõri mũare cõa āmorā yirāji ĩna. “Ñeñaro yirā ñama”, yirā yirāji mũare busiturā. Ito bajiro mũare ĩna busitubojarocati, ija wanũ quenarā yirāji mũa.

²³ Jane mejeju cuni ñna ñicusabatiaju cuni ito bajiroti Diore goti ñsiri masare ñeñaro yiyijarã ñna. Ito bajiro mware ñna ñeñaro yibojarocati queno wanu quenaña mwa. Ija ñmacãju ejacõri Dios tãju quenarise bñjarã yirãji mwa. Ñre tuorãnu jidicãbitiana mwa ñajare, ito bajiro yigu yiguñji Dios mware.

²⁴ 'Mwa gajeoni jairã, ado mwa ñajama queno wanu quena ñaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija bojoro bñjarã yirãji mwa.

²⁵ 'Mwa queno yaji quenarã, ñaja wanu quenare rãca ñaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija ñiojogarã yirãji mwa.

'Mwa ajare jairã, adocãta mwa ajaja queno wanu quenaboja mwa. Diore tuorãnumena ñari ija buto tuoña bojori bñjacõri, otirã yirãji mwa.

²⁶ 'Adocãta "Queno yirã ña mwa", yi masa mware ñna rãcubwoja tuocõri, queno wanu quenaboja mwa. Ito bajiroti jane mejeju cuni rmore oca riasori masare queno rãcubwo bñsibojayijarã ñna. Diore tuorãnumena ñari ija buto tuoña bojori bñjarã yirãji mwa, yiyiju Jesús ñnare.

Mani wajanare cuni ti maija quena, yi Jesús ñ riasore gaye

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ito yicõri mwcana ñnare bñsi remoyiju Jesús:

—Mwa yure tuorãnurãreama, ado bajiro gotia yu: Mwa wajanare queno ti maiña. Ito yicõri mware ti tudirãre queno yiya. ²⁸ Mware bñsiturãre cuni, quenaro bñsiya mwa. Ito yicõri mware ñeñaro yirãre yiari Diore seni ñsisotiya. ²⁹ Sīgũ riojocaduja wayugaju ñ jaja, mwcana gaje daja ñ ja ñmoja rẽobeja. Ito yicõri gãji camisa jwaro mwa sãñaroca, joegadore ñ

ruaja, ito roca gadore ï rua ãmoja, cuni rëobeja. Ï seniro rëto b̄saro ïsija quena. ³⁰ Ito yicõri no m̄a r̄corise ïna senija, ïna seniro bajiroti ïsima. Ito yicõri s̄gũ m̄a r̄corise ï ãmaja, “Itire judacõaña”, yi josabeja. ³¹ Gãjerã m̄are queno yire m̄a ãmoja, ito bajiroti ïnare queno yiba m̄a cuni.

³² Manire mairãre riti mani maija, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiroti ïnare mairãre mairãji. Manire maimena ñabobarocati maniamã ïnare maija quena. ³³ Manire queno yirãre riti mani queno yija, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiroti ïnare queno yirãre queno yirã yirãji. Manire queno yimena ñabobarocati maniamã ïnare queno yija quena. ³⁴ Gãjire wasoagũ, “Ija m̄cana jai b̄saro bujagũ yigũja yũ”, mani yi t̄oĩaja, mani rãca queno wan̄biquĩji Dios. Ñeñaro yirã cuni ito bajiro t̄oĩacõri wasoarã yirãji. Manire wasoamena ñabobarocati maniamã ïnare wasoaja quena. ³⁵ Ito bajibobarocati m̄ama, m̄a wajanare mairũja. Ito yicõri ïnare queno yiya. Ito yicõri gãjire wasoagũ, “Ija jai b̄saro bujagũ yigũja yũ”, yi t̄oĩabicati wasoaja quena. Ito bajiro m̄a queno yija, Dios t̄jũ m̄a ejaroca m̄are queno waja yigũ yiguĩji. Ito bajiro m̄a queno yirã ñaja, Dios r̄ia ña m̄a. Dios cuni masa jeyarore queno yigũ ñami. “Queno ya m̄”, yimenare cuni, ñeñaro yi jairãre cuni queno yigũ ñami Dios. ³⁶ Mani Jacũ masare ï ti mairo bajiroti m̄a cuni masare ti maija quena, yiyijũ Jesús ï rãca riasotirãre.

*Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ï riasore gaye
(Mt 7.1-5)*

³⁷ Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ñnare:

—Gãjerãre, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, mũa yibeja mũare cuni, “Ĩna ñama ñeñarise yi jairã”, yibiquĩji Dios mũare. Ito yicõri gãjerãre, “Ĩnare seti ña. Ito bajiri ñnare ruyuriogũ yiguĩji Dios”, mũa yibeja mũare cuni, “Ĩnare seti ña. Ĩnare ruyuriocũja yũ”, yibiquĩji Dios mũare. Gãjerã ñeñaro yirise mũa ãcabojoja, mũa ñeñaro yirisere cuni ãcabojoja yiguĩji Dios. ³⁸ Gãjerãre mũa ĩsija, mũare cuni queno ĩsigũ yiguĩji Dios. Gãjerãre mũa ĩsiro bajiroti, mũare cuni ĩsigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjerãre mũa ĩsiro bajiroti rëto bũsaro mũa boca ãmi masirocõ ĩsigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ñnare.

³⁹ Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús:

—¿Sĩgũ cajea macũre ito yicõri gãji cajea macũ mũcana, cajea macũre tũa wa masiguĩjida? Meje, ito bajirojũa meje baja. Cajea tibicũ ñari ĩre tũa wabojagũ rãcati gojejũ quedi sãjacõarãji ña. Dios oca riojo ñasarisere mani tũo sũyabeja cajea mana robo bajiro bajirãji mani, yiyijũ Jesús ñnare.

⁴⁰ Ĩnare riasori masũ rëto bũsaro masirã meje ñama ĩ riasorã. Ito bajibojarocati ñna queno riasoti jeocõja, ĩnare riasori masũ bajiroti masirãji ñna cuni, yiyijũ Jesús.

⁴¹ Iti oca goti tĩocõri mũcana ado bajiro gaje oca gotiyijũ Jesús:

—Mũa babare cajeajũ sũjuriacã iti ñaja, ti bũja masia mũa. Ito bajibojarocati mũa ya cajeajũ sita jaje iti sãña biaja ti bũja masibea mũa. ⁴² Ado bajiro mũa babare yiboja mũa: “Yũ baba mũ ya cajeajũ sita aje ña. Yũ iti ajere ãmicãcũja yũ”,

yibojarāti m̄ua ya cajeaj̄u sita jaje iti sãñajama, ãmicã masibea m̄ua. “Queno yirã ña ḡama”, yirã ñabojarāti, ñeñaro yirã ña m̄ua c̄ni. M̄ua ya cajeaj̄u sãñarisere ãmicãña. Itire ãmicãc̄ori queno ti masirã yirãji m̄ua. Ito yic̄ori m̄ua babare cajeaj̄u sita ajere ãmicã masirã yirãji m̄ua, yiyij̄u Jesús.

’Iti yireoni ña, mani baba ï ñeñaro yija ti masibojarāti, manimasiti ñeñaro yirisereama ti masibea mani, yiyij̄u Jesús.

Ricana s̄ori yuc̄ḡure ti masia mani, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ito yic̄ori m̄ucana ñnare goti masiore ocana gotiyij̄u Jesús:

—Yuc̄ḡu queno wan̄ric̄u, ñeñarise rica c̄tibetoja. Ito yic̄ori yuc̄ḡu ñeñaric̄u, quenarise rica c̄tibetoja. ⁴⁴ Iti yuc̄u ricare tic̄ori, “Itiḡu rica ña adi”, yi ti masia mani. Jotaḡuj̄u higos rica mani ãmaja b̄jamenaji mani. Ito yic̄ori yusiḡure uyé mani ãmabojaja, b̄jamenaji mani. ⁴⁵ Ito bajiro queno usi c̄tiḡu, ḡãjerãre c̄ni queno yigūji ï. Ito yic̄ori ñeñaro usi c̄tiḡu, ḡãjerãre c̄ni ñeñaro yiḡu yigūji ï. Mani ya usij̄u mani t̄oñaro bajiroti b̄sibua mani, yiyij̄u Jesús ñnare.

Yure queno t̄or̄ñarã sita b̄tiroj̄u wi menirã bajiro bajirã ñama, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ Gaje ado bajiro yiyij̄u Jesús ï rãca riasotirãre: —“Ḡua Uj̄u ña m̄u”, yibojarāti, yu rotirisere c̄dibea m̄ua. ⁴⁷⁻⁴⁸ No yu t̄uj̄u ejarã yu rotirisere ñna c̄dija, s̄iḡu queno b̄tiroj̄u wi meniḡu bajiro bajirã ñama ñna. Tite. S̄iḡu b̄tiroj̄u jubej̄u ï botari juja, jue iti

buto sēoro ejaja jujabetoja iti wi. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cãdirã. Gãjerã ñnare ñeñaro yi josabojarocati yure tãorãñu jidicãmenaji ñna. ⁴⁹ Ito bajibojarocati, no yu rotirise queno cãdimena, ñnare bajiro bajibeama ñna. Sīgũ sita jidirojũ wi menigũ bajiro bajirã ñama ñnama. Tite. Sīgũ sita jidirojũ ã botari juja, jue iti buto sēoro ejaja iti wi jujacoaro yiroja. Ito bajiri tãdi ruyubetoja ã ya wi ãja. Ito bajiro bajirã ñama yure queno cãdimena. Gãjerã ñnare ñeñaro yija ticõri, yure jidicãrã yirãji, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

7

Surara ujũ ya moari masũre Jesús ã yisioire gaye (Mt 8.5-13)

¹ Masare ã riaso ãmorise riaso tĩocõri Capernaumjũ wayijũ Jesús. ² Iti cuto ñayijũ surara ujũ. Ñre moa ãsiri masũ buto cõyijũ. Ito bajiri usi jedi waruti ñayijũ ã. Ito ã bajija ticõri, buto ãre ti maiyijũ surara ujũ. ³ Ito bajiri Jesús cõrãre ã yisioire gaye tãocõri, judio masa bũcũrãre, Jesure ji rotiyijũ ã. ã ya moari masũre Jesús ã yisioire ãmoyijũ ã. ⁴ Ito ã yija tãocõri, Jesure jirã wayijarã ñna. Jesús tujũ ejacõri ado bajiro ãre seniãa josayijarã:

—“Ñre jitẽña”, gũare yi ñucagũ, queno yigũ ñami ã. Ito bajiri ãre ejabũarũja mũ. ⁵ Romano masũ ñabojaguti mani ñarãre queno rãcũbũoami ã. Ito yicõri minijuara wi gũa meni masitoni gũare niyeru ãsiquĩ ã. Ito bajiri ãre ejabũarũja mũ, yi josayijarã ñna Jesure.

⁶ Ñna ito yija tãocõri, ñna rãca sũya wayijũ Jesús. Ito wi ejarã wana ñna yiroca surara ujũ ã baba mesare

Jesure oca goti boca rotiyijũ. “Ado bajiro Jesure gotiba”, yi roticõayijũ ì:

—Yũ Ujũ mũre usirioro yi remo ãmobeã yũ. Rẽtoro quenagũ ñã mũ. Yũjũã quenagũ meje ñã. Ito bajiri, yũ ñẽñaro yirisere bojogũ, “Yũ ya wijũ sãja wayã, yi masibeã yũ mũre”, yi gotiba ãre, yi roticõayijũ surara ẽjũ.

⁷ Gaje ado bajiro yi roticõayijũ ì:

—Ñẽñaro yigũ ñari, mũ tũjũ wa masibeã yũ. Mũ masirisena mũ yisio ñucaja, yũ ya moari masũ caticoagũ yiguĩji mũcana. ⁸ Gãji ẽjũ bero gagũ ñã yũ. Ito yicõri yũ berojũã ñãma gãjerã surara. Ìnare roti masia yũ. Ito bajiri sãgũre, “Wasa”, yũ yija, wami. Ito yicõri gãjire, “Wayã”, yũ yija, wadiami. Ito yicõri yũre moã ãsiri masũre yũ moã rotija, moami. Ito bajiri rẽtoro queno roti masigũ mũ ñajare, “Mũ yisio ñucaja, yũ ya moari masũ tujacoagũ yiguĩji mũcana”, yi tũoĩa yũ, yi gotiba Jesure, yi roticõayijũ surara ẽjũ.

⁹ Ito ì yi ñucare tũocõri, tũo ẽcayijũ Jesús. Ito yicõri jũda rãgũcõri ãre sũyarãre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Ì surara ẽjũ yũre queno tũorũnũñi. Mani masa wato ãre bajiro tũorũnrã mama, yi gotiyijũ Jesús ãnare.

¹⁰ Ito ì yija tũocõri, tũdi wasũoyijarã oca goti bocari masa. Tũdi ejacõri ãna tija ñarise cõbojarũ tujarũ ñayijũ ì ãja.

Wajeago macũre Jesús ã masore gaye

¹¹ Ito bajiro ì yija bero Naín wame cõtiri cõtõjũ wayijũ Jesús, ì rãca riasotirã rãca. Ito yicõri masa jãjarã wayijarã ì rãca. ¹² Iti cõtõjũ ãna ejaroca sãgũ godarũre ãna yujerã waja tiyijũ Jesús. Wajeago

macu ñayijũ ĩ, ĩna yujerocu. Ito yicõri ĩ sĭgũti ñabojayijũ iso macu. Jãjarã iti cuto gãna ĩre yujerona wayijarã ĩna. ¹³ Wajeago iso bojori bujaja ticõri, buito ti maiyijũ Jesús isore. Ito bajiro ti maicõri ado bajiro yiyijũ Jesús isore:

—Otibesa, yiyijũ ĩ.

¹⁴ Ito bajiro ĩ yija bero ĩ ya masari cumajũ moaĭayijũ Jesús. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩre yujerã wabojarã tuja rŭgũcoayijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna tuja rŭgũroca godarũre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Wũmũña mamũ mũ, yiyijũ Jesús godarũre.

¹⁵ Ito bajiro ĩ yirocati, jãja rŭjũyijũ godarũ ñabojaguti. Ito bajiro bajirũ ñabojaguti busiyijũ mũcana. Ito ĩ bajija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ĩ jacore: “Īmo, ãni ñami mũ macu”, yiyijũ Jesús isore.

¹⁶ Ito bajiro ĩ yi masoja ticõri, ti gũyijarã ĩna, ito ñarã. Ito yicõri ado bajiro Diore rŭcũbuo busiyijarã ĩna:

—Sĭgũ Diore goti ĩsiri masũ mani tũjũ ejami ĩja, yiyijarã ĩna.

Gaje ado bajiro busiyijarã ĩna:

—Dios ñarã mani ñajare manire ejabũarocu ejami adoju, yi wanũrã rŭcũbuoyijarã ĩna Diore.

¹⁷ Ito yicõri Jesús godarũre ĩ masore gaye tũo jedicoayijarã Judea sita gãna. Ito yicõri iti sita tũ gãna cũni tũo jedicoayijarã ĩna.

“Jesure titẽña”, Juan idé guri masũ ĩyi ñũcare gaye (Mt 11.2-19)

¹⁸ Juan rãca riasotiri masa, Jesús ĩ yigore ticõri goti jeocõyijarã ĩna Juanre. ĩna ito yija tũocõri, jũarãre jiyijũ Juan. ¹⁹ Ito bajiri ĩna jũarãre, “Ado bajiro Jesure seniĩama mũ”, yi ñucayijũ Juan ĩnare:

“¿Riti Dios ï cõarũ, Cristo ñati mũ? Ì meje mũ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gũa maji? yiba”, yi roti ñucayijũ Juan ñna jũarãre. ²⁰ Ito ï yija tũocõri, wayijarã ñna. Jesũs tũjũ ejacõri ado bajiro ñre yi gotiyijarã ñna:

—Juan, masare idé guri masũ, gũare seniña roti ñucami mũre. ¿Riti, Dios ï cõarũ, Cristo ñati mũ? Ì meje mũ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gũa maji? yiyijarã ñna Jesure.

²¹ Ito bajiro ñna seniña ñaroca, jãjarã masa cõrãre yisioyijũ Jesũs. Ito yicõri ñna ya usijũ rãmũa sãja ecoana, cajea mana, ito yicõri gãjerã jeyaro ñarise cõrãre cãni masoyijũ Jesũs. Ito bajiro ï yija Juan oca ï seniña roti ñucana cãni tiyijarã ñna. ²² Ito yicõri ado bajiro Juan ï cõanare gotiyijũ Jesũs:

—Wasa. Mũa tirise ito yicõri mũa tũogorise cãni Juanre gotiba. Cajea mana ñna tiroca yũ yirise, ruduana ñna waroca yũ yirise, wirotũ joganare yũ yisiorise gaye, gãmo goje tũomena ñna tũoroca yũ yirise, godana ñabojarocati ñna catiroca yũ yirise, ito yicõri bojoro bũjarãre Dios ï masoroti oca yũ goti masiorisere cãni, gotiba Juanre. ²³ Ito yicõri, no yure tũorãnũsotigũti, queno wanũgũ yiguũji ï, yiyijũ Jesũs, Juan ï oca seniña roti ñucanare.

²⁴ Ito ï yija tũocõri, tũdi wayijarã ñna. Ito bajiro ñna tũdi waja bero, Juan ï bajigore gaye masare gotiyijũ Jesũs:

—¿Yucũ manojũ warã, ñimũre tũoĩa wacati mũa? ¿Sĩgũ ãmũgũ mino iti waja, ãe rãgõgũre tũoĩa wacatite mũa? yi seniñayijũ Jesũs masare. Yucũgũ cogũ mino wẽaja wãrericũ bajiro meje ñami Juan. Queno

tuoĩagũ ñami ĩ. ²⁵ ¿İre mũa ti bujaja yutabuju quenarise sãñagũ ñacati ĩ? Yutabuju quenarise sãñarã bajiro bajigũ meje ñami ĩ. Yutabuju quenarise sãñarã ujarã ya wijũ ñarãona ñarãji ĩna. ĩna robo bajigũ meje ñaguĩji Juan. ²⁶ Yucũ manojũ warã, ¿Diore goti ĩsiri masũre tirã wasotiri mũa? Itojũ ejacõri, “Diore goti ĩsiri masũ ñami”, yi masiyija mũa. Riti ña, gãjerã Diore goti ĩsiri masa rëtoro ñasagũ ñami Juan. ²⁷ Jane mejeju Juanre ado bajiro yi goti yucãyijũ Dios oca:

Mũ waroto riojũa sīgũ masũ cõa yũ. Masa mũre bocati ñaroca, yirocũre cõa yũ, yi gotia Dios oca tuti, yiyijũ Jesús.

²⁸ Sīgũ adi tutijũ, Juan masare idé guri masũ rëtoro ñasagũ mami. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirojũ ñarã Juan ĩ ñasado bajiro rëto busaro ñasarã yirãji ĩna, yiyijũ Jesús ĩnare.

²⁹ Juan Dios oca ĩ gotija tuoģoana, “Riti, Dios rotirise quenarise ña. Itire cãdi ãmoa gũa”, yicõri, Juanre idé gu rotiyijarã ĩna. Ito yicõri ujarãre yiari waja seni ĩsiri masa cãni, ito bajiroti yiyijarã ĩna. ³⁰ Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩarãma ito yicõri judio masa rotirise riasori masama, Dios rotirisere te ñayijarã. Ito bajiri Juanre idé gu rotibisijarã ĩna.

³¹⁻³² Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—Adi rũmũri gãna Juanre teama, ito yicõri yũre cãni teama ĩna. Rĩaca minijuacõri ĩna awasã aje cũñaro bajiro bajirã ñama ĩnaõna. Tite. Ado bajiro awasã ajeama rĩaca: “Gũa seru juti ajeroca, mũama juti ãmobijũ. Ito yicõri masa godaroca ĩna otirise gũa oti queso aje ãmoja, mũama gũa rãca

oti queso aje ãmobijũ”, yi awasã ajeama rĩaca. Ito bajiro bajiamã Juanre terã ito yicõri yũre terã canĩ. Tite. ³³ Babicuti Diore rãcũbuogũ seniquĩ Juan. Ito yicõri uyé ide idibitiquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Rãmú sãja ecorũ ñami”, yicũ mũa ĩre. ³⁴ ĩ bero yũ, Masa Rĩjorũ, ejacũ. Ba, idi yigũ ña yũama. Yũ ito bajiro yija ticõri, ado bajiro ya mũa yũre: “Jairo bagũ ña mũ. Idire cugũ ña mũ. Ñẽñaro yi jairã rãca baba cutigũ ña mũ. Ito yicõri ujarãre yĩari waja seni ĩsiri masa rãca baba cutigũ ña mũ”, ya mũa yũre. ³⁵ Sĩgũ Dios robo bajiro queno tũoĩare cutigũ ĩ ñaja, jeyaro ĩ yirisere ticõri, “Ĩ ñami Dios robo bajiro tũoĩare cutigũ”, yi tũoĩa mani. Ito bajiri yũ yirise ticõri, “Dios robo bajiro tũoĩare cutigũ ñami”, yi masi ñarã yirãji mũa yũre, yiyijũ Jesũs ĩnare.

Simón fariseo gaye tũoĩagũ ya wijũ Jesũs ĩ ñare gaye

³⁶ Ito ĩ yija bero sĩgũ fariseo gaye tũoĩagũ Jesure jiyijũ ĩ ya wijũ, bagũ watoni. Ito ĩ yija tũocõri, ĩ ya wijũ wayijũ Jesũs. Iti wijũ sãjacõri bara mesa tũju eja rũjũyijũ Jesũs. ³⁷ Ito bajiro ĩ bagũ waja tũocõri, iti cuto gago sĩgõ wedi maso ĩ tũju wayijo iso. Itoju waco queno sutirise úye, coga dajaro ãmi wayijo iso. Itiga ñayijũ gũta alabastro wame cutirisena ĩna meniraga. ³⁸ Ito Jesũs tũju sãja ejacõri ĩ ya gũbo tũju eja rũjũyijo iso. Ito yicõri iso ya yago idena Jesũs ya gũbore coesũoyijo iso. ĩ ya gũbore coe tũocõri iso ya joanati Jesũs ya gũbore weja caroyijo iso. Ito yicõri ĩre wanugõ ĩ ya gũbore usuyijo iso. Gajanoa ito bero úye queno sutirise ĩ ya gũboju tuyijo iso. ³⁹ Iso ito yija ticõri, Jesure jigorũ fariseo gaye tũoĩagũ ado bajiro tũoĩayijũ: “Riti Diore goti ĩsiri masũ ĩ

ñajama, adio ñ ya gũbo coegore ti masiborũ. Ito yicõri, ‘Wedi maso ñamo’, yi masiborũ ñ, yi tũoñayijũ fariseo gaye tũoñagũ Jesure jirũ. ⁴⁰ Fariseo gaye tũoñagũ ñ tũoñarisere tũo masicõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñre:

—Simón, mũre jabeto goti ãmoa yũ, yiyijũ Jesús ñre.

—Baũ, gotiya yũre riasogu mũ, yiyijũ Simón Jesure.

⁴¹ Ito ñ yija tũocõri, ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ñre:

—Jũarã ãmũa ñayijarã, niyeru wasoari masũre waja ruyuriorã. Sĩgũ quinientos niyeru kujiri waja ruyurioyijũ. Ito yicõri gãji cincuenta niyeru kujiri waja ruyurioyijũ. ⁴² Ito bajibojarocati ñna waja ruyuriogũre waja yi masibisijarã ñna. Ito bajiro ñna waja ruyuriobjarocati ñnare niyeru wasoagorũ tũdi seni ãyabisijũ ñja, yi gotiyijũ Jesús Simónre.

Gaje ado bajiro Simónre seniñayijũ Jesús:

—¿Nijũa bũto bũsa ñnare niyeru wasoagorũre mairãjida ñna? yi seniñayijũ Jesús Simónre.

⁴³ Ito bajiro ñ seniñaja, tũocõri:

—Yũ tija, jai bũsaro waja ruyuriogũjũa ñre bũto maiguũji, yiyijũ Simón.

Ito ñ yija tũocõri:

—Riti ya mũ, yiyijũ Jesús ñre.

⁴⁴ Ito yicõri ñre gũbo coegojũare ticõri, bũsiyijũ Jesús Simónre:

—Adiore tiya. Mũ ya wijũ yũ sãjaroca yũre ide ñsibijũ mũ, yũ ya gũbo coeroti. Ito bajibojarocati adiojũama iso ya yago idenati yũ ya gũbore coemo iso. Ito yicõri iso ya joanati yũre weja caromo iso.

45 Yure wanugũ, yure usubijũ mũ. Ito bajibojarocati adioama, yure wanugõ queno gũbojũ usumo iso.

46 Ito yicõri yũ ya rijogajũ úye tubijũ mũ. Ito bajibojarocati adioama úye queno sutirise yũ ya gũbojũ tumo iso. 47 Ito bajiri ado bajiro mũre gotia Simón yũ: Ñeñaro yi jaigo ñabojarocati, yure bũto iso maija ticõri, iso ñeñaro yirisere ãcabojoa yũ. Sígũ jabetacã bũsa ñeñaro yigure, Ìre yũ ãcabojaja, jabetacã bũsa yure maigũ yiguĩji Ì. Ito yicõri bũto ñeñaro yigure yũ Ì ñeñaro yirisere ãcabojaja bũto bũsa yure ti maigũ yiguĩji Ì. Iti tũo masiña, yiyijũ Jesús Simónre.

48 Ito yicõri romiore ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Mũ ñeñaro yirisere ãcabojacõa yũ, yiyijũ Jesús isore.

49 Ito Ì yija tũocõri, gãjerã iti wijũ Ìna rãca bari masa, Ìnamasiti gãmeri seniñayijarã Ìna:

—¿Ñimũ ñati ãni, masa Ìna ñeñaro yirisere ãcabojagũ? yi gãmeri seniñayijarã Ìna.

50 Ito bajiro Ìna yiroca, romiore ado bajiro gotiyijũ Jesús:

—Yure queno tũorãnũa mũ. Ito bajiri mũre masorocũ mũ ñeñaro yirisere ãcabojocõa yũ. Usirioro yibecoti wasa mũ, yiyijũ Jesús isore.

8

Jesure romia Ìna ejabũare gaye

1 Ito yija bero gaje cãtorijũ Dios oca goti ucugũ wayijũ Jesús. “Ìre tũorãnũrãre Ì rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire gaye goti ucugũ wayijũ Ì. Ito yicõri Ì rãca riasotirã, jũa gũbojeno ñarã rãca wayijũ

ĩ. ² Romia cuni ñna rãca wayijarã. Ñna ñayijarã ñna ya usijũ rãmúa sãja ecoanare Jesús ĩ bucõagoana. Ito yicõri ñarise cõana ĩ masogoana cuni wayijarã ñna rãca. Sīgõ María Magdalena wame cutigo ñna rãca wayijo. Iso ñayijo jua ãmojeno rãmúa ñarãre Jesús ĩ bucõagoro. ³ Ito yicõri gajeo Juana wame cutigo ñayijo. Iso ñayijo Cuza manajo. Herodes ya moari masa ujũ ñayijũ Cuza. Ito yicõri gajeo Susana wame cutigo ñayijo. Ito yicõri gãjerã cuni jãjarã Jesús rãca romia wayijarã ñna. Ñna ejabua masiro bajiro ejabũayijarã ñna.

*Oteri masũ gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)*

⁴ Ito bajiro Jesús ĩ wa ucuroca co cuto gãna meje ĩ tũ minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiro ñna ejaja ticõri, goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ñnare:

⁵ —Sīgũ weseca ĩ ya ote ajeri otegu wayijũ ĩ. Wese-cajũ ejacõri, iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri majũ quedi queayijũ. Ito bajiro quedi quearisere gãjerã itire cudabia rojocõyijarã. Ito yicõri minia cuni bayijarã, iti ajerire. ⁶ Gaje ajeri gũta watojũ quedi queayijũ. Iti gũta wato quedi queara ajeri nocõ mejeti judibojayijũ. Ito bajibojarocati yoari mejeti siniacoayijũ sita iti ide manijare. ⁷ Gaje ajeri jota watojũ quedi sãja wayijũ. Ito quedi sãjacõri, iti judi mũja waroca jota mari dũrea sãcõyijũ itire. ⁸ Ito yicõri gaje ajeri sita quenarise joejũ quedi queayijũ. Ito bajiri iti ajeri judi bũcũacõri quenarise rica cutiyijũ. Ito yicõri coria sarari cien ñari ajeri rica cutiyijũ, yiyijũ Jesús ñnare.

Ito bajiro iti goti tĩocõri mũcana ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—No gãmo goje cãtirã tũoya, yiyijũ Jesús oca sãoro ãnare.

¿No yija goti masiore ocana riasoati mũ? ãna yi senĩtare gaye

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro ãre seniãayijarã ã rãca riasotiri masa:

—¿Ñe yireoni ñati iti goti masiore oca? yiyijarã ãna.

¹⁰ ãna ito yija:

—“No ãre tũorũnarã ã rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yi gãjerã ãna tũo masibiti gaye mũa tũo masiroca yami Dios mũareama. Gãjerãma iti oca tũobojarãti queno tũo masimenaji ãna. Ito bajiroti yi gotiyijarã Diore goti ãsiri masa. Tite mũa. “Tũobojarãti, tũo masimenaji ãna. Ito yicõri ti-bojarãti, ti masimenaji ãna”, yi goticãyijarã jane mejejũ, yiyijũ Jesús ãnare.

Ado bajiro bajia oteri masũ ye, yi Jesús ã goti quenore gaye

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Ito yicõri mũcana tũdi riasoyijũ Jesús ãnare:

—“Oteri masũ sãgũ ado bajiro bajiyijũ”, yirocũ mũare gotibũ yũ. Ito bajiri adocãta mũare goti rãtobugũ ya yũ, mũa queno tũo masitoni. Oteri masũ, Dios oca goti ucuri masũ robo bajigũ ñami ã. Ito yicõri ã oteri ajerioniti ña Dios oca mani tũorise. Tite mũa. Ado bajirojũa bajia iti oca.

¹² Coriarã masa Dios ocare tũorãji tũorea. Ito bajibojarocati ãna ãcabojaroca yigũ yiguĩji rãmá. Ito bajiri Diore tũorũnũmenaji ãna. Ito bajiri ãre ãna tũorũnũbejare ãnare masobiquĩji Dios. Dios

ocare ãna ãcabojaja, majũ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ¹³ Gãjerãma Dios ocare tũocõri queno wanũ quenare rãca boca ãmirãji ãna. Ito bajibojarocati ãnare oca ñaja, ito yicõri gãjerã ãnare ti teja, Diore tũorũnumenaji ãna. Ito yicõri nocõ mejeti ã oca ãna tũobojarere jidicãrã yirãji ãna. Ito bajiro ãna yija, gãta wato quedi queara ajeri bajiro queno ñe mari mana robo bajirã yirãji ãnaõna. ¹⁴ Gãjerãma Dios ocare tũobojarãti adi macãrucãro gayere bato tũoãrã yirãji ãna. Ito bajiro tũoãcõri adi macãrucãro ñeñarise gajeonire cani jidicã ãmomenaji ãna. Ito bajiro ãna jidicã ãmobeja jota mari wato ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ãna ñama Diore queno moa ãsimena. ¹⁵ Gãjerãma Dios oca tũocõri, ãre queno tũorũnrã yirãji ãna. Ito bajiro ãre queno tũorũnrã ñari ãre jidicãmenaji ãna. Ito yicõri ã ãmoro bajiro yirã yirãji ãna. Ito bajiro ãna yija sita quenarise joejũ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ãnaõna. ãna ñama Diore queno moa ãsirã, yiyijũ Jesũs ãnare.

Ado bajiro baja sãabusuoraga, yi Jesũs ã riasore gaye

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Mũcana tũdi goti masiore ocana gotiyijũ Jesũs:

—Mujura jã sãcõri riri sotũ rocajũ mucũmenaji mani. Ito yicõri gaje mujura jã sãcõri canira casabo rocajũare sãa cũmenaji mani. Ado bajirojũa yirãji mani. Mujura jã sãsuara tutujũ sãsuarã yirãji mani. Ito bajiro mani sãsuaja, masa sãja wadirã ti masirã yirãji ãna. ¹⁷ Ado bajirojũa baja iti yireoni. Masa ãna tũo masibitire ija tũo masicoarã yirãji

ĩna. Ito yicõri yeyoro masa ĩna tũoĩabojarisere masa jeyaro masicõrã yirãji ĩna, yiyijũ Jesús.

¹⁸ Queno tũoya mũa, yũ gotirisere. Sĩgũ Diore queno tũorũnũgũre bũto bũsa Dios oca ĩ tũo masiroca yigũ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati gãjiama Diore queno tũorũnũbicũ ĩ ñajare Dios oca ĩ masibojarisere ĩ ãcabojaroca yigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Ito ĩ yija bero ĩ jaco, ĩ ocabajirã ĩre ti ãmorã ejabojayijarã ĩna. Jãjarã masa ĩna ñajare ĩ tũjũ eja masia mañijũ ĩnare. ²⁰ Ito bajiro ĩna bajija ticõri, sũgũ ado bajiro Jesure gotiyijũ:

—Mũ jaco, mũ ocabajirã mũre tirã wadiana macũjũ ñama, yi gotiyijũ ĩ Jesure.

²¹ Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro ĩre cũdiyijũ Jesús:

—No Dios oca tũorãti, ito yicõri itire cũdirãti, ĩna ñama yũ jaco robo, yũ ocabajirã robo bajiro bajirã, yiyijũ Jesús.

Minore, jacũrisere cũni Jesús ĩ rẽtore gaye
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Co rũmũ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca cumajũ sãjayijũ. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ:

—Ita, sidũjajũ wea jẽa wato, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ito ĩ yija tũocõri, gaje dũjajũ jẽa wayijarã ĩna.

²³ Ito bajiro jẽa wacũjũ, canicoayijũ Jesús. ĩ canigoja bero bũto mino wẽayijũ. Ito yicõri itira itajura bũto jacũyijũ. Iti jacũrise cumajũ jairo ruja sãjayijũ. Ito bajiri jabeto rũyabojayijũ cuma iti rujaroto. ²⁴ Ito bajija ticõri, bũto gũiyijarã ĩ rãca

riasotiri masa. Ito bajiri Jesure yujioyijarã ãna. Ado bajiro yi yujioyijarã ãna Jesure:

—Jesús, gũare riasogũ, yujiya mũ. Canibesa. Rujarã ya mani, yiyijarã ãna Jesure.

Ãna ito yija tũocõri, yujiyijũ Jesús. Ito yicõri jacũrisere ado bajiro yiyijũ Jesús: “Itocõti jacũña. Mino cuni itocõti wẽañã”, ã yirocati, rõtacoayijũ ãja.
²⁵ Mino iti rõtaja bero ado bajiro ãnare seniãayijũ ã ãja:

—¿Ñe rõtati, yũre tũorũnũbeati mũa? yiyijũ Jesús ãnare.

Ito bajiro iti rõtaja, mano ti ucayijarã ãna, ã rãca riasotiri masa. Ito yicõri ãnamasiti ado bajiro gãmeri bũsiyijarã ãna:

—¿Ñimũõcũ ñati ãni? ã bũsirocati mino cuni rõtacoajũ. Jacũrise cuni tũjacoajũ, yi gãmeri bũsiyijarã ãna.

Gerasa gagũ rãmũ sãñagũ oca

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Gaje dũja Galilea wame cõtiri dũjajũ ñana jẽa wa, Gerasa wame cõtiri sitajũ ejayijarã ãna.

²⁷⁻²⁹ Cumana jẽa warũ jẽa ejacõri maja wayijũ Jesús. Ito bajiro waroca sãgũ iti cuto gagũ rãmũa sãja ecorũ bocayijũ Jesure. ã ãmũgũ yoari yutabuju sãñare mejeti ña ucuyijũ ã. Ito yicõri wijũ ña masibisijũ ã. Ito bajiri gãta gojerijũ ñayijũ ã ñaro. Iti gãta gojeri ñayijũ masa ãna yujerise. Itojũ ñasotiyijũ rãmũa sãja ecorũ, ã ñaro.

Ito ã ñaroca coji meje rãmũa sãjayijarã ãre. Ito yicõri gãjerã ito gãna coji meje ã ya ãmori ã ya gãbori cuni come mana ãre siasotibojayijarã ãna. Ito bajiro ãna siabojarocati, bũto tunu ruacõsotiyijũ ã. Ito yicõri ã ya usijũ ñarã rãmũa yucũ manojũ

wa rotiyijarã ãre. Ito bajiro yuca manojũ waca yigũjũ Jesure bocayijũ ã. ãre bocacõri Jesús riojo ñini rũjũyijũ rũmũa sãja ecorũ. Ito yicõri bũto awasãyijũ ã. Ito bajiro ã yija ticõri, ã ya usijũ ñarã rũmũare budi rotiyijũ Jesús. ã budi rotija tũocõri, ado bajiro Jesure seniãayijarã ãna rũmũa:

—¿Mũ ũmacũjũ gagũ Dios Macũ, gũare no bajiro yigũ yigũjada mũ? Bũto ñeñaro gũa tõbũjaroca yibesa, yiyijarã rũmũa Jesure.

³⁰ ãna ito bajiro josaja tũocõri, ado bajiro seniãayijũ Jesús ãnare:

—¿Ñimũ wame cutiati mũ? yiyijũ Jesús.

Ito bajiro ã seniãaja tũocõri:

—Legiõn wame cutigũ ña yũ, yiyijũ rũmũa.

Jãjarã yireoni ña Legiõn. Ito bajiri ito bajiro wame cutiyijũ ã rũmũa. Jãjarã rũmũa ñayijarã ã ũmũgũre.

³¹ ãna rũmũa Jesure ado bajiro yi seniayijarã:

—“Sõjũ wasa”, yibesa gũare, yiyijarã rũmũa Jesure.

³² Ito yiroca tũria joejũ jãjarã ecana yesea ba rũgõ ucuyijarã. Ito bajiro bajija ticõri, Jesure bũto seni josayijarã ãna:

—Yeseare gũa sãjatoni gũare sãja rotiya mũ, yiyijarã rũmũa Jesure.

ãna ito yija tũocõri:

—Baũ, yeseare sãjaña mũa, yiyijũ Jesús ãnare.

³³ Ito ã yija tũocõri, masũ ya usijũ sãñabojana budi jedicoayijarã, yeseare sãjarona. Ito yicõri yesea rũmũa sãja ecocõri bũto sãoro ũmaquedi wayijarã ãna. Ito bajiro bũto ũmaquedi jati wacõri, tũria

joejuna bubu jati waca yirãjũ, itajurajũ quedi roa goda jedicoayijarã yesea.

³⁴ Iti ito bajiro rêtaja ticõri, yeseare coderi masa ãmaquedi wayijarã cãtorijũ goti ucuroña. Iti ito bajiro rêtakorere jaibiti cãto cãni, jaja cãto cãni goti ucuyijarã ãna. ³⁵ Ito bajiro ãna gotija tãocõri, “Ita mani cãni. Tito”, yiyijarã gãjerã. Ito yicõri Jesús tãjũ ejacõri rãmúã sãja ecogorare ti bũjayijarã ãna. Queno usi cãtigũ rujiyijũ ã ãja, Jesús tãjũ. Ito yicõri yutabuju sãñarũ ñayijũ ã ãja. Ito bajiro ã bajija ticõri, ti ucacoayijarã ãna. ³⁶ ã ito bajija ticõri:

—Rãmúã sãja ecorũ ñabojarũ rãmúãre budi rotiñi Jesús, yiyijarã ãna. ³⁷ Itire tãocõri Gerasa gãna, ito yicõri ito tũ gãna cãni bato güicõri Jesure wa rotiyijarã ãna. ãna ito yija tãocõri, cumajũ sãjayijũ Jesús. ³⁸ Ito bajiro cumajũ ã sãjaroca rãmúã ã bucõagorũ, ado bajiro seni josayijũ Jesure:

—Yũ cãni mũ rãca wa ãmoa yũ, yi seniyijũ ã. Ito bajiro ã yija tãocõri:

³⁹ —Mũ ya wijũ tũdi wasa. Ito yicõri ado bajiro yi gotiba, “Jesús yũ ya usijũ rãmúã sãñabojanare bucõacõquĩ”, yi gotiba mũ, yiyijũ Jesús rãmúã ã bucõagorũ.

Ito ã yija tãocõri, cãtorijũ wayijũ rãmúã budigorũ. Ito yicõri jeyaro ãre rêtakorere goti ucuyijũ, Jesús ã rotiado bajiroti.

Jairo macore Jesús ã yisiore gaye

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Ito bajiro ã yi ucuja bero, tũdi jẽa wayijũ Jesús mũcana. Ito bajiro ã jẽa ejaroca wanũ quenare rãca ãre boca ãmiyijarã masa. ⁴¹⁻⁴² Ito bajiro ã jẽa ejaroca, ãna masa jãjarã wato sãgũ judio masa

Īna minijuari wi ɯja Jairo wame cɯtigɯ wadiyijɯ. Wadicōri Jesús riojo rijomunigāna ñini rūjūyijɯ Ī. Ī maco jɯa gɯbojeno rodori tɯjago ñayijo iso. Sīgōti ñayijo Ī maco, ito yicōri bɯto cōyijo iso. Goda waroti ñayijo iso. Ito bajija ticōri, Jesure Ī ya wijɯ Ī watoni ĩre jīgɯ ejayijɯ Jairo. Ito bajiro ĩ senija tɯocōri, Jairo ya wijɯ wayijɯ Jesús.

Ito Jairo ya wi ĩ waroca masa jājarā ñayijarā. Ito bajiri masa jājarā gāni bia wayijarā ĩre.

⁴³ Ito yicōri Īna masa rāca sīgō romia ñarise cōgō ñayijo. Jɯa gɯbojeno rodori cō tɯjayijo iso. Ito yicōri isore ɯco yigoanare iso rɯcorise ñarocōti waja yi jeocōyijo iso. Īna ito bajiro ɯco yibojarocati rēta masibisijɯ isore. ⁴⁴ Ito bajiro masa jājarā wato Jesús ya yutabuju gaja moaĭayijo iso. Iso ito bajiro ĩ ya yutabujure moaĭarocati iso ñarise cɯtibojarise rētacoayijɯ isore ĩja. ⁴⁵ Ito bajiro ĩ ya yutabujure iso moaĭaja tɯo masicōri ado bajiro seniĭayijɯ Jesús:

—¿Noa yɯ ya yutabujure moaĭari? yi seniĭayijɯ Ī.

Ito bajiro ĩ seniĭaja tɯocōri: “Moaĭabijɯ gɯa cɯni”, yiyijarā Īna ñarocōti Jesure. Ito bajiro ĩnare ĩ seniĭaja bero, ado bajiro cɯdiyijɯ Pedro:

—Gɯare riasogɯ, mɯ tɯjɯ masa jājarā ñama. Jājarā mɯre gāni bia wama. Ito yicōri jājarā mɯ ya yutabujure cɯoama. No yigɯ ito yiri mɯ, “¿Ñimo yɯ ya yutabujure moaĭari?” yibɯ mɯ, yiyijɯ Pedro Jesure.

⁴⁶ Ito yija Jesús ado bajiro yiyijɯ ĩnare:

—Sīgō yɯre moaĭamo. Ito bajiro iso moaĭaja, yɯ masirise rāca isore ñarise rētomɯ yɯ, yiyijɯ Jesús.

⁴⁷ ĩre yutabuju moaĭare ĩ masija tɯocōri, bɯto güiyijo iso. Ito yicōri iso ya rujɯ nɯrɯogōti Jesús

riojo iso ya rijomunigãna ñini rŭjũyijo iso. Ito yicõri masa jãjarã ñna t̃uroca Jesure iso moaĩagore gotiyijo iso: “ Ĭ ya yutabujure ỹ moaĩajama, ỹ cõrise r̃etacoaro yiroja’, ỹ t̃oĩacõri, m̃ ya yutabujure moaĩam̃ ỹ. Ito yicõri ỹ moaĩarocati ỹ ruju ñarise r̃etacoaj̃ ĩja”, ỹ gotiyijo iso, masa ñna t̃oro riojo. ⁴⁸ Iso ito yija t̃ocõri:

—Maco, t̃oya m̃. Ỹre m̃ t̃or̃añrise m̃re yisicõa. Ito bajiri wañ quenagõ, cati quenagõ wasa m̃, yiyij̃ Jesús isore.

⁴⁹ Ito bajiro isore ĩ goti ñaroca Jairo ya wi ñarã ejayijarã Jairore gotirã:

—M̃ maco godacoamo. Ito bajiri m̃cana t̃di ̃sirioro yibesa ãni riasog̃re, yiyijarã ñna Jairore.

⁵⁰ Ñna ito yija t̃ocõri, Jairore ado bajiro yiyij̃ Jesús:

—Gũibesa. Diore m̃ r̃uc̃b̃oja, m̃ maco m̃cana tujacoago yigõji iso, yiyij̃ Jesús ĩre. Ito yicõri Jairo ya wij̃ wayijarã ñna.

⁵¹ Ĭ ya wij̃ ejacõri Pedro, Santiago ito yicõri Juanre c̃ni sãja rotiyij̃ Jesús. Ito yicõri cõgõ jac̃sabatiare c̃ni sãja rotiyij̃ ĩ. Gãjerãre sãja rotibisij̃ Jesús. ⁵² Iti wi ñarã masa, macoacã iso godaja ticõri, b̃to otijarã ñna. Ñna ito bajiro otija ticõri, ado bajiro yiyij̃ Jesús ñnare:

—Otibesa, Adio macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyij̃ Jesús.

⁵³ Ito ĩ yija, ito oti ñarã b̃to ĩre aja tudiyijarã ñna. “Godasacoamo iso”, ỹ t̃oĩayijarã ñna. ⁵⁴ Ito bajiro ñna yibojarocati godaro iso ñari s̃animuj̃ s̃jacõri iso ya ãmore ñiyij̃ Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyij̃ Jesús isore:

—Macoacã, wumũ rãgũña, yiyijũ Jesús isore.

⁵⁵ Ito ã yirocati cojisiti tujacoayijo iso, godaro ñabojagoti. Ito yicõri godaro ñabojagoti wumũ rãgũyijo iso. Ito iso bajija ticõri, “Bare ecaya isore”, yiyijũ Jesús. ⁵⁶ Ito bajiro iso tujaja ticõri, ti ucacoayijarã iso jacusabatia. Ito bajibojarocati iso jacusabatiare oca goti bato rotibisijũ Jesús, iso tujarise gayere.

9

Dios oca ñna goti ucutoni ã rãca riasotirãre Jesús ã cõare gaye

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Co rumũ ã rãca riasotirã, jua gubojeno ñarãre miojuyijũ Jesús. Ito bajiro ñna minijuaja ticõri, ã masirise ãsiyijũ Jesús ñnare, rãmúa sãja ecoanare rãmúare ñna bucõa masitoni. Ito yicõri cõrãre cuni ñna maso masitoni, ã masirise ãsiyijũ Jesús ñnare. ² Ito yicõri, “Ñre tũorũnarãre ã rotirojũ miojugũ yiguñi Dios”, yire oca goti ucu rotiyijũ Jesús ñnare. Ito yicõri, “Cõrãre cuni yisiorã yirãji mua”, yi roti ñucayijũ Jesús ñnare. ³ Gaje ado bajiro ñnare gotiyijũ Jesús:

—Iti mua oca goti ucurã waja gajeoni amimenati waja. Ito yicõri mua ya turigũ cuni ami wabeja. Ito yicõri tura baju, naju, niyeru cuni ami wabeja. Ito yicõri yutabuju mua sãñarise rãca riti waja. Wasoa sãñado amimenati waja, yiyijũ Jesús. ⁴ Ito yicõri cuto mua ejaja mua sãja ejari witi ñacõama. Iti wi ñarãti mucana gaje cutojũ warã yirãji mua. ⁵ Gaje cutojũ mua ejaroca iti cuto gãna muare ñna boca amibeja riojoti rãtacoaja. Ito yicõri iti cuto rãta

warāti m̄ua ya ḡuboj̄u sita w̄arisere ja bateba. Ito bajiro m̄ua yija ticōri, “Īnare queno boca āmibij̄u mani”, yi t̄uoīarā yirāji iti c̄uto ḡāna, yiyij̄u Jesús Īnare.

⁶ Ito bajiro ĩ yija t̄uocōri, jeyaro c̄utorij̄u Dios oca goti ucurā wayijarā ĩna. Ito yicōri cōrāre c̄uni maso ucurā wayijarā ĩna.

Herodes ĩ t̄uoīa oca jaire gaye

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Ito bajiro ĩna yi ucuroca, Herodes Galilea sita ūj̄u, jeyaro Jesús ĩ yigore t̄uoyij̄u ĩ. Gājerā Herodesre ado bajiro yi gotiyijarā ĩna: “Godar̄u ñabojaguti m̄ucana catiami Juan”, yiyijarā gājerā ĩre. ĩna ito yija t̄uocōri, no bajiro yi t̄uoīa masibisij̄u Herodes. ⁸ Gājerāma, Herodesre ado bajiro yiyijarā ĩna: “El̄as goaīor̄u”, yiyijarā gājerā. Ito yicōri gājerāma, “Jane mejeje Diore goti ĩsiri masu godacōri m̄ucana catir̄u”, yiyijarā ĩna. ⁹ ĩna ito bajiro gotirise t̄uocōri, ado bajiro yiyij̄u Herodes:

—Ȳumasiti Juanre ĩna rijoga jatatoni roti ñucacu ȳu. ¿Ñim̄uōc̄u ñati ito bajiro jaje oca ruyuḡu? yiyij̄u Herodes.

Ito bajiro iti b̄uto oca ruyuja t̄uocōri, b̄uto ti āmoyij̄u Herodes Jesure.

Cinco mil ñarāre Jesús ĩ ecare gaye

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Jesús ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩ c̄ūana t̄adi ejarā ĩnare r̄etagore Jesure goti jeocōyijarā ĩna. Ito bajiro ĩna gotija bero ricati b̄usa Betsaida wame c̄utiri c̄uto t̄uj̄u ĩnare āmi wayij̄u Jesús. ¹¹ Ito bajibojaro-cati “Ito warāji ĩna”, yi masicōri ĩnare s̄uya wayijarā masa jājarā. Ito bajiro ĩna s̄uya ejaja ticōri,

wanure rāca ĩnare boca āmiyijũ Jesús. Ito yicōri, “Īre tuorũnũrāre ĩ rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca gotiyijũ Jesús ĩnare. Ito yicōri cōrāre cuni masoyijũ ĩ.

¹² Rāiocũro ña wadiroca ĩ oca goti ucutoni ĩ cūana ĩ tujũ minijuacōri ado bajiro yiyijarā ĩna ĩre:

—Bũto cuto meje ña ado. Ito bajiri queno bare bũja masiña ma ado. Ito bajiri masare cutojũ wa rotiya, bare ĩna bũja masitoni, ito yicōri ĩna cani masitoni, yiyijarā ĩna Jesure.

¹³ Ito ĩna bajiro yibojarocati:

—Mũati ĩnare bare ecaya, yiyijũ Jesús.

Ito ĩ yija tuocōri, ado bajiro yiyijarā ĩna Jesure:

—Najuro co dũjamocō, ito yicōri wai jũarāti ñama gũare. Ķĩna ñarocōti masa ĩna barotire gũa waja yirā ware āmoati mũ? yiyijarā ĩna Jesure.

¹⁴ Cinco milcō ñayijarā ĩna ũmũa. Romia ito yicōri rĩaca cuni ñayijarā ĩna wato. Ito bajiro jājarā ĩna ñaja ticōri, ĩ rāca riasotirāre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Rujariaburi ruji rotiya masare. Cobu rujirāre jũarā masacō gāji ye jũa dũjamocō ruji rotiya, yiyijũ Jesús ĩ rāca riasotirāre.

¹⁵ Ito bajiro ĩ yija tuocōri, ito bajiro masare ruji rotiyijarā ĩna. ¹⁶ Ito bajiro ĩna rujija ticōri, co dũjamocō naju ñarisere, wai jũarāre cuni āmi rũcoyijũ ĩ ya āmona. Ito yicōri macārũcũrojũ ti mũocōri Diore, “Queno ya mũ”, yiyijũ Jesús. Ito yicōri iti najurore igata batoyijũ, waire cuni. Ito yicōri ĩ rāca riasotirāre ĩsiyijũ, masare ĩna batotoni. ¹⁷ Ito bajiro ĩna batoja boca āmicōri masa ñarocōti jediyijarā ĩna. Ito yicōri yaji quenaro ñayijarā ĩna.

Ito bero ñna yaji rētagore jua gubojeno jiburi miosã dajoyijarã ñna.

Cristore “Dios ñ cōaru ña m”, yi Pedro ñ goti quenore gaye

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Co ruma Diore busirocu gajeju busa wayiju Jesús. Ito ñ Jacure busi ñaroca, ñ rãca riasotirã ejay-ijarã ñna. Ñna ejaja ticōri, ado bajiro ñnare seniñayiju Jesús:

—¿No bajiro yi busiri masa yure? yiyiju Jesús.

¹⁹ Ito ñ yija ado bajiro cadiyijarã ñna:

—Gãjerãma mure, “Masare idé guri masu, Juanti ñami”, yama ñna mure. Gãjerãma, “Elías ñami”, yama ñna mure. Ito yicōri gãjerãma, “Jane mejeju Diore goti ñsiri masu godacōri macana catiru ñami”, yama ñna mure, yiyijarã ñna Jesure.

²⁰ Ñna ito yija tucōri, ado bajiro seniñayiju Jesús:

—Mama, “Ñimã ñaguñji”, ¿yi tucōlati yure? yiyiju Jesús.

Ito ñ yija ado bajiro cadiyiju Pedro:

—Cristo Dios ñ cōaru ña m, ya yu mure, yiyiju Pedro Jesure.

Yure sãrã yirãji, Jesús ñ yire gaye

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ito ñ yija tucōri, gãjerãre goti bato yibesa, yiyiju Jesús Pedrora. ²² Ito yicōri ñnare ado bajiro yiyiju Jesús:

—Yu Masa Rjorcu ñeñaro tōbujagu yiguja yu. Ito bajiri judio masa busurã, paia ujarã, ito yicōri judio masa rotirise riasori masa cuni yure ti tudirã yirãji ñna. Ito bajiri yure sãrã yirãji masa. Ito bajiro yure ñna yibojarocati yu godaja bero, u dia ruma bero

mucana tãdi yu catiroca yigu yiguñji Dios, yiyijũ Jesũs ãnare.

²³ Ito bero ãna ñajedirore ado bajiro gotiyijũ Jesũs:
 —Sĩgũ yure ã sũya ãmoja, ã ye ñaroti tuoõabiticõri yũjũare tuo mai sũyagu yiguñji. Yucutẽo gajagu robo bajiro tõbũjabojaguti yure riti sũyagu yiguñji ã. ²⁴ No ã catirise maibojaguti godagu yiguñji. Ito bajibojarocati yure tuorũnũgũ, yu oca ã gotija tuo junisinicõri ãna sãagũama catitĩñare gaye bũjagu yiguñji. ²⁵ Sĩgũ adi macãrucãro gaye gajeoni jeyaro ã bũjabojarocati ã godari rũmũ, catitĩñare ã bũjabeja, ito yicõri Dios ãre ruyurioja ñejũa waja mano yiroja ãre. ²⁶ Yu Masa Rĩjoru uju ñacõri tãdi ejagu yigũja yu mucana. Rẽtoro ñasarise yu Jacu yure ã ãsijare ito yicõri ángel mesa ãna ñasaro bajiro yure ã jidicãjare, co rũmũ ñasari masu uju tãdi ejagu yigũja yu. No yure masigũ ñabojaguti, yure ã bojoja ito yicõri yu oca masibojaguti ã bojoja yu tãdi ejari rũmũ ito bajiroti ãre bojogu yigũja yu cuni. ²⁷ Riti ya yu mũare. Mũa wato coriarã, ado ñarã ãna godaroto riojũa, “ãre tuorũnũrãre miojusũogũ yami Dios”, yi ti masirã yirãji ãna, yiyijũ Jesũs ãnare.

*ãna tiro riojo Jesũs ã godo wedire gaye
 (Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)*

²⁸ Ito bajiro ã yija bero, uãdia ãmojeno rũmũri berocõ, gãtagũju mũja wayijũ Jesũs ã Jacu Diore bũsiroca. Ito yicõri Pedro, Santiago, Juanre cuni ãmi wayijũ ã. ²⁹ Gãtagũ joeju ejacõri Diore bũsiyijũ Jesũs. Ito bajiro Diore ã bũsiroca ã ya rio gajero bajiro godo wediyijũ. Ito yicõri ã ya yutabuju cuni bũto boticõri yoro ñayijũ. ³⁰ Ito ã yi ñaroca, ãmũa jũarã ã rãca bũsirã goaõoyijarã. ãna jũarã

ñayijarã Elías, Moisés ñayoana. ³¹ Ito bajicõri Dios ï yorise watojũ ñayijarã ñna. Ito bajiro Jesure busirã, Jerusalénjũ ñeñaro tõbujacõri ï godaroti gayere ïre busiyijarã ñna. ³² Ito bajiro ñna yiroca, Pedro mesa bũto canibojarãti, ito bajijare yuyijarã. Yujicõri Jesús ï yorise, ito yicõri ï rãca ñarã yorisere tiyijarã ñna. ³³ Ñna jũarã Jesús rãca busiana, ñna ïre wagoja ticõri, ado bajiro yiyijũ Pedro:

—Guare riasogũ, iti rëtaroca gua ti ñaja quena ña guare. Mũare yiari udia wi meni ïsirũja gua. Mũre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi, yiyijũ Pedro Jesure.

Ito bajiro busibojaguti, ï busirisere tũo masibisijũ Pedro. ³⁴ Ito bajiro ï busiroca, ide bueri ruji wadiyijũ. Ide bueri ñnare quedi jea biajare güiyijarã ñna. ³⁵ Ito yicõri ide bueri wato ado bajiro oca ruyuyijũ ñnare:

—Ñni ñami yũ Macũ yũ maigũ. ïre queno tũorãnuña mũa, yi ruyuyijũ oca ñnare.

³⁶ Ito bajiro oca ñna tũoja bero Jesús sīgũti ï ñaja tiyijarã ñna. Iti rëtaja ticõri, ito bajia yibisijarã ñna. Ito yicõri gãjerãre cuni goti bato yibisijarã.

*Rãmú sãñagũre rãmũre Jesús ï bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷ Ito bajiri gaje rumũ gũtagũ joejũ ñana ruji wayijarã ñna. Ñna ruji ejaja ticõri, masa jãjarã Jesure bocatiyijarã. ³⁸ Masa jãjarã wato sīgũ oca seoro Jesure busiyijũ:

—Yũre riasogũ mũre josa yũ, yũ macũre mũ ti maitoni. ï sīgũti ñami yũ macũ. ³⁹ Biyaro rãmú ïre sãjacõri, ï uși jediroca yami. ï awasãroca ito yicõri ï ya rise somo budiroca yami. Ito bajiro

ñeñaro ñre yicōri ñre budigo ãmobeami rãmú. ⁴⁰ Mũ rãca riasotirãre rãmú bucōa rotibojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati, rãmúre bucōa masibiticã ñna, yiyijũ ñ Jesure.

⁴¹ Ito ñ yija tũocōri, Jesús ado bajiro cũdiyijũ:

—Ba, ya yũa. Queno yũre tũorũnũrã meje ña mũa. Ito yicōri yũre rãcũbũorã meje ña mũa. Yoari mũare yũ riasobojarocati yũre tũorũnũbea mũa maji, yiyijũ Jesús ñnare.

Ito yi tũocōri rãmú sãja ecorũ jacũre:

—Adojũa mũ macũre ãmi wadite maji mũ, yiyijũ ñ.

⁴² Ito bajiro macũacãre ñ ãmi waroca mũcana tũdi rãmú quedi sãjayijũ ñre. Ito yicōri jacajũ ñ quedi quearoca yicōri ñ usi jediroca yiyijũ rãmú ñre. Ito bajiro ñ yija ticōri, rãmúre budi rotiyijũ Jesús. Rãmúre Jesús ñ bucōaja bero queno cati quenayijũ macũacã mũcana. Ito yicōri macũacãre ñ jacũre jũdacōayijũ Jesús mũcana. ⁴³ Dios ñ masirisena ito bajiro Jesús ñ yija ticōri, ito ñana ti ucayijarã masa.

Yũre sũarã yirãji, yi mũcana Jesús ñ tũdi gotire gaye (Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Ito bajiro ñ yirise masa ñna ti wanũroca, ado bajiro yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre:

⁴⁴ —Ado yũ gotirise queno tũoya mũa. Ito yicōri ãcabojabeja. Yũ ña Masa Rĩjorũ Dios ñ cōarũ. Yũre ñnacōri gãjerãre ñsirã yirãji ñna, yũre ñna sũatoni, yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

⁴⁵ Ito bajiro ñ yibojarocati, ñnare tũo masi rotibisijũ Dios maji. Ito bajiro ñ yijare Jesús ñ gotirisere tũo masibisijarã ñna. “Mũ gotirisere mũcana gũare goti quenoña”, yi gũi ñayijarã ñna.

*¿Ñimũ ñati ñasagũ ñarocũ? Ìna yi seniũare gaye
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)*

⁴⁶ Ito bajiro Ìna baji ñaroca:

—¿Ñimũjua ñagũ yiguĩjida ñasagũ? yi gãmeri busiyijarã Ìna Jesús rãca riasotiri masa.

⁴⁷ Ito bajiro Ìna gãmeri busirisere, tũo masicõyijũ Jesús. Ito yicõri sīgũ macũacãre Ì tũ tũami rügõyijũ Jesús.

⁴⁸ Ito yicõri Ì rãca riasotirãre ado bajiro yiyijũ Jesús:

—No yũre rũcũbũocõri ãni macũacãre boca ãmiro bajiro, yũre cũni boca ãmigũ ñami Ìocũ. Ito yicõri yũre boca ãmigũ, yũre cõarũre boca ãmigũ ñami Ì. No mũa rãca gagũ, “Gãjerã rêto busaro tũoĩagũ ña yũ”, yibicũ Ì ñagũ yiguĩji ñasagũ, yiyijũ Jesús Ìnare.

Manire tũo tudibicũ Ì ñaguĩji mani baba, Jesús Ì yire gaye

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Ito Ì yija bero ado bajiro yiyijũ Juan Ìre:

—Gũare riasogũ, sīgũ mũ wamena rũmũare bucõagũ ticũ gũa. Gũa rãca gagũ meje Ì ñajare rêocũ gũa Ìre, yiyijũ Juan Jesure.

⁵⁰ Ito Ì yija tũocõri:

—Rẽobeja mũa. No manire tũo tudibicũ Ì ñaguĩji mani baba, yiyijũ Jesús Ìnare.

Santiago, Juanre cũni Jesús Ì goti quenore gaye

⁵¹ Ñmacũjũ Jesús Ì waroto iti cõñajare, “Yũre Ìna sĩa ãmobarocati Jerusalénjua wasagũ yigũja yũ”, yi oca sũoyijũ Jesús. ⁵² Ito bajiro tũoĩacõri Ì riojua queno yuronare cõayijũ Jesús. Samaria sita cũtojũ canirajũri ãmarã wayijarã Ìna. ⁵³ Jerusalénjua warã yama yi ti masicõri, boca ãmi ãmobisijarã Samaria

sita gãna ñnare. ⁵⁴ Ito bajiro ñna yija ticõri, Jesús rãca riasotirã Santiago, Juan ado bajiro yiyijarã Jesure:

—¿Gua ñnare ruyuriorona Diore jea queo rotire ãmoati mu? yiyijarã ñna Jesure.

⁵⁵ Ñna ito yija tãocõri, oca sãoro ñnare ticõri ado bajiro ñnare tudiyijũ Jesús:

—Ito bajiro mua tãoñaja, rãmá bajiro tãoñarã ña mua. ⁵⁶ Yũ ña Masa Rĩjoru. Masare ruyuriorocu meje wadicũ yũ. Ñnare masorocu wadicũ yũ, yiyijũ Jesús ñnare.

Í ito yija bero gaje cutojũ wayijarã ñna mucana.

Jesure tão suyã ãmorã

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Ito ma ñna waroca sĩgũ ãmugũ ado bajiro yiyijũ Jesure:

—Yũ Ujũ, no mu waroti mu rãca wa ãmoa yũ, yiyijũ ñ Jesure. ⁵⁸ Ito bajiro ñ yija tãocõri, ado bajiro cãdiyijũ Jesús ñre:

—Buyairo mesa totijũ canicã ñna. Ito yicõri minia ñna ya jiburijũ canicã ñna. Ito bajibojarocati yũ Masa Rĩjoru, dijũ yũ canirijũ ma yũre. Ito bajiri yũre mu suyaja josari ñaroja mure, yiyijũ Jesús ñre.

⁵⁹ Ito yicõri gãjire ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Yũ rãca waya, yiyijũ Jesús.

Ito ñ yijare:

—Yũ Ujũ, yũ jacũ rãca ñagũ ya maji. Í godaja bero mu rãca wacũja yũ, yiyijũ ñ Jesure.

⁶⁰ Ito bajiro ñ yija tãocõri, ado bajiro cãdiyijũ Jesús:

—Yũre masimena moajaro itirea. Muáma, “Ñre tãorãnurãre miojugũ yiguñji Dios”, yire oca goti ucuya muáma, yiyijũ Jesús ñre.

61 Ito yija ado bajiro yiyijũ gãji Jesure:

—Yũ Ʋjũ, mũ rãcati wa ãmoa yũ. Cajero maji yũ ya wi gãnare ware gotigũ wacũ ya yũ maji, yiyijũ ĩ Jesure.

62 Ito ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesũs:

—Sĩgũ yũ rãca wasũogũ, iti rũmũjũ ĩ yigore mũcana tũdi ĩ tũoĩaja, Dios masa jeyaro mũjare queno moa ĩsi masibeami ĩocũ, yiyijũ Jesũs ĩre.

10

Setenta y dos ñarãre Jesũs ĩ cõare gaye

¹ Ito ĩ yija bero setenta y dos ñarã beseyijũ mũcana. Ito yicõri ĩ waroti cũtoricõti jũarã, jũarã, jũarã ĩ riojũ wa yu rotiyijũ.

² ĩnare wa yu rotigũ ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—Riti ya yũ. Ote jaje iti bũcũabobarocati moari masajũ jaibeamã. Ito bajiri ote mũjare ĩ ya moari masare ote ãmi rotija quena. Riti ya yũ. Jãjarã ñama yũ oca masimena. Ito bajibobarocati coriarã ñama yũ oca ĩnare goti ucurona. Ito bajiri Diore seniña ĩ oca goti ucuronare ĩ cõatoni. ³ Wasa mũa. Guijorojũ mũare cõa yũ. Ito bajiri queno tũoĩañã. Oveja yaia tũ ĩna ejarã waro bajiro mũare cõa yũ.

⁴ Gajeoni sãra buju ãmi wabeja. Niyeru sãra buju cãni ãmibesa. Ito yicõri gaje gũboco mũa wasoaroti ãmi wabeja. Ma masa mũa boca ja yoari busi rũgõ yibeja mũa. ⁵ Cũto ejacõri co wi mũa sãjaja, iti wi gãnare ado bajiro yiba: “Dios queno yijaro mũare

ito yicõri queno ñañã mũa”, yiba mũa. ⁶ ĩna mũare queno ĩna cũdija, quena ñaro yiroja ĩnare. Ito bajibobarocati queno mũare ĩna cũdibeja quenabeto yiroja ĩnare. ⁷ ĩna cũdija ticõri, iti wi tujacõri, ĩna

ecaro bajiroti baba m̄ua. Diore moa ĩsirã m̄ua ñajare m̄ua riasorãj̄ua m̄uare bare ecarã yirãji ĩna. Gaje wi, gaje wi, sãja ucu yibeja m̄ua. ⁸ Cuto m̄ua ejaja ĩna m̄uare boca ãmija ĩna ecaro bajiroti baba. ⁹ Ito gãna cõrã ĩna ñaja, ĩnare yisioba. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiba: “Yoari mejeti ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroj̄u miojuḡu yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani tuorũn̄uja quena”, yi gotiba. ¹⁰ Gaje cuto m̄uare ĩna boca ãmibeja, maj̄u wija rũgũcõri ado bajiro ĩnare gotiba: ¹¹ “M̄u ya cuto gaye sita ḡua ya guboco wãrisere jacãcõa ḡua m̄ua ḡuare boca ãmibejare. Masiña m̄ua. ‘ĩre tuorũnurãre miojuḡu yiguĩji Dios’, yire gaye m̄uare gotirona ejaboja ḡua”, yiba ĩnare, yiyij̄u Jesús.

¹² ‘Gaje ado bajiro m̄uare gotia ȳu. Iti cuto gãna m̄uare boca ãmimena, Sodoma cuto gãna r̄eto busaro ñeñaro tõbujarã, yirãji ĩna, Dios ĩ waja seniri r̄um̄u, yiyij̄u Jesús ĩ rãca riasotirãre.

*Cutori gãna riojo cudimena oca
(Mt 11.20-24)*

¹³ Gaje ado bajiro gotiyij̄u Jesús ĩnare:

–Bujato baja ĩnare. Buto ñeñaro tõbujarã yirãji Corazín gãna, ito yicõri Betsaida gãna can̄i. Ito bajiroti tõbujarã yirãji. Jaje tiyamani ĩnare ĩbojacu ȳu. Ito ȳu yibojarocati ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmobicã ĩna. ĩnare ȳu ĩcato bajiroti Sidón, ito yicõri Tiro gãna ȳu ĩoja, ĩna ñeñaro yirise iti r̄um̄uj̄u jidicãboana. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise tuoĩa bojori bujarã, saya wan̄ure gaye meje sãñaboana ĩna. Ito yicõri “Buto bojori buja ḡua”, yirona õja tuboana ĩna ya rioj̄u. ¹⁴ Dios ĩ waja seniri r̄um̄u Tiro, Sidón gãna r̄etoro ñeñaro tõbujarã yirãji Betsaida gãna, Corazín gãna

cuni. ¹⁵ Ito yicōri, “Ũmacũju Dios tũju ejarã yirãji mani”, yi tũoĩabojarãji Capernaum gãna. Ito bajiro tũoĩabojarãti jeame ãjuroju warã yirãji ãna, yiyiju Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

¹⁶ No mũare tũoguti, yũre cuni tũogu ñami. No mũare ãmobeã yirã, yũre cuni ãmorã meje ñama ãna. No yũre ãmobeã yigu, yũre cõarure cuni ãmogũ meje ñami ĩocũ, yiyiju Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

Setenta y dos ñarã ãna tũdi ejare gaye

¹⁷ Mũcana ĩ tũ tũdi ejarã bũto wanũ tũdi ejayijarã Jesũs ĩ cũana setenta y dos ñarã. Ito yicōri Jesure ado bajiro yiyijarã ãna:

—Gũã Hju, rãmũã sãja ecoana rãmũare gũã budi rotija, ñaro bajiroti gũare cũdicã ãna, yiyijarã ãna Jesure.

¹⁸ ãna ito yija tũocōri, ado bajiro yiyiju Jesũs ãnare:

—Rãmũã uju Satanás rẽtoro masigũ ña yũ. Ũmacũju bju ĩ jarise robo bajiro Satanás ĩ quedi wadija ticũ yũ. ¹⁹ Cotiwãja, ãñare cuni cũdabojarãti mũã cuni ecobe yirocũ, yũ masirise mũare jidicãcũ yũ. Ito yicōri mũã wjacũre rẽtocũma yirocũ, cũcũ yũ mũare. Yũ masirise mũare yũ jidicãjare ñejũã mũare junibetoja. ²⁰ “Rãmũre gũã budi rotija ñaro bajiroti cũdiquĩ gũare”, yi masibojarãti bũto wanũ quenasaroti meje ña itiamã. “Ũmacũju yũ warotoju yũ wame wõre ñacãroja”, mũã yi masija, iti ña bũto wanũ quenare gaye, yiyiju Jesũs ãnare.

Jesũs ĩ wanũre gaye
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Ito ñ yirocati Jesús ñ wanu quenaroca yiyijũ Espiritu Santo. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ Jesús Diore:

—Cuna mure buto rucubũoa yu. Mu ña adi tuti gagũ Uju, macãrucũro jeyaro Uju. Ado gãna buto riasotiana, ito yicõri buto masirã, mu oca ñna tuo masibitire oca, ñasari masa mejejuare mu oca ñna tuo masiroca yicu mu. Mu ãmoro bajiroti bajicu. Iti ya yu Cuna mure, yiyijũ Jesús Diore.

22 Jeyaro ujũ yu ñatoni yure cũquĩ yu Jacu. Yu Jacu sũgũti queno yure masiguĩji. Ito yicõri yu sũgũti yu Jacure queno masia. Gãjerã cuni yu Jacure masiroca, yu yi ãmoja, yu jacure masirã yirãji ñna cuni, yiyijũ Jesús masare.

23 Ito yicõri ñ rãca riasotirãre riti ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Yu ñorise ticõri buto wanu quenare ña mure.

24 Ado bajiro mure ya yu. Jane meje gãna Dios oca goti ñsiri masa, ito yicõri ujarã masa cuni adocãta mua tirise buto ti ãmobjayijarã ñna. Ito bajibojarãti itire ti bujabisijarã ñna. Ito yicõri adocãta mua tuorise buto tuo ãmobjayijarã. Ito bajibojarãti itire tuobisijarã ñna, yiyijũ Jesús ñ rãca riasotirãre.

Samaria sita gagũ gãjire ñ queno yire gaye

25 Ito bajiro yi ñaroca sũgũ judio masa rotirise riasori masu, wadiyijũ Jesús rãca busirocu: “Riti masiati Jesús”, yi tuoĩacõri seniĩagũ ejayijũ ñ. Ado bajiro ñre seniĩayijũ:

—¿Yu Uju, catitĩñare gaye yu buja ãmoja no bajiro yigũjada yu? yiyijũ ñ Jesure.

26 Ito ñ yija tuocõri:

—¿No bajiro wãñati ucare, Dios ï rotire gaye? Ito yicõri, ¿itire m̃ tija no bajiro t̃oĩati m̃? yiyij̃m̃ Jesús ïre.

²⁷ Ito bajiro ï yija t̃ocõri, ado bajiro c̃diyij̃m̃ judio masa rotirise riasori mas̃:

—“Mani Ɔj̃m̃ Diore b̃uto maija quena. Mani t̃oĩa oca s̃eorisena, ito yicõri mani ya ʉsina c̃ni b̃uto Diore mani maija quena. Ito yicõri manimasi mani mairo bajiroti mani ñarãre c̃ni mani maija quena”, yi gotia Dios oca, yiyij̃m̃ ï Jesure.

²⁸ Ito ï yija t̃ocõri:

—Ñaro bajiroti c̃dia m̃. Ito bajiroti ya Dios oca. Ito bajiro m̃ yija, catit̃ñag̃ yig̃ja m̃, yiyij̃m̃ Jesús judio masa rotirise riasori mas̃re.

²⁹ —“Ỹm̃ ñarãre queno yig̃ meje ña ỹm̃”, yi t̃o masicõri, “¿Noaj̃m̃ ñati ỹm̃ ñarã?” yi seniñayij̃m̃ ï Jesure.

³⁰ Ito bajiro ï yija t̃ocõri, ado bajiro gotiyij̃m̃ Jesús ïre:

—S̃ig̃ Jerusalénj̃m̃ ñag̃ Jericój̃m̃ roja wayij̃m̃. Ma ï waroca riniri masa ïre ñiacõri jeyaro ï gajeoni c̃tirise ïre ẽmayij̃arã. ï ya yutabujuri c̃ni ïre ẽma jeocõyij̃arã ïna. Ito yicõri ïre b̃uto janugã c̃cõri, ïre wagoyij̃arã ïna. ³¹ Ito ï baji c̃ñaroca pai c̃ni iti mati wayij̃m̃. ïre ti b̃ujabojaguti riojoti r̃etacoayij̃m̃ ï. ³² ï bero g̃aji Levita mas̃ ejayij̃m̃ ï t̃. ïre ti b̃uja wac̃ti riojo r̃etacoayij̃m̃ ï c̃ni. ³³ Ito bajiro ïre ïna ti r̃etaja bero s̃ig̃ Samaria sita gag̃m̃ iti ma wac̃j̃m̃ ti b̃ujayij̃m̃ ïre. Ito yicõri ïre ti maiyij̃m̃. ³⁴ Ito bajiri ï t̃ ejacõri ïre cami ʉco yiyij̃m̃ ï. Iti cami ʉco yig̃ ʉyena ito yicõri ʉyé idena ʉco yiyij̃m̃ ïre. Ito yicõri ï ya camire wõbiayij̃m̃. Ito bajiro ïre

yicōri ã ya burro joeju ãre m̃ojeoyiju. Ito yi t̃iogũ, canira wiju ãre ãmi wacōri ñamiasaro ãre tir̃ñuyiju. ³⁵ Samaria sita gagu busuri wacu canira wi ujure juati niyeruti ãsiyiju. Iti ãsi wacu ado bajiro yiyiju ã ãre: “Ãni cõgũre tir̃ñuña. Jairo waja m̃ure iti godaja, t̃udi ejagu m̃ure wa yicuja yu m̃ucana”, yiyiju ã canira wi ujure, yi oca gotiyiju Jesús judio masa rotirise riasori masure. Iti oca goti t̃iogũ ado bajiro ãre seniñayiju m̃ucana Jesús: ³⁶ “¿Ïna udiarã wato ñimujua ñaruda riniri masa ãna jasã cũrure, ti mairu?” Yi seniñayiju Jesús judio masa rotirise riasori masure.

³⁷ Ito ã yija t̃uocōri:

—Samaria sita gagu ãre ti mairu. ã ñaru ã yagu, yiyiju ã Jesure.

Ito bajiro ã yija ado bajiro yiyiju Jesús ãre:

—Wasa, ã yiado bajiro ti yiba m̃u cuni, yiyiju Jesús ãre.

Marta mesa ya wiju Jesús ã ejare gaye

³⁸ Ito ma wacuju cuto ejayiju Jesús. Iti cuto ejacōri Marta wame cutigo, ya wi wayiju ã. ã ejaja ticōri, queno boca ãmiyijo iso ãre. ³⁹ Iso ocabajio María wame cutigo ñayijo. Iso Jesús ya gubo tu rujicōri, ã gotirisere t̃uo rujiyijo. ⁴⁰ Martama iso moarise gaye t̃uo ãgõ usirioro t̃obujayijo. Ito bajiri Jesús tu eja r̃ugũcōri, ado bajiro busiyijo iso:

—¿Yu ãju, no yibeati m̃ure yu ocabajio yure ejab̃abecoti m̃u tu iso rujija? “M̃u r̃jorore ejab̃aya maji”, yiya isore, yiyijo Marta Jesure.

⁴¹ Ito bajiro Marta iso yibojarocati ado bajiro cadiyiju Jesús isore:

—Marta m_u moare c_utirise _usirioro baja m_ure. Ito bajiri _usirioro t_ob_uja m_u. ⁴² B_uto ñasarise gaye cojiti ña. Y_u b_usirise t_uoc_ori, m_u ocabajio María, ñasarisere b_ujamo. Nij_ua iso t_uo _amis_arise isore _amic_abiqu_li yiyij_u Jesús Martare.

11

Diore mani seniroti Jesús ñ riasore gaye

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Co r_um_u Diore b_usiyij_u Jesús. Ñ b_usi t_oroca ñ r_aca riasotig_u s_ig_u ado bajiro b_usiyij_u:

—Y_u _Uj_u, Juan r_aca riasotiana ñ riasoado bajiro g_uare c_uni riasoya, Diore g_ua b_usi masitoni, yiyij_u ñ Jesure.

² Ito ñ yija t_uoc_ori:

—Diore m_u b_usija ado bajiro yiba:

G_ua Jac_u, _umac_uj_u gag_u ña m_u. M_u wame ma-sic_ori masa jeyaro r_uc_ub_uojaro ñna. Masa jeyaro _Uj_u m_u ñaroti r_um_u ejare _amoa g_ua. _Umac_uj_uga tuti c_uni m_u _amoru bajiroti ñayija. Ito bajiri adi sitaj_u c_uni m_u _amoru bajiro riti ñare _amoa g_ua.

³ Co r_um_u r_uyabeto g_ua barotic_oti g_uare naju ñsiña.

⁴ G_ua ñeñaro yirisere _acabojoa. G_ua c_uni g_uare ñeñaro yir_are _acabojoa. “¿No bajiro y_ure c_udir_a yir_ajida ñna?” y_i t_uo_labesa g_uare. G_ua ñeñaro yibititoni g_uare ejabuaya. Itoc_o ña. Amén, yiba. Ito bajiro Diore m_ua b_usija quena, yiyij_u Jesús ñ r_aca riasotir_are.

⁵⁻⁷ Gaje ado bajiro ñnare gotiyij_u Jesús:

—S_ig_u m_ua baba ñami g_udareco m_ua ya wi ejac_ori ado bajiro ñ yija, “Y_u baba, g_aji y_u baba wa ucuri

masu yu ya wiju ejami. Ñe ecare ma yure. Ito bajiri yure naju wasoaya mu”, i yija, mua wi toti ado bajiro cudirã yirãji mua: “Usirioro yibesa yure. Soje cani biado ña. Ito yicõri yu rãa rãca canigũ ya yu. Ito bajiri ñejuã ãsirocũ wagãdo ma yu”, yi cudirã yirãji mua. ⁸ Ito bajiro mua babare mua ãsi amobitibojaja cani, ãre ãsirã yirãji mua, mucana i usirioro seni uyabe yirona. Ito yicõri i amorocõ ãsirã yirãji mua, ya yu muare. ⁹ Ado bajiroti yire ña Diore mani senija. Mani Diore senija manire ãsigũ yiguñji. ãre mani amaja bujarã yirãji mani. “Mure busi amoa yu”, mani yija, busi rotigu yiguñji manire. ¹⁰ No senigũti boca amiguñji. No amagũti bujagu yiguñji. “Busi amoa yu”, yigureti busi rotigu yiguñji Dios.

¹¹ Adocãta mua rãa ãna naju senija, ¿Gũtagã ãsire ñarojada muaca? Ito yicõri wai ãna senija, ¿Ãña ãsire ñarojada muaca? ¹² Ito yicõri cara ria ãna senija, ¿cotiwãja ãsire ñarojada muaca? ãsimenaji mua, yi tuoã yu. ¹³ Ñeñaro yirã ñabojarãti, mua rãa ãna senija quenarise yirã yirãji mua. Mani rãare quenarise riti mani ãsija, Dioama mani Jacũ umacũju gagũ, ãre mani senija, yiro bajiroti Espiritu Santo manire queo sãguñji, yiyiju Jesús i rãca riasotirãre.

Rãmúã ujũ rotirise boca amicõri yami Jesús, ãna yire gaye

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Sãgũre rãmúã quedi sãjacõri, i busibeto yiyiju. Ito i baji ñaroca rãmúãre bucõayiju Jesús. Rãmúãre i bucõaja beroti busicoayiju i busibicũ ñabojaru. Ito bajiro iti rõtaja ticõri, ucayijarã masa. ¹⁵ Ito bajibojarocati coriarã ado bajiro tuoãayijarã:

—Āni ēmagū rāmúare ī bucōarise, rāmúa ɱju Beelzebú wame cūtigɱ masirisenati bucōami, yi tɔōlayijarā coriarā.

¹⁶ Gājerāma, “Dios cōaru ñami ĩ”, gɱa yi tɔōlatoni, ũmacūju gaye tiyamani gɱare ĩogū yiguīji ĩ, yi tɔōlayijarā ĩna. ¹⁷ Ito bajiro ĩna tɔōlarisere masicōyiju Jesús. Ito bajiri ado bajiro gotiyiju ĩ ĩnare:

—Co sita gāna ñabojarāti ricati riti ĩna tɔōlaja, ito yicōri ĩna gāmeri jaja, queno ña masimenaji ĩna. Co wi gāna ñabojarāti ricati riti ĩna tɔōlaja queno corocō ña masimenaji ĩna. ¹⁸ Ito bajiroti rāmúa ɱju Satanás, ĩ ñarāre ricati riti tɔōlaroca ĩ yija, ĩna ɱju queno ña masibiquīji. Ado bajiro mɱare gotia yɱ. “Rāmúa ɱju Beelzebú ĩ masirisena rāmúare bucōami”, yiboja mɱa yɱre. ¹⁹ Rāmúa ɱju masirisena yɱ rāmúare bucōaja, ¿mɱa rāca gānama ñimɱ masirisena rāmúare bucōati ĩna? “Gɱa rāca gānama rāmú masirise gayena meje rāmúare bucōama ĩna”, yi tɔōla mɱa. Ito bajiri itire ti masicōri, “Rāmú masirisena meje rāmúare bucōami ĩ cɱni”, yi tɔōla masia mɱa yɱre cɱni. ²⁰ Ado robojɱa bajia. Dios ĩ masirisena rāmúare bucōa yɱ. Ito bajiro yɱ yija ticōri, “Mani wato ñacāguīji Dios. ĩre tɔorānɱrāre miojusɱogɱ yami Dios”, yi masirɱja mɱare.

²¹ Ūmagū sēogū, ito yicōri queno bisu cūtigɱ, ĩ ya wijɱ ĩ tirūnɱja, iti wijɱ gaye quenoti ñacōaroja. ²² Ito yibojarocati gāji ĩ rēto busaro sēcōri rētocūgū yiguīji ĩre. “Adi yɱ bisu cūtija ñimɱɱa yɱre rētocūbiquīji”, yi ĩ tɔōlabojarocati ĩre rētocūgū yiguīji. Ito yicōri ĩ gajeoni cūtibojarise ĩre ēmagū yiguīji. Rāmúa ɱju rētoro masigū ña yɱ. Ito bajiri rāmúare bucōa masia yɱ, yi oca gotiyiju Jesús ĩnare.

²³ 'No yu rãcajua ñabicu, yu rãca gagu meje ñami ïocã. No yure ejabucabicu, gãjerãre Diore masiroca yu yi ãmobojarocati yure ñeñaro yi codegu ñami ï, yiyiju Jesús ñare.

Masure budigocõri mucana tãdi rãmá ï sãjare gaye

(Mt 12.43-45)

²⁴ 'Sĩgũ masure rãmá ï budigoja, yucu manojũ wa ucuguĩji tujaraju ãma ucugu. Ï bujabeja ado bajiro tãoĩagũ yiguĩji ï: "Yu budigore mucana tãdi sãjacuja yu", yi tãoĩagũ yiguĩji ï. ²⁵ Mucana tãdi ejagu ï budigore quenora wi, ñeri mani wi robo bajiro, ti ejagu yiguĩji ï. ²⁶ Ito bajiro ti ejacõri gãjerã rãmúa jua ãmojeno ñarã ï rãtoro ñeña busarã jigũ yiguĩji ï, ï rãca ñatoni. Ito yicõri ña ñarocõti ï ãmugũre sãjarã yirãji. Ito bajicõri ï ãmugũ, cajero ï bajiado rãto busaro bajigũ yiguĩji. Ito bajiri, rãmá mucana tãdi sãjame yirocu, Diore ï tãorãnu sayaja quena, yiyiju Jesús ñare.

Dios oca mani tãorãñaja wanũ quenarã yirãji mani, Jesús ï yire gaye

²⁷ Ito bajiro Jesús ï busiro toto ïre tãorã wato sĩgõ oca sãoro ado bajiro busiyijo:

—Mu jaco mare rucocõri, mare ãjugõ bũto wanuyijo iso, yiyijo iso Jesure.

²⁸ Ito bajiro iso yija tãocõri, ado bajiro yiyiju Jesús isore:

—Yu jaco rãtoro wanarã yirãji, Dios rotirise tãocõri ña cudija, yiyiju Jesús isore.

Tiyamani mu ïore ãmoa gũ, yi ña senire gaye
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Ito bajiro Jesús ï busiroca jājarã busa masa ï tã minijua wayijarã. Ito yicõri ado bajiro ïnare gotiyijã ï:

—Adi rumuri gãna ñeñaro yi jairã ña mua. Ado bajiro ya mua yure: “Tiyamani mua ïoja ticõri, ‘Dios ï cõaruti ñami ãni’, yiana gũa”, ya mua yure. Ito mua yibojarocati tãdi muare ïobicuja yũ. Diore goti ïsiri masũ, Jonás ñayoru, ïre rētagore riti muare goticuja yũ. 30 Jonásre rētare ticõri, “Ñani ñami Dios ï cõaru”, yiyijarã Nínive cuto gãna. Yure cuni ito bajiroti yirã yirãji mua. Yũ ña Masa Rĩjoru. Yure rētare masicõri, “Ï ñami Dios ï cõaru”, yirã yirãji mua cuni yure. 31 Dios masare ñeñaro ïna yirise waja ï waja seniri rumũ ado bajiro rētaro yiroja. Sheba cuto gago ujo ñayoro, mua adi rumuri gãnare, “Muare seti ña”, yigo yigõji iso. Jane mejeju sõju wayoyijo iso, queno tũoĩagũ rãca Salomón wame cutigũ rãca riasotiroco. Adocãta sīgũ mua rãca ñami Salomón ñajacũ rētoro tũo masigũ. Ito ï bajibojarocati queno ïre tũorũnubea mua. 32 Nínive cuto gãna cuni ado bajiro yirã yirãji muare Dios ï waja seniri rumũ: “Jaje seti ña muare”, yirã yirãji ïna. Jane mejeju Nínive cuto gãnare Dios oca gotiyoyijũ Jonás ñayoru. Jonás ï gotija tũocõri, ñeñaro ïna yirise jidicãñi ïna. Ito bajiri quenarise riti tũoĩañi ïna. Adocãta sīgũ ñami mua rãca Jonás ñayoru rētoro ñasagu. Ito ï bajibojarocati queno ïre tũorũnubea mua, yiyijũ Jesús ïnare.

*Mani ya cajea busurica robo bajiro baja, yi Jesús ï riasore gaye
(Mt 5.15; 6.22-23)*

³³ 'Noajua s̄ibusuoraga s̄ayocōri ruyubetoju, jaja c̄ani cūmenaji mani. Ito yicōri rujajedo totiju c̄ani cūmenaji mani. Ruyubeto cūrāonati ḡaje tutuju jeobusuorāji mani, ejari masa queno tijaro yirona. ³⁴ Rāit̄arise iti godaroca ya busurica. Mani ya cajea c̄ani busurica robo bajiro bajia. Ito bajiri cajeana s̄oriti mani ya ɥsi queno t̄o masiro yiroja. Tite m̄a. Quenarise mani tija queno t̄oārā yirāji mani, mani ya ɥsiju. Ito bajibojarocati ñeñarise mani tija ñeñaro t̄oārā yirāji mani, mani ya ɥsiju. Ito bajiro mani yija busuroju meje ñarā yirāji mani. Rāit̄aroju ñarā bajiro ñarā yirāji mani ñeñarise mani t̄oā ɥyaja. ³⁵ Ito bajiri quenarise riti t̄oārāja manire, ñeñarise riti mani t̄oā ɥyabe yirona. ³⁶ Mare s̄aticōri, “Adi majua ña quenari ma. Adi majua ña ñeñari ma”, yi ti masia mani. Ito bajiroti bajia mani ya ɥsiju c̄ani. Mani ya ɥsiju quenarise riti mani t̄oā ñaja, “Iti ña quenarise. Iti ña ñeñarise”, yi ti masia mani, yiyiju Jesús ĩ rāca riasotirāre.

M̄a fariseo gaye t̄oārāre seti ña, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús ĩ b̄usi t̄oroca s̄iḡu fariseo gaye t̄oāḡu, “Yu ya wiju bato mani”, yiroc̄u Jesure baba cutiyiju. Ito ĩ yija t̄ocōri, ĩ ya wiju s̄aja wacōri badoju eja r̄ij̄uyiju Jesús. ³⁸ ĩna baroto rioju judio masa ĩna āmo coesotiro bajiro Jesús ĩ āmo coebeja ticōri, ti ɥcayiju fariseo gaye t̄oāḡu. ³⁹ ĩ ti ɥcaja ticōri, ado bajiro yiyiju mani ʘju Jesús ĩre:

–M̄a fariseo gaye t̄oārā, joeti coeboja m̄a. Somotēro idira t̄orori c̄ani joeju riti coea m̄a.

Totijama ñarocōti ueri cuticōa. Mña guaja cuni, joe ruju riti coea mña. Jubejama ñeñaro tñoia mña maji. Ito bajiri gājerã ña rucorise ti uorã ñare ruoa mña. ⁴⁰ Queno tñoiarã meje ña mña. Dios mña ya ruju rujeoru, mña ya usi cuni meniñi. ¿Itire masibeati mña? ⁴¹ Mña ya usiju queno tñoiacōri bojoro bujarãre ejabuaruja mñare. Ito bajiro mña yija queno usi cuti ñarã yirãji mña.

⁴² 'Bujato bujarã yirãji mña, fariseo gaye tñoiarã. Dios ñ rotiado bajiroti jeyaro mña bujarise ñre jabeto judacōa mña. Ito bajiro mña yiriseama quena ña. Ito bajiro queno yirã ñabojarãti gājerãre queno yibea mña. Ito yicōri Diore maibea. Ito bajiro yibitiruja mñare.

⁴³ 'Bujato bujarã yirãji mña, fariseo gaye tñoiarã. Minijuara wiju sãja wacōri rucubhoraju riti ruji amoboja mña. Ma warã cuni gājire mña bocaia, rucubhore rãca ñ seniñare amoa mña. Mña ñaroti gaye riti tñoia mña.

⁴⁴ 'Bujato bujarã yirãji mña. Gājerã ña tiro riojo queno yirã ña mña. Ito bajibojarocati ña tibetoju ñeñaro yirã ña. Ito bajiro mña yija ticōri, "Queno yirã ñama ña", yibojama gājerã. Ito bajiro ña tñoiabojarocati queno yirã meje ña mña, yiyiju Jesús ñare.

⁴⁵ Ito bajiro ñ busija tñocōri, sīgũ judio masa rotirise riasori masu ado bajiro cadiyiju ñre:

—Yure riasogu, ito bajiro mñ busija queno ejabea guare, yiyiju ñ Jesure.

⁴⁶ Ito ñ yija tñocōri, Jesujna ado bajiro yiyiju ñre:

—Bujato bujarã yirãji mña judio masa rotirise riasori masa cuni. Gājerãre jaje ũma rotia mña. Ñimujna mño yiado ma itire. Ito bajiro yicōri ñare

ũma ejabũa ãmobeá mũa. Jaje rotia mũa. Jaje mũa rotibojaja ñimujũa mũare cãdi masibiquĩji. Ito bajiro rotirã ñabojarãti mũa rotiro bajiroti yibea mũa cũi.

⁴⁷ 'Bujato bujarã yirãji mũa. Mũa ñicusatia Diore goti ñsiri masare sĩañi. Ñnare bajiroti baja mũa cũi. ⁴⁸ Ito bajiro mũa bajija ti masicõri, "Ĩna ñicusatia robo bajiro tũõarã ñnama ĩna cũi", yi tũõama masa mũare.

⁴⁹ 'Ito bajiro ĩna yiroto riojũa masi yucãiyjũ Dios. Jane mejejũ queno tũõagũ ñari, ado bajiro yiyijũ Dios mũare tũõa yugũ: "Yũre goti ñsiri masa, ito yicõri yũ oca goti ucuri masare cũi, ĩna tũ yũ cõaja, coriarãre sĩarã yirãji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ĩna tũbujaroca yirã yirãji ĩna", yi gotiyijũ Dios jane mejejũ. ⁵⁰⁻⁵¹ Jane mejejũ adi macãrucũro ĩ rujeoja bero ĩre goti ñsiri masare sĩasũõni mũa ñicusatia. Tite mũa. Abel ñayorũre sĩañi ĩna. ĩbero gãnare cũi jãjarãre sĩañi ĩna. Ito yicõri Zacarias wame cutigũre Dios ya wi gudareco rũgõgũre ĩre sĩasusañi mũa ñicusatia. Ito bajiri ĩna sĩare waja, waja senigũ yiguĩji Dios, ya yũ mũare adi ramũri gãnare cũi, yiyijũ Jesús.

⁵² 'Bujato bujarã yirãji mũa judio masa rotirise riasori masa. Dios oca riasotirã ñabojarãti, ĩ ocare queno tũorũnũbea mũa. Ito yicõri Dios ocare gãjerã ĩna tũorũnũ ãmobjarocati rẽoa mũa ĩnare, yiyijũ Jesús ĩnare.

⁵³ Ito bajiro Jesús ĩ bũsi waja tũocõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tũõarã bũto junisiniyjarã ĩna Jesure. Ito bajiro junisinicõri usirioro ĩre jeyaro seniĩayjarã ĩna. ⁵⁴ Ito

bajiro usirioro seniña codeyijarã ãna, ã queno cudi masibeja ticõri, “Ïre seti ña”, yirona.

12

“Queno yirã ña gna”, yibojarãti ñeñarise yija quenabea, yi Jesús ã riasore gaye

¹ Ito baji ñaroca jãjarã busa masa minijuarã, bidi warã gãmeri cdayijarã ãna. Ito bajiro ãna baji ñaroca ã rãca riasotirãre ado bajiro gotisoyijũ Jesús:

—Fariseo gaye tãõarãre queno tãõã masima. Mna tiro riojo queno yirãji ãna. Ito bajibojarãti mna tibetoju ñeñaro yirãji ãna. “Queno yirã ña gna”, yirã ñabojarãti ñeñaro yama ãna. ² Jeyaro mani yeyo busibojarise gayere masi jeorã yirãji masa. Ito yicõri no mani yeyobojarise cuni bñacõrã yirãji ãna. ³ Mna yeyo busibojarisere masa jeyaro tãorã yirãji ãna. Ito yicõri sojere biatucõri mna yeyo busibojarisere cuni masa jeyaro ãna tão jeditoni ãmacũju oca ruyuro yiroja, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

*Diore mani gãija quena, Jesús ã yire gaye
(Mt 10.26-31)*

⁴ Mncana ado bajiro gotiyijũ Jesús ãnare:

—Yũ baba mesa ado bajiro mware gotia yũ. Rujure sãarãre gãibitirũja manire. ãna sãaja bero ñejũa gaje ñeñaro manire yi masimenaji ãna ãja. ⁵ “¿Ñimũware mani gãija quenati?” yirocũ mware gotigũ ya yũ. Diore mani gãija quena. Dios ã sãaja bero jeame ãjuroju mani ya usire ã cõa ãmoja, cõagũ yiguũji ã. Ito bajiri ãjũare mani gãija quena.

⁶ 'Co dɔjamocõ minia mani ïsija niyeru juatiacã senirã yirãji mani. Queno waja mama ïnaõna. Queno waja mana ïna ñabojarocati sïgũ ïnare ãcaboja yibiquĩji Dios. ïnare queno tirũnugũ yiguĩji Dios. ⁷ Manire cuni queno tirũnũami Dios. Mani ya joare cuni, "Itocõ joa cõtiami ï", yi masiami manire. Ito bajiri tũoĩa oca jaibitirũja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani, Dios ï tija, yiyijũ Jesús ïnare.

"Jesure masigũ ña yũ", mũa yi bojobeja quena, Jesús ï yire gaye
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Ado bajiro mũare gotia yũ: No masa riojo, "Jesure masia yũ, ito yicõri ïre rũcũbũoa yũ", yigure, yũ Masa Rĩjorũ cuni, "Masia yũ ïre", yigũ yigũja yũ ángel mesa ïna tiro riojo. ⁹ No "Jesure masibea yũ", ï yija, "Masibea yũ cuni ïre", yigũ yigũja yũ ángel mesa tiro riojo.

¹⁰ 'No yũ Masa Rĩjorũre, bũsitugũ ñabojaguti, "Ñeñaro yũ yirise yũre ãcabojoya", ï yija tũocõri, ïre ãcabojojũ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati no Espiritu Santore bũsitugũreama ï ñeñaro yirisere ãcabojo masibiquĩji Dios.

¹¹ 'Minijuara wijũ mũare ãmi warã yirãji, ɔjarã riojo, "Ãnare seti ña", yirona. Ito bajiro ïna yibojarocati, "Ado bajiro cũdicũja yũ", yi tũoĩa usirio yibeja. ¹² Mũa bũsiroti iti eja waja, Espiritu Santo mũare ejabũagũ yiguĩji mũa queno bũsi masitoni, yiyijũ Jesús ïnare.

Gajeonire mani seobeja quena, Jesús ï yire gaye

¹³ Ito bajiro ïna baji ñaroca masa wato gagũ sïgũ ado bajiro yiyijũ Jesure:

—Yure riasogũ, gũa jacũ ã rucogore gudarecona jidicãjaro yũ rĩjorũ yure, ãre gotiya yiyijũ ã Jesure.

¹⁴ Ito bajiro ã yija Jesujũama ado bajiro cãdiyijũ ãre:

—Ito bajiro yirocare meje ado yure cũñi yũ jacũ, yiyijũ Jesús ãre.

¹⁵ Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ãnare:

—Queno tũoĩaña mũa gãjerã ya gajeoni ãobe yirona. Gajeoni jairo mani rucõja, jabetacã mani rucõja cãni no yibea. Buto ñasarise meje ña gajeoni, yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁶ Ito bajiro ãnare goticõri ado bajiro ãnare oca goti masioyijũ Jesús:

—Sĩgũ gajeoni jaigũ ñayijũ. ã ñari sita gaye ote queno rica cãtiyijũ. ¹⁷ Ito bajiro ã ya ote rica cãtija ticõri, ado bajiro tũoĩayijũ ã: “¿Yũ ya ote jaje bũcũarisere no bajiro cũgũ yigũjada yũ?” yi tũoĩayijũ ã. ¹⁸ Gajereama ado bajiro tũoĩayijũ ã: “Mũtari wiri seora wiri jana batecũja yũ. Ito yicõri cãri wiri menicũja. Ito bajiro cãri wiri menicõri yũ ya ote seocũja yũ, ito yicõri yũ gajeoni cãtirise cãni. ¹⁹ Iti gajeoni yũ seorise jaje rodori ñagũ yigũja yũ itina. Ito yicõri queno ñacõagũ yigũja yũ ãja. Yũmasiti queno bacũja yũ. Idicũja yũ”, yi tũoĩayijũ ã. ²⁰ Ito bajiro yi ã tũoĩabõjarocati, ado bajiro yiyijũ Dios ãre: “Queno tũoĩabicũ ña mũ. Adi ñamiti godagũ ya mũ. Ito bajiri jeyaro mũ seobõjarise gãji ye ñaro yiroja”, yiyijũ Dios ãre, yi gotiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre. ²¹ Ito bajiro rẽtaro yiroja sũgũ ã gajeoni cãtirise ã seomũcãtija. Ito bajiro ã yija Dios tũjũ ñe bũjabicũji ãocũ. Dios ã tija waja mami, yiyijũ Jesús ãnare.

Ī rīa masare tirūnugū yiguīji Dios, yi Jesús ĩ ria-sore gaye

(Mt 6.25-34)

²² Mucana tūdi ado bajiro yiyijū Jesús ĩ rāca ria-sotirāre:

—“¿Mani catirā baroti, no bajiro bujarāti mani?” yi tūoīa usirio yibesa. Ito yicōri, “¿No mani sãñaroti bujarāti mani?” yi tūoīa usiriobesa. ²³ Bare rēto busaro ñasarise ña mani catirise. Ito yicōri yutabujuri rēto busaro ñasarise ña mani ya ruju. Ito bajiri manire rujeorū ñari mani ña masitoni bare, yutabujuri cūni ĩsigū yiguīji Dios. ²⁴ Āiriare tūoīate mūa. Weseca menicōri ote otecōri babiticā ĩna. Ito yicōri ote rica bujacōri ĩna seoroto manoja ĩnare. Ito bajibojarocati Dioama queno ecaguīji ĩnare. Dios ĩ tija wūtirā rēto busaro ñasarā ña mani. ²⁵ “Yoari cati āmoa yū”, yi mani tūoīabojaja cūni, “Itocō catigū yigūja yū”, yi masibea mani. ²⁶ “Itocō catigū yigūja yū”, mani yi masibeja gaje gaye cūni tūoīa usiriobiticōrūja manire, yiyijū Jesús ĩnare.

²⁷ ‘Gaje, go iti judi mūjarise tūoīate mūa. Judi mūjacōri moabetoja iti. Ito yicōri iti sãñaroti cūni āmabetoja. Ito bajibojarocati uju Salomón ñayorū seyorise ĩ sãñare rētoro seyorise ña go. ²⁸ Nocō mejeti ñacu go. Gaje rumuti ũmacañi ĩ asirisenati siniacoacu. Ito bajibojarocati seyorise cūñi Dios itire. Go rētoro ñasarā ña mani. Ito bajiri ĩre queno tūorūnūrā meje ñabojarocati queno tirūnugū ñari mūa sãñarotire mūare jidicāgū yiguīji Dios. ²⁹ Ito bajiri, “¿Gua sãñaroti, gua baroti no bajiro bujarūjati?” yi tūoīa usiriobiticōrūja mūare. ³⁰ Ito bajiro tūoīa usirio ñama adi macārucūro gāna. Manireama mani jacū sīgūti ñami. “Adi ma ĩnare.

Adire ãmoama ãna”, yi masiguĩji ĩ. ³¹ “Dios masa jeyaro Ƴju ĩ rotiro bajiro yicuja yu”, mani yija, iti ña ñasarise gaye. Ito bajiro mani yija mani ãmorise ĩsigũ yiguĩji Dios manire.

*Ũmacãju Dios tu quenarise mani bujaroti gaye
(Mt 6.19-21)*

³² 'Güibesa yu coderã mua. Coriarãti ña mua. Ito bajibojarocati ĩ rotiroju mua ejare buto ãmoami ĩ mani Jacu. ³³ Mua rucorise gãjerãre ĩsima. Iti waja bujacõri bojoro bujarãre ĩsima mua. Ito bajiro mua yija jai busaro Dios tu bujarã yirãji mua. Itoju mua bujaroti jogarise meje ñaroja. Ito yicõri itoju mua bujarise ñimujua rinibiquĩji. Ito yicõri mua bujarisere butua bamenaji. ³⁴ No mani gajeoni cutiroju iti tu ñarona buto tuoĩarã yirãji mani, yiyiju Jesús ĩnare.

Quenaro ña yucãña mua, Jesús ĩyire gaye

³⁵ 'Quenaro ña yucãña mua, jeyaro mua rëtaroti gaye yiari. ³⁶ ĩna uju ãmo siare basa ti tío, budi wadicõri ĩna bocati ñado robo bajiro ña yucaña mua. Soje tu ĩ ejaroca jana yucãdo bajiro ñacãña mua. ³⁷ Queno ña yucõri ĩna uju ĩ ejaja ticõri, queno wanurã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Rujija muare ecagu ya yu”, yigu yiguĩji ĩ, ĩnare wanugã. ³⁸ Ñami gudareco, busurijua cuni, ĩ ejaroto riojua ĩna ña yucãja wanurã yirãji ĩna. ³⁹ Adi yu gotirisere ãcaboabeja mua. Sīgũ wi gagu, “Itocõ tujaroca ejagu yiguĩji riniri masu”, ĩ yi masija, ña yucãboru ĩocũ, riniri masu sãjacõri rinime yirocu. ⁴⁰ Itioni bajiroti queno ña yucaña mua cuni. “Adocõ ejagu yiguĩji

Masa Rĩjorũ”, mũa yi masibiti rũmũ ejagũ yiguĩji. Īti ña yũ Masa Rĩjorũ, yiyijũ Jesús ĩnare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tũoĩagũ? yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Ito ĩ yija tũocõri, Pedro ado bajiro ĩre seniĩayijũ:

—Yũ Ʋjũ, ¿ito bajiro oca mũ goti masiorise, gũa ye riti ñati? ¿Masa jeyaro ye ñatite? yiyijũ ĩ Jesure.

⁴²⁻⁴⁴ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ado bajiro cãdiyijũ mani Ʋjũ ĩre:

—¿No bajigũ ñati tũo masicõri ĩ Ʋjũre queno moa ĩsigũ? Tite mũ. Ado bajirojũa bajiami ĩocũ. Ī Ʋjũ ĩre wijũ cũgũ yiguĩji ĩ codetoni, ito yicõri gãjerã ĩre moa ĩsiri masare bare ĩ ecaton. Sĩgũ moa ĩsiri masũ, ĩ rotiado bajiroti ĩ moagore ti ejacõri wanũgũ yiguĩji Ʋjũ ĩre. Ʋjũ ĩ rotiado bajiroti ĩ moaja ticõri, jeyaro tirũnũri masũ cũgũ yiguĩji ĩ ito bero.

⁴⁵ Ito bajibojarocati, “Coji ejabiquĩji yũ Ʋjũ maji”, yi tũoĩacõri ĩre queno moa ĩsibiquĩji. Ado bajiro yigũ yiguĩji. Gãjerã ĩ rãca moari masare sẽoro ĩnare rotigũ yiguĩji. Ʋmũare romiare cãni, ito bajiro yigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri bare ba, idi mecũ yigũ yiguĩji.

⁴⁶ Ito bajiri, “Jane ejagũ yiguĩji yũ Ʋjũ”, ĩ yibiti rũmũ ĩre ejabiagũ yiguĩji ĩ Ʋjũ. Ī ito yire waja bũto waja senigũ yiguĩji ĩre. Ito yicõri queno cãdimenare ĩ moa rotiado bajiro ĩre cãni moa rotigũ yiguĩji ĩ.

⁴⁷ Ī Ʋjũ rotirise yiro robo yi masibojagũti ĩ ña yucãbeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja ĩ Ʋjũ bũto bajegũ yiguĩji ĩre. ⁴⁸ “Ado bajiro ãmoami yũ Ʋjũ”, yi masibicũ ñari, ĩ Ʋjũre queno ĩ cãdi masibeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja bũto bajebiquĩji ĩ Ʋjũ ĩre. No Diore ĩ cãdiroca yigũ bũto bũsa ĩ cãdire ãmogũ

yiguĩji Dios. No ĩre t̃uorũnuroca ĩ yigu b̃uto b̃usa ĩ t̃uorũnure ãmogũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yure m̃ua t̃uorũnũja ticõri, m̃uare ti junisinirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Masa yure ĩna t̃uorũnũtoni adi macãrucãroju wadirũ ña yũ. Coriarã yure t̃uorũnũrã yirãji. Gãjerã t̃uorũnũmena yirãji. Sīgũre bajiro t̃uõĩamena ñarã yirãji ĩna. Yure rētaroti ñabojarocati iti rētaja quena yure. ⁵⁰ Jaje quenabeto t̃õbujagu yiguja yũ. Iti rētaroto r̃iojuã b̃uto t̃uõĩa usirioa yũ. ⁵¹ “Masa jeyaro, sīgũ r̃uyabeto oca mano ĩna ñatoni wadirũ ñami ĩ”, yi t̃uõĩaboja m̃ua yure. Bajibea. Yũ oca t̃uocõri sīgũre bajiro t̃uõĩamena yirãji masa. ⁵² Jane adi rum̃una ado bajirojuã ñarã yirãji masa. Co d̃ujamocõ ñarã udiarã yure t̃uorũnũrã yirãji. Gãjerã t̃uorũnũmena yirãji. Yibeja, udiarã yure t̃uorũnũbiticõri jũarã yure t̃uorũnũrã yirãji gajea. ⁵³ Jacũ yure ĩ t̃uorũnũja, macũ t̃uorũnũbicũ yiguĩji. Macũ ĩ t̃uorũnũja, jacũ t̃uorũnũbicũ yiguĩji. Jaco iso t̃uorũnũja, maco t̃uorũnũbeco yigõji. Maco iso t̃uorũnũja, jaco t̃uorũnũbeco yigõji. Mañicõ iso t̃uorũnũja, jẽjo t̃uorũnũbeco yigõji. Jẽjo iso t̃uorũnũja, mañicõ t̃uorũnũbeco yigõji. Yũ oca t̃uocõri sīgũre bajiro t̃uõĩamena yirãji masa, yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

“Queno yirã ña g̃ua”, yibojarãti m̃ua t̃uõĩaro bajiro yibea m̃ua, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Gaje ado bajiro goti remoyijũ Jesús masare:

—Ūmacañi ruji waro ide bueri iti m̄ja wadija ticōri, “Ide quediro wadia”, yi masia m̄a. M̄a yiro bajiroti quedia iti. ⁵⁵ Wesicaj̄are mino iti wēa m̄ocōaja ticōri, “Asiro wado ya”, yi masia m̄a. M̄a yiro bajiroti baja iti. ⁵⁶ Macār̄c̄aro gaye ticōri, “Ado bajiro rētarō yiroja”, yi masia m̄a. ¿No yija ito bajiro ti masirã ñabojarāti, “Ḡa ñeñaro yirise ḡa jidicābeja quenabeto tōb̄jarã yirãji ḡa”, yi masibeati m̄a? “Queno yirã ña ḡa”, yibojarāti m̄a t̄oñaro bajiro yibea m̄a, yiyij̄u Jesús ñare.

Gãji rãca m̄a oca josaja, oca quenoja quena, Jesús ñ yire gaye

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “Ado bajiro yija quena manire”, yi t̄oñ̄a m̄a. Ito bajibojarocati “Quenarise riti yir̄ja mani”, yibea m̄a. ⁵⁸ Gãji m̄are ñ seti yija, oca quenori mas̄ t̄j̄u m̄a waroto rioj̄a oca quenoña. Oca quenori mas̄ t̄ ejamenati m̄a oca queno masibeja porecia t̄ m̄are ãmi wac̄u yiguñji. Ña poreciaj̄u m̄are tubiarã yirãji. ⁵⁹ Ñeñaro m̄a yigore m̄a waja yibea, budimena yirãji m̄a. Ito bajiroti baja. Ito bajiri Dios ñ waja seniri r̄m̄u ejaroto rioj̄a ñ rãca oca quenoña. M̄a quenobeja ñ waja seniri r̄m̄u m̄are jeame ñj̄roj̄u cōaḡu yiguñji. Ito yicōri ñ cōaja bero m̄cana t̄di budire ma, ya ȳu m̄are, yi gotiyij̄u Jesús ñare.

13

Diore mani t̄or̄ñ̄ja iti ña ñasarise, Jesús ñ yire gaye

¹ Iti r̄m̄ariti ado bajiro Jesure gotirã ejayijarã masa:

—Galilea gāna Diore r̄uc̄ub̄orona waib̄uc̄ur̄ã s̄ĩac̄ã ĩna. Ito bajiro waib̄uc̄ur̄ãre ĩna s̄ĩaja bero Pilatoj̄uama ĩnareti s̄ĩa rotiquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro yic̄ōri waib̄uc̄ur̄ã ya r̄ĩ r̄ãca ĩna ya r̄ĩre w̄ūoquĩ ĩ ĩja, yĩ goti ejayijarã ĩna Jesure.

² ĩna ito yija t̄ūoc̄ōri, ado bajiro yiyij̄u Jesús:

—¿No bajiro t̄ūoĩati m̄ua? “Gãjerã Galilea gāna r̄ētoro ñeñaro yirã ñac̄ã ĩna. Ito bajiri goda jediyijarã ĩna”, ¿yire masiati m̄ua? ³ Meje ito bajiro meje bajia. Ado bajiro ya ȳu m̄uare: M̄uare c̄ūni m̄ua ñeñaro m̄ua yirise m̄ua jidic̄ãbeja, ito bajiroti godarã yirãji m̄ua c̄ūni. ⁴ “Jerusalénj̄u ũmari wi Siloé wame c̄utiri wi dieciocho ñarã ĩna juja quedi godaja, gãjerã Jerusalén gāna r̄ētoro seti ñadoja ĩnare”, ¿yĩ t̄ūoĩati m̄ua? ⁵ Meje, ito bajiro meje ya ȳu. M̄ua ñeñaro yirise m̄ua jidic̄ãbeja, ito bajiro r̄ētarō yiroja m̄uare c̄ūni, yiyij̄u Jesús masare.

Higueraḡu rica maniḡũ gaye Jesús ĩ gotire

⁶ Ito bero masare goti masiore ocana ado bajiro gotiyij̄u Jesús:

—Sĩḡũ higuera wame c̄utiric̄u ĩ oteraḡu tiḡu wayij̄u, “¿Rica c̄utic̄uati?” yiroc̄u. Rica maniḡuti ti ejayij̄u ĩ itigure. ⁷ Ito bajija tic̄ōri, ĩ ya wese coderi mas̄ure ado bajiro yiyij̄u: “Tite. Ũdia rodoj̄u coji r̄uayabeto rica ãmiḡũ ejasotiboja ȳu. Rica ma itiḡu. Quẽac̄ãc̄õña. Rica c̄utia yiro meje ña ajea itiḡu”, yiyij̄u ĩ, ĩ ya wese coderi mas̄ure. ⁸ Ito bajiro ĩ yija t̄ūoc̄ōri: “Ȳu ūj̄u, ito ñac̄õato maji. Sita seac̄ũḡũ ya maji. Ito yic̄ōri quenarise itigure tuc̄uja ȳu. ⁹ Ito yija rica c̄utiro yiroja gajea. Iti rica manija, quẽac̄õre ñaro yiroja”, yiyij̄u ĩ, ĩ ūj̄ure. Ito bajiroti bajia. Sĩḡũ, “Diore t̄ūor̄ũn̄uḡũ ña ȳu”, yibo jagati

ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãbeja ticõri, ĩre waja senigũ yiguĩji Dios, yi gotiyijũ Jesús ĩnare.

Tujacãra rũmũ cõgõre Jesús ĩyisioire gaye

¹⁰ Co rũmũ tujacãra rũmũ judio masa ĩna mini-juasotiri wijũ riaso ñayijũ Jesús. ¹¹ Ito ĩ yiroca sĩgõ ñayijo dieciocho rodori cõ tũjago. Ito bajiri isore ruja mutĩgũ ñaroca yiyijũ rãmá. Ito bajicõri riojo rãgõ masibisijo iso. ¹² Isore ticõri isore basirocũ ji ñucayijũ Jesús:

—Romio mũre quenoa yũ. Mũ ñarise cõtirise ma mũre ĩja, yiyijũ Jesús isore.

¹³ Ito yicõri isore ãmo moa jeoyijũ Jesús. Ito ĩ yirocati riojo rãgũcoayijo iso ĩja. Ito bajiri Diore rũcũbũogo wanũre ocana ĩre bũsisũoyijo iso.

¹⁴ Tujacãra rũmũ Jesús isore yisioja ticõri, iti wi minijuara wi ẽjũ Jesure junisiniyijũ. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ ĩ masare:

—Co ãmojeno rũmũri ña moaroti rũmũri. Mũa yisio roti ãmoja iti rũmũri wadija quena, tujacãra rũmũ meje, yiyijũ ĩ masare.

¹⁵ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ mani Ʋjũ ĩre:

—“Tujacãra rũmũ moare ma”, yi bojarãti moarãji mũa. Tite. Tujacãra rũmũ ñabojarocati mũa ya wecũ mũa ya burro ide iditoni õja mũa. ¹⁶ Adio ñamo mani ñicũ Abraham janerãbatia janeño. Dieciocho rodori iso cõ ñaroca yĩni rãmúũ ẽjũ Satanás. ¿Tujacãra rũmũ ñabojarocati isore yũ yisioja quenabetojada? yiyijũ Jesús ĩre.

¹⁷ Ito bajiro Jesús ĩ bũsija tũocõri, ĩ wajana ĩre bojo tiyijarã ĩna. Masama jeyaro tiyamani Jesús ĩ ĩoja ticõri, bũto wanũ quenayijarã ĩna.

Ado bajiro baja mostaza ajeri, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Ito yija m̄cana ado bajiro gotiyij̄m Jesús masare:

—Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m Dios ï miojuja, ¿no bajirojada? ¿Ñe goti masiore ocana m̄are goti r̄etobugujada ȳm? Bām, ado bajiroj̄m m̄are gotic̄ja ȳm. ¹⁹ Mostaza ajerire t̄oĩate m̄a. S̄ḡũ ï ya weseca mostaza ajeri oteyij̄m. Gaje ote ajeri r̄etoro m̄atac̄a b̄sa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro m̄atac̄a ñabojaroti b̄c̄m̄a wato gaje ote yuc̄ari r̄eto b̄saro jajoc̄m̄ ñaroja itiḡm. Jajoc̄m̄ itiḡm ñajare itiḡm raj̄rij̄m minia jib̄m menir̄aji ña. Itire bajiroti Dios mani H̄j̄m ï ñaja, ḡajer̄re goti ãmor̄aji mani, j̄jar̄ã b̄sa ïre masir̄ã ña ñatoni, yiyij̄m Jesús ñare.

Ado bajiro baja naju wadarise m̄co, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 13.33)

²⁰ Gajereama ado bajiro yiyij̄m Jesús ñare:

—Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m Dios ï miojuja, ¿no bajirojada? Ado bajiro goti masiorena m̄are gotia ȳm. ²¹ Romio pan meniḡo waco m̄dia coac̄o pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yic̄ori wadarise m̄co w̄oyijo iso. Ito bajiri iso w̄oja jairo wadayij̄m iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, “Ïre t̄or̄n̄r̄re ï rotiroj̄m miojuḡm yiguĩji Dios”, masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri j̄jar̄ã b̄sa ïre t̄or̄n̄m war̄ã yir̄aji ñja, yi riasoyij̄m Jesús masare.

Eyabiti soje ña Dios t̄m s̄jara soje, yi Jesús ï riasore gaye

(Mt 7.13-14,21-23)

²² Ito yija Jesús Jerusalénju wasoyijm m̄cana mana. Wac̄m riti c̄tori ĩ ejaja masare riaso r̄eta wayijm ĩ. ²³ Ito bajiro ĩ riaso r̄eta waroca s̄gũ ĩre senīayijm:

—Ym Ŭjm, ¿coriar̄reti, masogũ yigūjida Dios? yiyijm ĩ Jesure.

Ito bajiro ĩ yija t̄oc̄ori, ado bajiro c̄diyijm Jesús:

²⁴ —Masa jeyaro meje Dios ĩ ñaroju s̄jarã yirãji ĩna. Ito bajiri ñeñaro m̄a yirise jidicãña m̄a, “Dios ñaroju s̄jana ḡa”, yirona. Jãjarã s̄ja ãmobarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati coriar̄ti s̄jarã yirãji. ²⁵ Ado robojma baja. Dios ĩ ñaroju ĩ biaja, mac̄ujm m̄a ñaja, s̄ja masimena yirãji m̄a. “Ḡa Ŭjm, ḡare soje jana ĩsiña”, yibojarã yirãji m̄a. “Meje ym ñarã meje ña m̄a. M̄are masibea ym”, yigm yigūji Dios. ²⁶ Ito bajiro ĩ yija t̄oc̄ori, ado bajiro c̄dibojarã yirãji m̄a: “M̄ r̄aca bac̄m ḡa. M̄ r̄aca ñac̄m ḡa. Ito yic̄ori ḡa ya c̄torijm masare riaso ucuc̄m m̄”, yibojarã yirãji m̄a. ²⁷ Ito bajiro m̄a yibojarocati ado bajiro m̄are c̄digm yigūji ĩ: “M̄are masibea ym. Ym t̄m ñabesa m̄a. Ñeñaro yi jairã ña m̄a”, yigm yigūji ĩ, ya ym m̄are. ²⁸ Dios ĩ rotiroju s̄ja masimena yirãji m̄a. Abraham, Isaac, Jacob, ito yic̄ori Diore goti ĩsiri masa ñayoana ĩ t̄m ĩna ñaja tibojarã yirãji m̄a. Ito bajibojarocati ĩna t̄jm eja masimena yirãji m̄a. M̄are c̄ac̄ogũ yigūji Dios. Ito bajiri s̄ja masibitic̄ori ruje otirã yirãji m̄a. Ito yic̄ori b̄to t̄b̄jarã ñari m̄a ya guji cuni canam̄orã yirãji. ²⁹ Co sita ḡana r̄yabeto Dios ĩ rotiroju ejac̄ori minijua barã yirãji. ĩna r̄aca s̄ja masibitic̄ori ti b̄jatomena yirãji m̄a. ³⁰ Adojm coriarã ñasari masa ñarã, itojm ñasari masa meje

ñarã yirãji ñna. Ito yicõri adoju coriarã ñasari masa meje ñarã itoju ñasari masa ñarã yirãji ñna, yiyiju Jesús ñnare.

*Jerusalén gånare tũoĩa maigũ Jesús ï otire gaye
(Mt 23.37-39)*

³¹ Iti rumuti Jesure oca gotirã ejayijarã fariseo gaye tũoĩarã:

—Rudi wasa adijure. Herodes mure sĩa ãmoami, yiyijarã ñna Jesure.

³² Ñna ito bajiro yija tũocõri:

—Ï ñeñaro yi jaigure ado bajiro gotitẽña mua: “Tũoya jane, jane busuri cuni cõrãre yisiocuja yũ. Rãmú sãñarãre cuni rãmúare bucõacuja yũ. Ito yicõri, ija sõjua moa tĩogũ yiguja yũ, yimi”, yi gotitẽña mua Herodesre, yiyiju Jesús fariseo gaye tũoĩarãre. ³³ Jane, jane busuri, gaje rumu cuni Jerusalénju ware ña yure. Jerusalénju godagu yiguja, jãjarã Diore goti ñsiri masa ñna godado bajiroti, yiyiju Jesús ñnare.

³⁴ Jerusalén gånare tũoĩagũ, ado bajiro busiyiju Jesús:

—Diore goti ñsiri masare sãyija mua. Mũare oca gotitoni Dios ï cõanare cuni gãta reayija mua. Coji meje mũare mioju ãmobjacũ yũ. Cara iso rĩare caero rocaju iso miojuro bajiro, mũare yi ãmobjacũ yũ. Ito bajiro yũ yi ãmobjarocati ãmobicũ mua. ³⁵ Queno tũoĩaña mua. Mua wiri wagara wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri mũare jidicãgũ yiguĩji Dios. Riti ado bajiro mũare gotia yũ. “Gũare yiari Dios ï cõaru ña mũ. Mũare queno yĩni Dios”, mua yiroto riojua mũcana juaji yure timena yirãji mua, ya yũ mũare, yiyiju Jesús masare.

14

Rujari mijigüre Jesús ĩ yisioire gaye

¹ Co r̄m̄m̄ tujacāra r̄m̄m̄ fariseo gaye t̄oĩarã ɯj̄m̄ t̄u baḡm̄ wayij̄m̄ Jesús. Gãjerã fariseo gaye t̄oĩarã, “¿No bajiro yiḡm̄ yiguĩjida Jesús?” yi t̄oĩayijarã ĩna.

² Ito bajiro Jesús ĩ baji ñaroca, sīgũ rujari mijigũ ejayij̄m̄ ĩ t̄u. ³ ĩ ejaja ticõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye t̄oĩarãre ado bajiro seniĩayij̄m̄ Jesús ĩnare:

—¿Cõgũre tujacāra r̄m̄m̄ ñaroca mani yisioja quenati? yiyij̄m̄ Jesús ĩnare.

⁴ ĩnama c̄udibisijarã. ĩna c̄udibeja ticõri, cõgũre moaĩacõri ĩre yisioyij̄m̄. Ito yicõri, “Wasa m̄m̄”, yiyij̄m̄ ĩ ĩre. ⁵ Ito yicõri fariseo gaye t̄oĩarãre, ado bajiro yiyij̄m̄ Jesús:

—“Tujacāra r̄m̄m̄ moare ma”, yibojarãti moarãji m̄m̄a. Tite. Sīgũ m̄m̄a mac̄m̄, ito yicõri ecar̄m̄ wec̄m̄ ide gojeje ĩ quedi sãjaja, yoari mejeti ãmimorãji m̄m̄a ĩre, tujacāra r̄m̄m̄ ñabobarocati, yiyij̄m̄ Jesús ĩnare.

⁶ Ito ĩ yija t̄ocõri, no bajiro c̄udi masibisijarã ĩna.

Ado bajiro bajiamã ãmo siare basa tiri masa, yi Jesús ĩ riasore gaye

⁷ Barã ejari masa cumurori r̄c̄ub̄oraj̄m̄ riti ĩna ruji ãmoja ticõri, ado bajiro goti masioyij̄m̄ Jesús ĩnare:

⁸⁻⁹ —Sīgũ ãmo siare basa titoni ĩ jija, b̄uto r̄c̄ub̄oraj̄m̄ meje rujiba m̄m̄a. B̄uto r̄c̄ub̄oraj̄m̄ m̄m̄a rujija, gãji m̄m̄a bero ñasari mas̄m̄ ĩ ejaja ticõri, m̄m̄are oca cõari mas̄m̄, ado bajiro yiḡm̄ yiguĩji: “Bām̄ w̄m̄m̄ña, ãnij̄m̄a ñami ñasari mas̄m̄, ĩj̄m̄a m̄m̄a godo rujijaro”, yiḡm̄ yiguĩji. Ito bajiro ĩ yija t̄ocõri, masa tiro riojo bojo b̄ujarã yirãji m̄m̄a, ĩ ito yija. Ito yicõri

susari cumurojɔ̃ r̃ucɔ̃bɔ̃orajɔ̃ meje masa tɔ̃ rujirã yirãji mɔ̃a. ¹⁰ Ado bajirojɔ̃ mɔ̃a yija quena. Gãji mɔ̃are oca cõaja bɔ̃to r̃ucɔ̃bɔ̃orajɔ̃ meje rujiba. Ito bajiro mɔ̃a yija mɔ̃are oca cõari masɔ̃, ado bajiro yigɔ̃ yiguĩji: “Yɔ̃ baba r̃ucɔ̃bɔ̃orajɔ̃ bɔ̃sa rujiya mɔ̃”, yigɔ̃ yiguĩji ã mɔ̃are. Ito bajiro mɔ̃are ã yija, mɔ̃a rãca gãna ti r̃ucɔ̃bɔ̃orã yirãji ãna mɔ̃are. ¹¹ “Masa r̃etoro ñasagu ña yɔ̃”, yigɔ̃, ñasari masɔ̃ meje ã ñaroca yigɔ̃ yiguĩji Dios ãre. Gãjiama, “Gãjerã r̃etoro ñasagu ña yɔ̃”, yibicɔ̃, ã ñasari masɔ̃ ñaroca yigɔ̃ yiguĩji Dios ãre. Ito bajiri, “Gãjerã r̃etoro ñasagu ña yɔ̃”, yi tɔ̃oĩabitirɔ̃ja manire, yiyijɔ̃ Jesús ãnare.

¹² Ito yicõri ado bajiro yiyijɔ̃ Jesús ãre oca cõarɔ̃re:

—Gãjerãre mɔ̃ ba roti ãmoja, mɔ̃ baba mesa, mɔ̃ ocabajirã, mɔ̃ tɔ̃ gãna, ito yicõri gajeoni jairãre, “Barã waya”, yibeja. ãnare riti mɔ̃ jija, “Yɔ̃re cɔ̃ni bare eca gãmejaro ãna”, yigɔ̃ bajiro ya mɔ̃. ¹³ Ito bajiri ito bajiro tɔ̃oĩabesa ãtire. Ado bajirojɔ̃ mɔ̃ yija quena. Gãjerãre, “Barã waya mɔ̃a”, mɔ̃ yi ãmoja bojoro bɔ̃jarãjɔ̃are mɔ̃ jija quena. Ruduana, queno wa masimena, ito yicõri cajea timenare cɔ̃ni mɔ̃ jija quena. ¹⁴ Ito bajiro ãnare yicõri queno wanɔ̃ quenagũ yigɔ̃ja mɔ̃, “Yɔ̃re waja yiado mama ãna”, yirocɔ̃. “Diojɔ̃a yɔ̃re waja yigɔ̃ yiguĩji ãre tɔ̃orãnrã tɔ̃di catiroca ã yiri rɔ̃mɔ̃”, yi tɔ̃oĩacõri wanɔ̃gũ yigɔ̃ja mɔ̃, yiyijɔ̃ Jesús ãre.

*Basa bɔ̃cɔ̃ gaye Jesús ã riasore gaye
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ Iti tɔ̃ocõri sīgũ Jesús rãca ba rujigɔ̃, ado bajiro yiyijɔ̃:

—No Dios rotirojɔ̃ ba ejagu, wanɔ̃ quenagũ yiguĩji, yiyijɔ̃ ã Jesure.

16 Mucana gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijꝯ Jesús ĩnare:

—Co rꝯmꝯ sĭgũ basa bucꝯ menigũ jãjarã masare, ji ñucayijꝯ. 17 Basa ñasꝯoroꝯa ĩre moa ĩsiri masꝯre, “Masare jitẽña. Itocõ ña wajꝯ ĩja”, yiyijꝯ ĩ, ĩ ya moari masꝯre. 18 ĩnare ĩ gotibojarocati, “Bujato bajia no masia ma gꝯare. Wado ma gꝯare, moare jaje ña”, yiyijarã ĩna. Sĭgũ ado bajiro yiyijꝯ: “Canati sita cojꝯ waja yibꝯ yꝯ. Ito bajiri itire tigꝯ wacꝯ ya yꝯ”, yiyijꝯ sĭgũ ĩre. 19 Gãji ado bajiro yiyijꝯ: “Co ðujamocõ babari weꝯna waja yibꝯ yꝯ. Ito bajiri ĩnana moaĩasꝯogꝯ wacꝯ ya yꝯ. Ito bajiri josabesa yꝯre. Wado ma yꝯ”, yiyijꝯ ĩ. 20 Gãjiama ado bajiro yiyijꝯ: “Canati manajo bujabꝯ yꝯ. Ito bajiri wa masia ma yꝯre”, yiyijꝯ ĩ, ĩnare jigꝯ ejabojarꝯre. 21 Ito bajiro ĩna yija tꝯo tꝯdi wacõri, ĩ uꝯre ñarocõti gotiyijꝯ ĩ. Ito ĩ yija tꝯocõri, ĩ uꝯ junisiniyijꝯ. Ito bajiri gãjerãjꝯare ji roti ñucayijꝯ ĩ mucana ĩre. “Coji wasa cꝯtoꝯ, cꝯri mari mutari mari cꝯni warã mꝯ ti bujaro bajiroti ãmi wadiba. Bojoro bujarã, ruduana, cajea mana, wa masimenare cꝯni ãmi wadiba mꝯ”, yiyijꝯ ĩ ĩre moa ĩsiri masꝯre. 22 ĩ uꝯ rotiro bajiroti yiyijꝯ ĩ. Ito yĭ, ĩnare ãmi tꝯdi ejacõri ĩ uꝯre gotiyijꝯ: “Yꝯ uꝯ mꝯ rotiado bajiroti ya yꝯ. Ito bajibojarocati mꝯ ya wi masa dajabea maji”, yiyijꝯ ĩ, ĩ uꝯre. 23 Ito yija ĩ uꝯ ado bajiro gotiyijꝯ ĩre: “Cꝯto tꝯnima gãnare, masa mꝯ bocaꝯa buꝯo adojꝯ wadi rotiba, yꝯ ya wi iti dajatoni. 24 Cajero yꝯ oca cõabojana, yꝯ ya wi sãjacõri bamena yirãji ĩna, ya yꝯ mꝯre”, yiyijꝯ ĩ ya moari masꝯre. Ito bajiri Dios ñarojꝯ mꝯa eja ãmoja, mꝯa ñaroti gaye riti tꝯoĩabiticõri Diore riti mꝯa tꝯorũnꝯ sꝯyaja quena,

yi oca goti masioyijũ Jesús ñnare.

*Yũre mña tũorũnũ sũya ãmoja josari ñaro yiroja mñare, Jesús ñyire gaye
(Mt 10.37-38)*

²⁵ Co rũmũ jãjarã masa Jesure sũa wayijarã. Ito bajiro ñna baji ñnaroca ñnare jũda ticõri, ado bajiro yiyijũ ñnare:

²⁶ –Sĩgũ yũ rãca ñ riasoti ãmoja, ñ jacũsabatia, ñ manojõ, ñ ria, ñ ñarã rẽto bũsaro maigũ yiguĩji yũre. Ñ queno catija, ñ cõja cũni yũre maigũ yiguĩji ñ. ²⁷ Ñeñaro tõbũjagũ yũre ñ tũorũnũbeja yũ rãca riasotigũ ñnabiquĩji ñ. ²⁸ Ado bajirojũa bajia. Ñmari wi mña meni ãmoja, mña menirotõ riojũa, “¿Waja tĩjacũri seyoati?” yirona cõjarã yirãji mña. ²⁹ Ito bajiro mña yibeja menisũobõjarãti mña tĩobeja, gãjerã mñare ticõri ajarã yirãji. ³⁰ Ado bajiro yi ajarã yirãji ñna mñare: “Ñni ãmũgũ ñmari wi menisũobõjagũti tĩõ masibeami”, yi ajarã yirãji ñna mñare. ³¹ Sĩgũ sita mũjũ, gaje sita gagũ rãca ñ gãmeri sĩa ãmoja, ñna gãmeri cana mũorõto riojũa, ado bajiro tũõĩagũ yiguĩji ñ: “¿Yũ ya surara diez mil ñnarã, ñ ñarã veinte mil ñnarãre rẽtocũrã yirãjida ñna?” yi tũõĩagũ yiguĩji. ³² “Ñnare rẽtocũado ma yũ”, ñ yija, gaje sita gagũ sõjũ ñ tũjarõca oca quenõri masa cõagũ yiguĩji ñ. ³³ Iti bajiroti, mña rũcorise maicõri mña jidicã ãmõbeja yũ rãca riasoti masimenaji mña. Ito bajiri yũre mña sũyarõto riojũa mña queno tũõĩaja quena, yiyijũ Jesús ñnare.

*Mõa iti ocabeja ñe waja ma, yire gaye
(Mt 5.13; Mr 9.50)*

³⁴ 'Moa iti ocaja quenarise ña. Iti ocabeja ñe waja manoja iti. ³⁵ Ocabitireama ñe yiya manoja. Ito bajiri itire cōacōrã yirãji masa, iti ocabejare. Ñe waja manoja itioni. M̄ua gãmo goje cutirã t̄uo masiña. Ȳu sīgũre m̄ua t̄uorũnubeja moa ocabiti waja mani robo bajiro ñarã yirãji m̄ua. Ito bajiri ȳure m̄ua s̄uya ãmoja ȳure riti t̄uorũnuba quena, yiyij̄u Jesús ñnare.

15

Oveja wisarure ãmagũ yiguĩji coderi masu, yi Jesús ñ riasore gaye
(Mt 18.10-14)

¹ Jãjarã ãjarãre yiari waja seni ñsiri masa, ito yicōri ñeñaro yi jairã c̄uni, Jesús t̄u minijua wayijarã ñ b̄usija t̄uorona. ² Ñna rãca Jesús ñ baba cutija ticōri, fariseo gaye t̄uõiarã, ito yicōri judio masa rotirise riasori masa c̄uni Jesure b̄usituyijarã ñna:

—Ñni Jesús ñeñaro yirãre boca ãmiami. Ito yicōri ñna rãca bami ñ, yi b̄usituyijarã ñna ñre.

³ Ñna ito yija t̄uocōri, ado bajiro oca goti masioyij̄u Jesús: ⁴—M̄ua wato sīgũ cien oveja r̄ucogu, sīgũ ñ wisaja, gãjerã noventa y nueve ñarãre wago c̄ugũ yiguĩji ñ, gãji wisarure ãmagũ wacu. Ñre ãma b̄ujacōriju s̄usagu yiguĩji ñ. ⁵ Ñre b̄ujacōri wanugũ, gãcojoeju gajagu yiguĩji ñre. ⁶ Ñre b̄uja t̄udi ejacōri ñ baba mesare jicōri, ado bajiro yigu yiguĩji ñ ñnare: “Ȳu rãca wanũña m̄ua. Oveja godarure b̄ujacōm̄u ȳu”, yigu yiguĩji ñ ñnare. ⁷ Sīgũ ñ ñeñaro yirise ñ jidicãja ticōri, b̄uto busa wanurã yirãji ángel mesa. Jãjarã queno yirãre wanurã ñnabojarãti sīgũ ñ ñeñaro yirise

ĩ jidicãja ticõri, bũto bũsa wanũrã yirãji ãna, yiyijũ Jesũs ãnare.

Romio niyeru cuji ruyuriocõri tũdi iso bũjare gaye

⁸ Gaje ado bajiro ãnare goti masioyijũ Jesũs:

—Sĩgõ jũa dũjamocõ niyeru tiri rũcocõri coti iso ruyurioja, sũabusuoragũ sũagõ yigõji. Roariti iso ya wi tucãgõ yigõji. Iti cuji bũjacõrijũ ãmasũsago yigõji iso. ⁹ Iti cuji bũjacõri iso baba mesare jigo yigõji iso. Ito yicõri ado bajiro yigo yigõji: “Yũ rãca wanũña. Niyeruti godarati bũjacõmũ yũ”, yigo yigõji iso ãnare. ¹⁰ Ito bajiroti ángel mesa cũni bũto wanũrã yirãji, sũgũ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, yiyijũ Jesũs ãnare.

Ĩ macũ tũdi ejaja ticõri, ĩ ñeñaro yigore jacũ ĩ ãcabojare gaye

¹¹ Mũcana ado bajiro ãnare goti masioyijũ Jesũs:

—Sĩgũ ñayijũ jũarã rãa cutigũ. ¹² ĩ macũ, bero gagũ ado bajiro yiyijũ ĩ jacũre: “Cũna ija yũ rũcoroti gaye adocãtati ĩsiña yũre”, yiyijũ ĩ. Ito ĩ yija tũocõri, ĩ rĩare, ãna rũcorotire ãnare batoyijũ ĩ. ¹³ ĩ batoja bero co rũmũ ĩ macũ, bero gagũ ĩ ya gajeoni miojuyijũ. Ito yicõri sõjũ gaje sitajũ wayijũ. Itoju ejacõri ñeñaro yicõri ĩ ya niyerure jeoyijũ ĩ. ¹⁴ Ito ĩ baji ñaroca iti sitajũ bare queno mañijũ. Ito bajijare ruje ñiocõsotiyijũ ĩ. ¹⁵ Ito bajiri sũgũ iti sita gagũ tũ moare ãmagũ wayijũ. Moare ĩ bũjaja bero, iti sita gagũ ĩ ya yeseare code rotiyijũ. ¹⁶ Ñiocõ wacũ ãna cõareti yesea ãna bariseti ba ãmobjayijũ. Ito ĩ bajibojarocati sũgũjũama ecabisijarã ĩre. ¹⁷ Ito baji ñagũjũ tũoĩayijũ ĩ ĩja: “Yũ jacũ ya moari masa jãjarã

ñabojarocati ñna ba rnarise ruyaroja ñnare. Ito ñna bajiroca yñjama adoju ñiojoga godagu ya yñ. ¹⁸ Yñ jacu tujñ tñdi wacu yigujñ yñ. Ī tñ ejacōri, ado bajiro ĩre yicujñ yñ: ‘Cuna ñeñaro mñre yicñ yñ. Ito yicōri Dios ĩ tiro riojo cñni ñeñaro yicñ yñ. ¹⁹ Ito bajiri, “yñ macñ”, mñ yigñōcñ meje ña yñ. Mñre moa ĩsiri masñ bajiroti ñacujñ yñ’, yigñ yigujñ yñ, yñ jacure”, yñ tñōñayijñ ĩ. ²⁰ Ito bajiro tñōñacōri ĩ jacu tñ tñdi wasñoyijñ ĩ.

‘Sōjñ ĩ tñjaroca ĩ jacu ĩre ti bñjacōri ĩre ti maiyijñ. Ito bajiri ũmaquedi wacōri ĩre jababayijñ ĩ. Ito yicōri ĩre wanñgñ usuyijñ. ²¹ Ī ito yijare ĩ macñ ado bajiro yiyijñ ĩre: “Cuna ñeñaro mñre yicñ yñ. Ito yicōri Dios ĩ tiro riojo cñni ñeñaro yicñ yñ. Mñ macñ bajiro meje bajia yñ ĩja”, yiyijñ ĩ, ĩ jacure. ²² Ito ĩ yibojarocati ĩre moa ĩsiri masare jñ ñucacōri ado bajiro yiyijñ ĩ: “Yutabuju quenarise ãmi wadicōri, sãña mña ĩre. Ito yicōri ãmo sãñara bedo, sãña. Ito yicōri gñboco cñni ĩre sãña. ²³ Wecñ macñ ri jaigñre sãña mña. ĩre bacōri basa meni, wanñ quena yiana mani. ²⁴ ãni yñ macure ‘Godacoaguñi’, yibojacñ yñ. Catiñi maji. ‘Wisa godacoañi’, yibojacñ mani. ĩre bñjacōa mani”, yiyijñ ĩ ĩre moa ĩsiri masare. Ito bajiro ĩ rotija tño wanñcōri, basa gaye menisñoyijarã ñna.

²⁵ Ito bajiro iti baji ñaroca wesecajñ moagñ yiyijñ ĩ macñ ñasñogñ. Tñdi wacu wi tñ ñna basaja tñoyijñ ĩ. ²⁶ Ito bajiro ñna basa ñaja tñocōri, sñgñ moa ĩsiri masare jñ ñucayijñ, “¿No bajiatñ?” yirocñ. ²⁷ Ī seniñajare ado bajiro gotiyijñ ĩ: “Mñ ocabajñ tñdi ejacoami queno cati quenagñ. Ī tñdi ejajare wecñ macñ ri jaigñre sãa rotimi mñ jacñ”, yiyijñ ĩ ĩre. ²⁸ Ito

bajiro ï gotija tɔocõri, junisiniyijũ ï. Ï sãja ãmobeja ticõri, “Sãjaña mũ”, yirocũ ïre jigũ budi wayijũ jacũ. ²⁹ Ito bajiro jacũ ï josaja ticõri, ado bajiro yiyijũ ï, ï jacũre: “Mũ masia co rodo meje queno cãdicõri moa ïsibojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati sīgũ cabra macũ yũre ïsibiticũ mũ, yũ baba mesa rãca basa yũ menitoni. ³⁰ ãni mũ macũ romia rãca niyeru aje baterũreama ï ejaja ticõri, wescũ macũ jaigũ sïayija mũ”, yiyijũ ï, ï jacũre.

³¹ Ito ï yija tɔocõri, ï jacũ ado bajiro yiyijũ: “Yũ macũ, yũ rãca riti ñacũ mũ. Ito bajiri yũ rũcorise jeyaro mũ ye riti ña. ³² Adi rũmũri mũ ocabaji ï tũdi ejaja ticõri, basa menirũja manire. Ito yicõri wanũrũja manire. ‘Godacoañi’, yi tũoïabojacũ yũ. Ito yũ yibojarocati catiñi ï. Ito yicõri, ‘Wisa godacoañi’, yi tũoïabojacũ mani. Ito mani yibojarũreti bũjacõa mani”, yiyijũ ï, ï macũ ñasũorũre. Ito bajiroti manire cãni boca ãmigũ yiguĩji Dios. Sīgũ ï ñeñaro yirise jidicãja ticõri, bũto wanũre rãca ïre boca ãmigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ï rãca riasotirãre.

16

Ëjũre roti ïsiri masũ ïrotiado bajiro ïyibitire gaye

¹ Mũcana ï rãca riasotirãre ado bajiro yiyijũ Jesús: —Sīgũ ñayijũ niyeru jaigũ. Ito bajiri sīgũre ï ya niyeru, ito yicõri ï ya moari masare cãni tirũnũ rotiyijũ. Co rũmũ, “Mũ ya niyeru mũ tirũnũ rotibojarũ mũ ya niyeru aje bategũ yami”, yire gaye oca ejayijũ ï mũre. ² Ito bajiri, “¿Riti bajiatu ito oca?” yirocũ, ji ñucayijũ ï mũ ïre. Ï ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ ïre: “Mũ moagore, ‘Ado bajiro moacũ yũ’,

yiari gotiya m̄a ȳare. Ito bero ȳa r̄āca moabic̄u yiḡaja m̄a ĩja. Ito bajiri ȳa r̄ucorisere tir̄an̄abic̄u yiḡaja m̄a ĩja”, yiyij̄u ĩ ̄ju ĩre. ³ Ito ĩ yija t̄uoc̄ōri, ado bajiro t̄uōĭayij̄u ĩ, ĩre roti ĩsiri mas̄u: “Ȳu ̄ju ȳare ĩ buc̄ōaja, ĩno yic̄aja ȳa? Weseri moare queno s̄eobeaja ȳa. Ḡājer̄āre bare ȳa seni ruji ucurotire bojo ña ȳa”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ. ⁴ “Ȳu ̄ju ȳare ĩ buc̄ōaja, ado bajiro ȳa yijare āmir̄ā yir̄āji ḡājer̄ā ȳare”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ. ⁵ Ito bajiro t̄uōĭac̄ōri ĩ ̄j̄ure waja ruyurior̄are jiyij̄u ĩ. ĩna ejaja tic̄ōri, ĩnare seniĭayij̄u: “ĩNoc̄ō ȳa ̄j̄ure waja ruyurioati m̄a?” yiyij̄u ĩ. ⁶ “Cien ̄yegari roa bare gaye waja ruyurioa ȳa ĩre”, yi c̄adiyij̄u siḡū. Ito ĩ yija t̄uoc̄ōri, ĩna ̄j̄ure roti ĩsiri mas̄ure ado bajiro yiyij̄u: “Adoc̄āta yoari mejeti cincuenta ̄yegari m̄are waja yiḡu ya ȳa”, yi w̄ōña m̄a, yi rotiyij̄u ĩ ĩre. ⁷ Ḡāji ĩ ̄j̄ure waja ruyurioḡure, “ĩNoc̄ō waja ruyurioati m̄a?” yi seniĭayij̄u. “Cien jib̄ari trigo ajeri ĩre waja ruyurioa ȳa”, yiyij̄u ĩ. “Yoari mejeti ochenta jib̄ari m̄are waja yic̄aja ȳa”, yi w̄ōña, yi rotiyij̄u ĩ ĩre. ⁸ Ito bajiro ĩ yija t̄uoc̄ōri, “Queno yiḡu meje ñabojaḡuti t̄uōĭa masiḡū ñami ĩ”, yi t̄uōĭayij̄u ĩ ̄ju ĩre, yi oca gotiyij̄u Jesús ĩ r̄āca riasotir̄are. Ito bajiro t̄uōĭama adi mac̄ar̄uc̄ūro gaye b̄uto t̄uōĭar̄ā. Adi mac̄ar̄uc̄ūro gaye b̄uto t̄uōĭar̄ā, masare r̄uoc̄ōri waja b̄uja masiama ĩnaōna. Ȳare t̄uor̄un̄r̄āma ito bajiro yibeama ĩna. “Waja b̄uja masiana mani”, yi t̄uōĭac̄ōri b̄uto r̄uo masir̄ā ñama adi mac̄ar̄uc̄ūro gaye t̄uōĭar̄ā, yiyij̄u Jesús ĩ r̄āca riasotir̄are.

⁹ 'Ado bajiroj̄u m̄a yija quena ȳa tija. Adi mac̄ar̄uc̄ūro gaye m̄a r̄ucorisena ḡājer̄āre ejab̄uaya, queno m̄are ĩna baba c̄titoni. Ito bajiro ĩnare m̄a yija, ũmac̄j̄u catit̄ĩñadoj̄u m̄a

ejaroca mware boca amirã yirãji ãna, yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁰ 'No jabetacã rucogũ yiro robo ã yija, jairo ã rucobojaja cuni ito bajiroti queno yigũ ñatĩñagũ yiguĩji ãocã. No jabetacã rucogũ yiro robo yibicũ, ã jairo rucobojaja cuni, yiro robo yigũ meje ñagũ yiguĩji ãocãama. ¹¹ Adi macãrucãro gaye gajeoni jaje rucobojarãti yiro robo mwa yibeja, umacũju gaye quenarise Dios ã cõarise cuni boca amimena yirãji mwa. ¹² Gãjerã ye gajeoni queno mwa tirũnubeja mwa ye ñarotire cuni queno tirũnamena yirãji mwa. Ito bajiri queno mware ãsibicũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesús ãnare.

¹³ 'Cocati mani ujarã jũarãre cudi masibea mani. Jũarã ãna ñaja sũgũre queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sũgũre queno cãdirã yirãji mani. Gãjire queno cãdimena yirãji mani. Ito robo bajiroti Diore mani cãdija, niyerujware bũto tũoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bũto tũoĩaja Diore queno cãdisabea mani, yiyijũ Jesús ã rãca riasotirãre.

¹⁴ Ito bajiro Jesús ã busija, fariseo gaye tũoĩarã tũo rujiyijarã. ãna ñayijarã niyerure bũto mairã. Ito bajiri Jesure aja tudiyijarã ãna. ¹⁵ Ito bajiro ãna aja tudi rujiya ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ãnare:

–Masa ãna tiro riojo riti, “Queno yirã ña gwa”, yiboja mwa. Ito bajiro mwa tũoĩabojarise masicõguĩji Diojwama. “Ñasarise ña”, masa ãna yi tũoĩabojarise, ñasarise meje ña, Dios ã tija, yiyijũ Jesús ãnare.

Dios ã rotirise ñatĩñaroti ña, Jesús ã yire gaye

¹⁶ 'Juan masare ã riasoroto riojwa, Dios ã rotirise, ito yicõri ãre goti ãsiri masa ãna ucare gaye riti ñayijũ

maji masa ñna t̄oroti. Ito bero adi rum̄ariama, “No ñre t̄or̄un̄ar̄eti ñ rotiroj̄u miojuḡu yiguñi Dios”, yi riasore gaye ña ñja. J̄ar̄ã ado bajiro t̄oñabojar̄aji m̄u: “Ȳurioti ado bajiro ȳu yija Dios ñ rotiroj̄u ejaḡu yiḡuja ȳu”, yi t̄oñabojar̄ã j̄ar̄ã ñama, yiyij̄u Jesús ñnare.

¹⁷ 'Adi tuti adi mac̄ar̄uc̄aro c̄ani coji jedibetoja. Ito yic̄ori Dios ñ rotirise c̄ani jedibeto yiroja. Ñat̄ñaroti ña Dios ñ rotirise, yiyij̄u Jesús ñnare.

*Manojore jidic̄are ma, yi Jesús ñ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

¹⁸ 'S̄iḡũ ñ manoj̄o ñnas̄ogo r̄ãca isore jidic̄c̄ori gajeo r̄ãca ñ manoj̄o c̄utibojaja isore ajeḡu yiguñi ñoc̄ũ. Ito yic̄ori ñ c̄õarore ḡaji ñ manoj̄o c̄utija, iso r̄ãca ajeḡu yiguñi ñoc̄ũ c̄ani, yiyij̄u Jesús ñ r̄ãca riasotir̄are.

*Niyeru jaiḡu ñabojar̄u jeame ñj̄uroj̄u ñeñaro ñ
t̄õb̄j̄are gaye*

¹⁹ M̄ucana gaje ado bajiro gotiyij̄u Jesús ñnare:

—S̄iḡũ niyeru jaiḡu quenarise yutabujuri s̄añaḡũ ñayij̄u. Co rum̄u r̄uyabeto ñ ãmoro bajiro ñ ya niyerure aje batesotiyij̄u ñ. ²⁰ Ito ñ baji ñaroca s̄iḡũ Lázaro wame c̄utiḡu ñayij̄u bojoro b̄j̄aḡu. B̄uto ruj̄ari camì c̄utiḡu ñayij̄u ñ. Ito bajic̄ori niyeru jaiḡu ya, soje t̄u mac̄j̄u ruj̄iyij̄u. ²¹ Niyeru jaiḡu ñ bagorise baroc̄u, ito ruj̄ibojayij̄u Lázaro. Ito ñ ruj̄iroca yaia ejac̄ori, ñ ya camire weroyijar̄ã.

²² Co rum̄u bojoro b̄j̄aḡu godayij̄u. ñ godarocati, ángel mesa ãmi wayijar̄ã ñre Abraham t̄u Diore t̄or̄un̄ar̄ã ñna ñaroj̄u. Ito bero niyeru jaiḡu c̄ani godacoayij̄u ñja. Ito bajiri ñre yujeyijar̄ã masa.

²³ Diore t̄or̄un̄abic̄u ñari ñeñaro yigoana ñna ñaroj̄u

ejacōri bato tōbujayijū niyeru jaigū ñabojarū. Ito bajiro tōbujā ñagū sōjū Abraham ñayorūre ti bujayijū ĩ. Ito bajiri Lázaro ĩ rācajū ĩ ñaja ti bujayijū. ²⁴ Ito bajiri ado bajiro oca sēoro busibojayijū ĩ: “Ñicu Abraham yure ti maiña mū. Adojū jeame ũjurojū ñeñaro tōbujā yū. Ito bajiri Lázarore cōaña, ĩ ya āmo wāsoa ide yicōri yū ya ñemero ide weogū wadijaro. Ito yija jabeto tujari seyoa yū”, yibojayijū ĩ Abrahamre. ²⁵ Ito ĩ yibojarocati ado bajiro cūdiyijū Abraham ĩre: “Tūoya yū janami mū. Catigū queno ñacācū mūáma. Lázaroreama ĩ catibojaja queno ejabiticū. Ito bajiri adoju queno ñagū yami ĩ. Mūáma ñeñaro tōbujagū ya mū itojū. ²⁶ Mani watojoe ũmari goje eyari goje ña. Ito bajiri no yi masia ma manire”, yiyijū ĩ, niyeru jaigū ñabojarūre. ²⁷ Ito bajiro ĩ yija tūocōri, ado bajiro cūdiyijū ĩ: “Tūoya yū ñicu mū. Lázaro ado ĩ eja masibeja, cūna tujū wajaro. ²⁸ Itojū ñarāji yū ñarā, yū ocabaji mesa. Co dūjamocō ñarāji ĩna. ĩnare gotigū wajaro ĩ, ado ñeñaro tōbujarajū ĩna ejabe yirocū”, yiyijū ĩ Abrahamre. ²⁹ Ito ĩ yija tūocōri, ado bajiro yiyijū Abraham: “Moisés ñayorū ĩ ucayore, ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare ñacā ĩnare. Itijūa tūorūnūruja ĩnare”, yiyijū Abraham ĩre. ³⁰ “Meje ñicu, sīgū godana wato gagū wacōri ĩ gotija tūocōri, ñeñaro ĩna yirise jidicārā yirāji ĩna”, yiyijū ĩ. ³¹ Ito ĩ yija tūocōri: “Moisés ñayorū ĩ gotire gaye ito yicōri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye ĩna tūorūnūbeja, godarā wato ñagū mūcana caticōri ĩ gotibojaja, tūorūnūmena yirāji ĩna ĩre cūni”, yiyijū Abraham niyeru jaigū ñabojarūre. Ito bajiri Dios ñaro mūa eja āmoja catirāti ñeñaro mūa yirise jidicācōri Diore

tʰorũnũña, yi gotiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

17

Ñeñaro mũa yi yajaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Mũcana tũdi bũsigũ ado bajiro yiyijũ Jesús ĩ rãca riasotirãre:

—Co rũmũ rũyabeto mani ñeñaro yitoni ʰsirioro yi codeami rũmũ. Mani ñeñaro yitoni ʰsirioro yigũ ñeñaro tũbũjagũ yiguĩji. ² Jane yũre tʰorũnũsũorã ñeñaro ĩna yiroca yigũ, ñeñaro tũbũjagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩ ya ãmũmajũ gũtagã rãcuricã sia yocõri riaca jajosajũ rucõaja quena ĩre. ³ Itire queno tʰoĩa masiña mũa.

’Sĩgũ mũa yagũ ñeñaro ĩ yija, “Dios tiro riojo queno yibea mũ”, yiba ĩre. Ito bajiro mũa yija tʰocõri, ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja, “Mũ ñeñaro yirisere ãcabojoa gũa”, yiba ĩre. ⁴ Co rũmũre jũa ãmojenocõ mũare ñeñaro sĩgũ ĩ yija, “Mũare ñeñaro yibũ yũ”, ĩ yija tʰocõri, “Mũ ñeñaro yirisere ãcabojoa gũa”, yiba ĩre, yiyijũ Jesús.

Yũre mũa tʰorũnũja mũa ãmoro bajiro rẽtaro yiroja, yi Jesús ĩ riasore gaye

⁵ Co rũmũ ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotirã ĩre:

—Mũre tʰorũnũa gũa. Ito bajibojarocati bũto bũsa gũa mũre tʰorũnũroca yiya, yiyijarã ĩna Jesure.

⁶ ĩna ito yija:

—Jabetacã yũre mũa tʰorũnũja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yũre mũa tʰorũnũja, mũa rotiro bajiroti bajiroja. Ito bajiri, yucũgũ

Sicómoro wame catiricare ado bajiro roti masirãji mña: “Mñmasiti rudu wacõri itajura gũdarecojũ rũgõña”, yi rotirãji mña. Ito bajiro mña rotiro bajiroti yiroja itigu yucũgũ, yũre mña tũorũnũja, yiyijũ Jesús ñnare.

Ĩ ũjũ rotiro bajiroti moari masũ ã cũdija quena, Jesús ã yire gaye

7-9 Gaje ado bajiro gotiyijũ Jesús ñnare:

—Sĩgũ mñare moa ñsiri masũ ovejare tirũnũcõri ã tũdi ejaja, mña riojũajũ basũobiquĩji. Ado bajiro ñre rotirã yirãji mña: “Bare meni ñsiña gũare. Ito yicõri gũa ba rujiroca gũare codeya mũ. Gũa ba ñjoja berojũa mũ baja quena”, yi rotirã yirãji mña. “Iti ña yũ ya moare”, yi tũoĩacõri mña rotiro bajiroti yigũ yiguĩji. Ito bajibojarocati biyaro goroama, “Queno ya mũ”, yimena yirãji mña ñre. ¹⁰ Ito bajiroti mña cãni Dios ã rotirisere cũdibojarãti, “Ñasarã meje ña mani. Mani ũjũ ã ñaja cũdirũja manire. Ititi ña, mani ya moare”, yirũja mña, yiyijũ Jesús ñnare.

Jũa dũjamocõ rujũ camĩ jogarãre Jesús ã yisioire gaye

¹¹ Jerusalénjũ wacũ Galilea sita rẽtacõri, Samaria sitajũ ejayijũ Jesús. ¹² Iti sita, cũto ã ejaroca jũa dũjamocõ ãmña wadicõri sõ bũsajũ tujayijarã. Rujũ camĩ jogarã ñayijarã ñna. ¹³ Ado bajiro yi awasãyijarã ñna Jesure:

—Jesús gũa Ʋjũ, gũare ti maiña, yi awasãyijarã ñna.

¹⁴ Ñnare ticõri ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Wasa paiare, mña ya rujũri ñotẽña, yiyijũ ã ñnare.

Ito ï yijare wayijarã ïna. ïna wasuorocati ïna ya camì yaticoayijũ. ¹⁵ Sīgũ ïna rãca gagũ ï ya camì yatija ticõri: “Yũre queno yami Dios. Rẽtoro masigũ ñami Dios”, yì tũdi wayijũ ï Jesús tũjũare. ¹⁶ Jesús tũ ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijũ ï. Ito yicõri ï ya rio sitajũ muquea ruji wayijũ, “Queno ya mũ”, yirocũ. Judio masũ meje ñayijũ ï. Samaria sita gagũjũa ñayijũ. ¹⁷ ï ejaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ïre:

—Jũa dũjamocõ camì cõtirãre yisiobũ yũ. ¿Nojũ ñati gãjerã mũ rãca gãna? ¹⁸ ¿Mũ Samaria sita gagũ sigũti, “Queno yami Dios”, yirocũ gotigũ wadiri mũ? yiyijũ Jesús ïre.

¹⁹ Ito yicõri gaje ado bajiro yiyijũ ï:

—Wũmũña, wasa. “Jesús yũre yisiogu yiguũji”, yì mũ tũoĩajare, mũ ya camì yaticoajũ, yiyijũ Jesús ïre.

¿Nocãta masare Dios ï miojuri rãmũ ejaro yirojada? yì Jesure ïna seniĩare gaye

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Co rãmũ fariseo gaye tũoĩarã, ado bajiro yì seniĩayijarã Jesure:

—Ïre tũorũnrãre ï rotirojũ Dios ï miojuri rãmũ, ¿nocãta ejaro yirojada? yì seniĩayijarã ïna Jesure.

Ïna ito yija tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Jesús:

—Ïre tũorũnrãre Dios ï miojuja, masa jeyaro recoti manì tiriseoni meje ñaroja. ²¹ Diore tũorũnrã mũa ñaja, mũa ya usijũ ñacãguũji ïja. Ito bajiri, “Recoti ado ña. Õjũ ña ï rotiro”, yì masiña ma, manì ya usijũ ï ñajare, yiyijũ Jesús fariseo gaye tũoĩarãre.

²² Ïnare ï busija bero ï rãca riasotirãre, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Y_u ña Dios Mac_u, Masa Rĩjor_u. Co r_um_u y_ure ti ãmobojarã yirãji m_ua. Ito bajibojarãti y_ure ti b_ujamena yirãji m_ua. ²³ “Ado ñami Jesús”, ña yija, “Õ ñaguĩji gajea Jesús”, yibojarã yirãji masa m_uare. Ito bajiro ña yija ña rãca s_uya wabeja. Mac_u yig_uja y_u itoj_u. ²⁴ Õmacãj_u gaye b_ujo borea yirise iti busu bataja masa jeyaro tirã yirãji. Ito bajiroti bajiro yiroja Masa Rĩjor_u ñacõri, y_u t_udi ejari r_um_u. Masa jeyaro tirã yirãji ña, y_u ito bajija. ²⁵ Iti rioj_ua adoj_u ñag_u, b_uto ñeñaro tõb_ujag_u yig_uja y_u. Iti r_um_uri masa tirã yirãji y_ure. ²⁶ Noé ñayor_u ã catiroca masa Diore r_uc_ub_uobitiyoñi. Ito bajiro bajirã yirãji masa, y_u Masa Rĩjor_u y_u t_udi ejari r_um_u. ²⁷ Noé ñayor_u ã ñaroca masa idirãtibe, barãtibe, man_ujo c_utirãtibe ito yicõri ña rã romiare man_uj_u bosarãtibe yi ñayijarã ña. “Manire ruyuriobiquĩji Dios”, yi t_uoña ñayijarã ña. Ito bajiro ña baji ñabojaroca riti, cumaj_u sãjayij_u Noé ñayor_u. Cumaj_u ã sãjaja bero rujayij_u. Ito bajiri ñarocõti goda jedicoayijarã ña. ²⁸ Ito bajiroti r_utayij_u Lot ñayor_u ã ñaroca c_uni. ã ñajac_u ã ñaroca ado bajiro bajiijarã ña. Barã, idirã, waja gãmerã, gãjerãre ãsirã, ito yicõri wiri meni ñacõayijarã ña. “Manire ruyuriobiquĩji Dios”, yi t_uoña ñayijarã ña. ²⁹ Ito bajiro ña baji ñaroca ña ñari c_uto Sodoma wame c_utiri c_uto**re** budigoyij_u Lot. Lot iti c_uto ã budigoja bero õmacãj_u gaye jea azufre wame c_utirise queoyij_u Dios. Ito yicõri g_uta ãj_urise c_uni queoyij_u. Ito bajiri ñarocõti ã jedicoayijarã ña ãja. ³⁰ Ito bajiroti bajiro yiroja, y_u Masa Rĩjor_u y_u goaõori r_um_u c_uni. Ito bajiro y_u goaõori r_um_u Diore r_uc_ub_uorã meje ñarã yirãji masa, yiyij_u Jesús ñare.

³¹ 'Yu t̃adi ejari r̃um̃u s̃īgũ wi rijogodo ï bua ñaja, ï ya gajeoni ãmigũ ruji wabitir̃ujaguĩji ï. Ito yicõri s̃īgũ ï ya weseca ï moaroca yu t̃adi ejaja, ï ya gajeoni ãmigũ wacu t̃adi wabitir̃ujaguĩji ï cuni. ³² Lot manajo ñayorore bajire gaye t̃uoñaña muu. Iso ya gajeonire t̃uoña jidicã ãmobisijo iso. Ito bajiri godayijo iso. ³³ No ï catirise maibojaguti godagu yiguĩji. Ito bajibojarocati yure t̃uor̃uñugũ, yu oca ï gotija t̃uo junisinicõri, ñna s̃iagũama catit̃ĩñare gaye bujagu yiguĩji.

³⁴ 'Co r̃um̃u yu ejari r̃um̃u jũarã ñna caniroca ejaḡu yigũja yu. Jũarã ñna canibojarocati s̃īgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjire ruacõḡũ yiguĩji. ³⁵ Romia jũarã coro tu oe rujirã yirãji. Ñna ito bajibojarocati s̃īgõre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gajeore ruacõḡũ yiguĩji. ³⁶ Jũarã ãmuu wesecaju moa ñarã yirãji. Ito bajibojarocati s̃īgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Gãjire ruacõḡũ yiguĩji, yiyiju Jesús ï rãca riasotirãre.

³⁷ Ito bajiro ï yija t̃uocõri, ado bajiro ïre seniñayijarã ñna:

—¿Noju r̃ẽtaro yirojada iti? yi seniñayijarã ñna mani Ujure.

Ado bajiro goti masiore ocana cudiyiju Jesús ñnare:

—Ruju jogarise iti ñaro itoju minijuarã yirãji yuca. No masa ñna ñeñaro yiroju, ito bajiro r̃ẽtaro yiroja, yiyiju Jesús ñnare.

18

Oca quenori masu tu wajeago iso ejasotire gaye

¹ Diore b_usi jidicāmenati b_uto b_usa oca s_eojaro yiroc_u, ado bajiro goti masiore ocana gotiyij_u Jesús ĩnare:

² –C_utoju_u ñayij_u sĭg_u oca quenori mas_u. Diore g_uibisij_u, ito yic_ori masare c_uni r_uc_ub_uobisij_u ĩ. ³ Iti c_utoju_u sĭg_o ñayijo man_uju_u godagoro. Coji meje oca quenori mas_u t_u ejasotibojayijo iso, “M_u r_uca oca c_utig_uju_uare seti ña”, ĩ yitoni. ⁴⁻⁵ Biyaro iso ejasotibojarocati, isore boca *amibisij_u oca quenori mas_u. Biyaro iso ejaja tic_ori, ado bajiro t_uoĭayij_u ĩ. “Y_u isore tir_un_ubeja biyaro ejasotigo yig_oji iso. Ito yic_ori bogag_u yig_uja y_u. Ito bajiri Diore g_uibitibojaguti, masare c_uni r_uc_ub_uobitibojaguti isore ejab_uac_uja y_u, y_ure iso *usirioro yi r_eto_ume yiroc_u”, yi t_uoĭayij_u oca quenori mas_u, yi oca gotiyij_u Jesús ĩ r_uca riasotir_ure.**

⁶ Ito yic_ori m_ucana mani *U_u ado bajiro gotiyij_u:*

–Ñeñaro yig_u ñabojaguti isore bogag_u ejab_uayij_u oca quenori mas_u. ⁷ ¿Dios ñar_ure *um_u, ñami c_uni ĩna josaja, ĩnare tir_un_ubiquĭjida? ¿Ito yic_ori yoari ĩnare ejab_uabiquĭjida? ⁸ Ado bajiroju_u m_uare ya y_u. Yoari mejeti ĩnare ejab_uag_u yiguĭji. Y_u Masa Rĭjoru_u adi sitaju_u t_udi ejag_u yig_uja m_ucana. ¿Adoju_u y_u t_udi ejaroca y_ure t_uor_un_ur_uã ñar_u yir_ujida maji? yiyij_u Jesús ĩnare.*

“Ñasar_u ña g_u”, yibojar_ure ñasamena ĩna ñaroca yig_u yiguĭji Dios, Jesús ĩyire gaye

⁹ “G_ujer_u r_etoro queno yir_u ña g_u”, yi t_uoĭac_ori, g_ujer_ure ti tudir_ure ado bajiro oca goti masioyij_u Jesús ĩnare:

¹⁰ –Co r_um_u *um_u j_uar_u Dios ya wij_u Diore b_usir_u wayijar_u. Sĭg_u ĩ r_uca gag_u fariseo gaye*

tuoĩagũ ñayijũ. Gãji ɯjarãre yiari waja seni ĩsotiri masũ ñayijũ. ¹¹ Fariseo gaye tuoĩagũ rũgõcõri, ado bajiro Diore bũsiyijũ: “Gãjerã bajiro bajigũ meje ña yũ. Riniri masũ meje ña yũ. Ñeñaro yiri masũ meje ña yũ. Gãji manojo rãca ajegũ meje ña yũ. Ito yicõri ãni bajiro bajigũ meje ña yũ. Ĩ ñami ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũ. Ĩre bajiro bajigũ meje ñacõri, ‘Queno ya Dios mũ’, ya yũ. ¹² Co semana ruyabeto jũa rũmũ mũre rũcũbũogũ babicũ riti bũsisotia yũ mũre. Ito yicõri jeyaro yũ bũjarise jabeto mũre ĩsisotia yũ”, yi bũsiyijũ ĩ Diore. ¹³ Ito bajiro ĩ yiroca ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũama bojori bũjagũ jacajũa riti ti wa rũgũcoayijũ. Bũto bojori bũjacõri soje tũjũ tũjayijũ ĩ. Diore ado bajiro bũsiyijũ ĩ: “Dios yũre ti maiña. Ñeñaro yi jaigũ ña yũ”, yiyijũ ĩ, yi gotiyijũ Jesũs ĩnare.

¹⁴ Ado bajiro mũare gotia yũ. ɯjarãre yiari waja seni ĩsiri masũ, ito bajiro Diore ĩ bũsija, ñeñaro ĩ yirisere ãcabojoyijũ Dios. Ito bajibojarocati fariseo gaye tuoĩagũreama ĩ ñeñaro yirise ãcabobisijũ Dios. No, “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gũa”, yibojarãre ĩna ñasamena ñaroca yigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri, “Ñasarã meje ña gũa”, yirãreama, ñasarã ĩna ñaroca yigũ yiguĩji Dios, yiyijũ Jesũs ĩnare.

*Rĩacare queno yijaro Dios, Jesũs ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)*

¹⁵ ĩna rĩare Jesũs ĩ moaĩatoni ãmi ejayijarã masa ĩ tũjũ. Ito bajiro rĩacare ĩna ãmi ejaja ticõri, “Ãmi wadibesa”, yiyijarã Jesũs rãca riasotirã. ¹⁶ Ito bajiro ĩna yija tuoicõri, ado bajiro yiyijũ Jesũs:

—Rĩacare rēobesa, yu tu wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yure queno tuorũnarã. ĩna robo yure queno tuorũnarãre riti ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios. ¹⁷ Riti muare gotia yu. Rĩaca queno cudi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ĩna cudiro bajiro cudi ãmobicuti Dios ĩ rotiroju ejabiquĩji, yiyiju Jesús ĩnare.

Gajeonire buto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Sĩgũ judio masa uju Jesure ado bajiro seniĩayiju:

—Yu Uju queno yigu, ¿no bajiro yicõri catitĩñare gayere bujagu yigujada yu? yiyiju ĩ Jesure.

¹⁹ Ito bajiro ĩ yija tuocõri:

—¿No yija queno yigu yati mu yure? Sĩgũ ñami queno yigu. ĩti ñami Dios. ²⁰ Dios ĩ rotirise masigũ ña mu: “Gãji manjo rãca ajebitiruja mu. Gãjire sĩabitiruja mu, rinibitiruja, gãjerãre ruo gotibitiruja, ito yicõri mu jacusabatiare rãcuburuja mu”, yiyiju Jesús ĩre.

²¹ Ito bajiro ĩ yija ado bajiro cudiyiju ĩ Jesure:

—Ñarocõti itire macuacã ñagũju cudisucy yu, yiyiju ĩ Jesure.

²² Ito ĩ yija ado bajiro cudiyiju Jesús:

—Jabeto rãya maji queno Diore mu cudi jeoroti. Ñarocõti mu cudi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro mu rucorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bujacõri bojoro bujarãre ĩsiña. Ito bajiro mu yija, ũmacũju queno bujagu yiguja mu. Ito bajiri yu gotirise cudiya. Ito yicõri yu rãca waya, yiyiju Jesús ĩre.

23 Ito bajiro Jesús busija tucōri, buto bojori bujayijū ī. Gajeoni jaigū ñacōri itire buto maiyijū. Ito bajiri Jesús busire tucōri bojori bujaguti wayijū ī. 24 Ī bojori bujaja ticōri, ado bajiro yiyijū Jesús ī rāca riasotirāre:

—Niyeru jairā Dios ī rotirojū josari bero ejarā yirāji īna. 25 Gawa jotaga yuta jiosōrajare, camello queno sāja masibiquīji. Iti robo bajiroti Dios ī rotirojū queno eja masisabiquīji niyeru jaigū, yiyijū Jesús īnare.

26 Ito bajiro ī yija tucōri, ado bajiro yiyijarā īna:

—¿Ito yija noajūa Dios ī ñarojū ejarā yirājida? Riti mū yijama sīgū ejabiquīji gajea, yiyijarā īna Jesure.

27 Īna ito yija tucōri, ado bajiro yiyijū Jesús mūcana:

—Masamasiti yiado ma itire. Dios sīgūti jeyaro yi masiguīji. Ñejūa josarise manoja ĩre, yiyijū Jesús īnare.

28 Ito bajiro ī yija tucōri, ado bajiro yiyijū Pedro Jesure:

—Gua Ūjū, mū rāca warona jeyaro gua rucorisere jidicācū gua, yiyijū ī Jesure.

29-30 Ito yija Jesujūama ado bajiro cūdiyijū:

—Riti ya yū mūare. “Dios ñami mani Ūjū”, yi goti ucuroña, īna ya wi, īna jacusabatia, īna manojosāromia, ito yicōri īna rīare cūni īna cū waja, queno waja bujarā yirāji īna. Ito yicōri ūmacūjū Dios tūjū catitīnarā yirāji īna, yiyijū Jesús ĩre.

*Yure sīarā yirāji, Jesús ī yi busisusare gaye
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)*

31 Ito ī yija bero jūa gūbojeno ñarā, ī rāca riasotirāre ricati busa ji wayijū Jesús īnare busirocū. Ito yicōri ado bajiro yiyijū ī ĩnare:

—Adocāta Jerusalénjɯ warã ya mani. Itojɯ mani ejaroca jane mejejɯ Diore goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti rētarɔ yiroja Masa Rĭjorɯre. ³² Gaje masa ĩre ĩna ñiatoni, mani masati ĩre oca menirã yirãji. ĩre ñiacōri aja tudirã yirãji ĩna. Ito yicōri ĩre tivorã yirãji ĩna. ĩre go ide eobate gurã yirãji ĩna. ³³ ĩre jarã yirãji ĩna. Ito yicōri ĩre sĭarã yirãji. ĩre ĩna sĭabojarocati ɯdia rɯmɯ bero godana wato ñabojagɯti mɯcana tɯdi catigɯ yiguĭji ĩ, yiyijɯ Jesús ĩnare, ĩre rētaroti gaye tɯoĭa yugɯ.

³⁴ Ito bajiro ĩ gotibojarocati tɯo masibisjarã ĩna. “Iti gayere bɯsiguĭji”, yi masibisjarã ĩna. Ito bajiri ĩ bɯsirise queno tɯo masibisjarã ĩna.

*Cajea macɯre Jesús ĩ yisioire gaye
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)*

³⁵ Jericó ejaɯ wagɯ ĩ yiroca ma tɯ sĭgɯ cajea macɯ rujiyijɯ. Ito ma tɯ rujicōri masa ĩre ti maitoni masare josayijɯ. ³⁶ Jãjarã masa ĩna rētaja tɯocōri, “¿No bajiatĭ?” yirocɯ seniĭayijɯ ĩ.

³⁷ Ito ĩ yija:

—Jesús Nazaret gagɯ rētagɯ wagɯ yami, yiyijarã ĩna.

³⁸ ĩna ito yija tɯocōri, awasãyijɯ ĩ:

—Jesús, David ñayorɯ janerãbatia janami, yɯre ti maiña mɯ, yi awasãyijɯ.

³⁹ ĩre rētasɯorã, “Awasãbesa mɯ”, yibojayijarã ĩna ĩre. Ito yibojarocati bɯto bɯsa awasãyijɯ ĩ:

—David ñayorɯ janerãbatia janami yɯre ti maiña mɯ, yi awasãyijɯ ĩ.

⁴⁰ Iti tɯocōri tuja rãgɯyijɯ Jesús. Ito yicōri, “Cajea tibicɯre ãmitēña”, yi ñucayijɯ. ĩ tɯ ĩ ejaɯ wagɯ yiroca, ado bajiro seniĭayijɯ Jesús cajea macɯre.

41 —¿No bajiro mure yu yire ãmoati mu? yiyiju ã ãre.

—Yu Uju mucana tãdi cajea ti ãmoa yu, yiyiju ã Jesure.

42 Ito ã yija tãocõri:

—Mucana tiya mu. “Jesús yure yisiogu yiguñji”, mu yi tãoñajare, tãdi mu cajea tiroca ya yu, yiyiju Jesús ãre.

43 Ito ã yirocati cajea macu ñabojaru ticoayiju ãja. Ito yicõri Jesús rãca wacu, “Buto rëtoro masigũ ñami Dios”, yi wanu quena wayiju ã. Jãjarã masa ito bajiro iti rëtaja ticõri, “Queno yigu ñami Dios”, yi wanu quena wayijarã ãna cani.

19

Jesure Zaqueo ã ti ãmore gaye

1 Ito yija bero Jericõju ejayiju Jesús ãja. Ito yicõri iti cutoju wa ucuyiju Jesús. 2 Iti cuto gagu sãgũ niyeru jaigu ñayiju, Zaqueo wame cutigu. Ujarãre yiari waja seni ãsiri masa uju ñayiju ã. 3 ã Zaqueo Jesure buto ti ãmoyiju. Ito bajibojarocati ãmabicu ñari, masa ãna jãjarã ñajare Jesure ti bujabisiju ã. 4 Ito bajiri masa riojuã ãmaquedi wacõri, ma tu rãgõricure Sicómoro wame cutiricure maja jeayiju Zaqueo Jesús ã rëtaja tirocu. 5 Ito rëta wacu ti mucõri ado bajiro yiyiju Jesús Zaqueore:

—Zaqueo coji ruji waya mu. Jane mu ya wi tuja ãmoa yu, yiyiju Jesús ãre.

6 Jesús ito bajiro ã yija tãocõri, ejoriti ruji wayiju ã. Ito yicõri wanure rãca Jesure boca ãmicõri, ã ya wiju ãmi wayiju. 7 Zaqueo rãca Jesús ã waja ticõri, ãre busituyijarã masa. “Ñëñaro yi jaigu ya wi tujagu

wami”, yirona b̄siyijarã ãna. ⁸ Ì ya wij̄u Jesús ã ñaroca, ado bajiro yiyij̄u Zaqueo Jesure:

—Ȳu Ʋ̄j̄u, tite m̄u. Bojoro bujarãre ḡudarecona ȳu r̄ucorisere ãnare ãsi batoḡu yiḡuja ȳu. Ȳu r̄uo ãmigoanare juariajiricõ ãnare judacõagũ yiḡuja ȳu, yiyij̄u ã Jesure.

⁹ Ito ã yija t̄uocõri, ado bajiro yiyij̄u Jesús:

—M̄u ñeñaro yirise m̄u jidicãja ticõri, m̄u ñarãre, m̄ure c̄uni masogũ yiguĩji Dios, ya ȳu m̄ure. Ñeñaro yiḡu ñari m̄u ñic̄u Abraham ñayor̄u Diore ã r̄ucub̄uoado bajiro yibitic̄u m̄u maji. ¹⁰ M̄ure bajiro jeame ãjuroj̄u wabooanare masori mas̄u wadia ȳu. Ȳu ña Masa Rĩjor̄u, yiyij̄u Jesús ãre.

*Moa ãsiri masa gaye Jesús ã goti masiore oca
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Ito bajiro Jesús ã yi ñaroca ã b̄sirisere t̄uo ñayijarã masa. “Yoari mejeti Jerusalénj̄u mani ejaja beroti, ãre t̄uor̄un̄arãre ã rotiroj̄u miojus̄uoḡu yiguĩji Dios”, yi ãna t̄uoãbojarisere masicõyij̄u Jesús. ¹² Ito bajiri goti masiore ocana ado bajiro yiyij̄u Jesús ãnare:

—Sĩgũ ñasari masa rãca gaḡu ñayij̄u. Sõj̄u gaje sitaj̄u wayij̄u ã, “M̄u ya sita ɯ̄j̄u ñama m̄u”, gãji ãre yitoni. ¹³ Ì waroto rioj̄ua j̄ua d̄ujamocõ ãre moa ãsiri masare jiyij̄u ã. Sĩgũ r̄uyabeto ãnare niyeru tiri b̄uto waja catirise ãsiyij̄u ã. Ito yicõri ado bajiro rotiyij̄u ã ãnare: “Ito ȳu waroca riti adi niyeruna moacõri jai b̄usaro niyeru buja ãsiña m̄ua ȳure”, yiyij̄u ã ãnare.

¹⁴ Ì ya sita gãna ti teyijarã ãre. Ito bajiri ã beroti masa cõayijarã ãna. “Ãni ḡua ɯ̄j̄u ñare ãmobeaa ḡua”, ãna yi gotitoni ãnare cõayijarã ãna. ¹⁵ Ito bajiro ãna yibojarocati gaje sita gaḡu ɯ̄j̄u ãre wame yiyij̄u. “M̄u ya sita ɯ̄j̄u ñama”, ã yija bero, ã ya sitaj̄u t̄udi wayij̄u

ĩ m̄cana. Itoju t̄adi ejac̄ori, ĩ ya moari masare jiyij̄ũ ĩ. “¿Ȳũ niyeru c̄ũ warena, noc̄o jairo niyeru b̄uja remoyijari ĩna?” yiroc̄ũ, ĩnare jiyij̄ũ ĩ. ¹⁶ ĩna ejaja tic̄ori, cajero gaḡure senĩas̄oyij̄ũ ĩ: “¿Noc̄o jairo niyeru b̄uja remori m̄ũ?” yiyij̄ũ ĩ ĩre. Ito ĩ yija t̄oc̄ori: “Ȳũ ̄ũj̄ũ m̄ũ ya niyeruna j̄ũa d̄ujamoc̄oti m̄cana t̄adi b̄uja remom̄ũ ȳũ”, yiyij̄ũ ĩ. ¹⁷ Ito yija t̄oc̄ori, ado bajiro c̄adiyij̄ũ ĩ ̄ũj̄ũ ĩre: “Queno yiyija m̄ũ. Queno ȳũre moa ĩsiḡũ ña m̄ũ. Jabetac̄a ȳũ m̄ũre rotija, ñaro bajiroti ȳũre c̄adiyija m̄ũ. Ito bajiri j̄ũa d̄ujamoc̄o c̄atori tir̄ũn̄uroc̄ũre c̄ũa ȳũ m̄ũre”, yiyij̄ũ ĩ ĩre. ¹⁸ ĩ bero ḡãji ado bajiro yiyij̄ũ ĩ ̄ũj̄ũre: “Ȳũ ̄ũj̄ũ, m̄ũ ya niyeruna co d̄ujamoc̄oti b̄uja remom̄ũ ȳũ”, yiyij̄ũ ĩ ĩre. ¹⁹ Ito ĩ yija t̄oc̄ori, ado bajiro yiyij̄ũ ĩ ̄ũj̄ũ: “M̄ũ ȳũre queno c̄adire waja co d̄ujamoc̄o c̄atori tir̄ũn̄uḡũ ya m̄ũ”, yiyij̄ũ ĩ ĩre. ²⁰ ĩ bero ḡãji m̄cana ĩ t̄ũ ejayij̄ũ. “Ȳũ ̄ũj̄ũ, ado ña m̄ũ ya niyeru. Resurona ḡũmac̄ori seoc̄ũ ȳũ itire. ²¹ M̄ũre t̄ao ḡũic̄ũ ȳũ. Oca s̄eoḡũ ña m̄ũ. Ḡãjerã ĩna otebojareti ẽmaḡũ ña m̄ũ. Ito yic̄ori ḡãjerã ĩna b̄ujaboreti ẽmaḡũ ña m̄ũ. Ito bajiri m̄ũre masic̄ori m̄ũre t̄ao ḡũic̄ũ ȳũ”, yiyij̄ũ ĩ, ĩ ̄ũj̄ũre. ²² Ito bajiro ĩ yija t̄oc̄ori, ado bajiro yiyij̄ũ ĩ ̄ũj̄ũ: “Ȳũre queno moa ĩsiḡũ meje ña m̄ũ. Janet̄i ȳũre m̄ũ b̄ũsigorisenati, m̄ũre s̄eoro yiḡũ ya ȳũ. ‘S̄eoro yiḡũ ña m̄ũ. Ito yic̄ori ḡãjerã ya otere ẽmaḡũ ña m̄ũ. Ito yic̄ori ḡãjerã ye ñaboreti ẽmaḡũ ña m̄ũ’, yiyija m̄ũgo ȳũre. ²³ Ito bajiro yi masibojaḡuti, ¿no yija ȳũ ya niyerure jai b̄ũsaro b̄uja remora wij̄ũ c̄ũbiticati m̄ũ? M̄cana ȳũ ya wij̄ũ t̄adi ejac̄ori jai b̄ũsaro niyeru ti t̄adi eja ãm̄obojac̄ũ ȳũ”, yiyij̄ũ ĩ ̄ũj̄ũ ĩre. ²⁴ Ito yic̄ori ḡãjerã itij̄ũ ñanare ado bajiro rotiyij̄ũ ĩ: “Ĩ r̄uc̄oriti niyerutire ẽmaña m̄ũa. Ito yic̄ori j̄ũa

dɔjamocõ rucogure ĩsiña mɔa”, yiyijũ ĩ ĩnare. ²⁵ ĩ ito yija tɔocõri: “Tite gɔa ɔjũ. Jɔa dɔjamocõ niyeru ñacã ĩre”, yiyijarã ĩna ĩre. ²⁶ Ito yija ĩna ɔjũ ado bajiro cɔdiyijũ: “Tite. Ado bajiro mɔare gotia yũ. No yũre queno moa ĩsigũre jai bɔsaro ĩre ĩsi remogũ yigɔja yũ. Ito bajibojarocati no queno yũre moa ĩsibicureama ĩ rucoriseacãti ẽma jeocõcɔja yũ. ĩre ẽmacõri gãji yũre queno moa ĩsigũre ĩsigũ yigɔja yũ. ²⁷ Ito yicõri ɔjũ yũ ñare ẽmobitianare, adojɔa ẽmi waya ĩnare. Ito yicõri, yũ tiro riojo ĩnare sĩaña”, yiyijũ ɔjũ ĩ ya moari masare. Ito bajiri iti oca tɔocõri Diore mani queno moa ĩsija quena, yi oca goti masioyijũ Jesũs masare.

Jerusalénjũ Jesũs ĩ ejare gaye

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Ito ĩ yija bero, Jerusalénjũ wayijũ Jesũs mɔcana. ²⁹ ĩ waro riojo Olivos wame cutiri tɔria ñayijũ. Iti tɔria jɔdo jɔa cuto ñayijũ. Betfagé, ito yicõri Betania wame cutiri cutori ñayijũ iti. ĩ ejaroto riojɔa jũarã ĩ rãca riasotirãre cõayijũ ĩ. ³⁰ Ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—I cutojũ wasa. Ito ejacõri burro, ĩna sia rũgõgũre bɔjarã yirãji mɔa. Sĩgũ masũ mɔja jeaĩaña macũ ñaguĩji maji. ĩre õjacõri ẽmi wadiba. ³¹ Sĩgũ mɔare ĩ seniĩaja: “¿No yirã ĩre õjati mɔa?” ĩ yija, ado bajiro gotiba ĩre: “Mani ɔjũ ĩre ẽmoami”, yiba ĩre, yiyijũ Jesũs ĩ rãca riasotirãre.

³² Ito ĩ yija tɔocõri, wayijarã ĩna. Ito ejacõri Jesũs ĩ gotiado bajiroti bɔjayijarã ĩna ĩja. ³³ Burrõre ti bɔjacõri õjayijarã ĩna. ĩre ĩna õjaroca ado bajiro seniĩayijarã ĩ ɔjarã:

—¿No yija ãre õjati mũa? yiyijarã ãna.

³⁴ ãna ito yija tũocõri:

—Mani Ʋjũ ãre ãmoami. Ito bajiri ãre õja gũa, yiyijarã ãna.

³⁵ Ito yicõri Jesũs tũjũ ãre ãmi wayijarã ãna ãja. Jesũs tũ ejacõri ãna ya yutabuju ruacõri burro joe jidi jeoyijarã ãna. Ito yicõri Jesũs ã mũa jeatoni ãre ejabũayijarã ãna. ³⁶ ã joe jesa wayijũ Jesũs ãja. Ito bajiro ã jesa waroca jãjarã ãna ya yutabujuri ruacõri ã waro riojo eyocũ yuyijarã ãna. “Gũa Ʋjũ ãna mũa”, yirona ito bajiro yiyijarã masa, ãre rũcũbũorã. ³⁷ Ito bajiro wacũjũ tũria jũdo ejayijũ, Jerusalén roja wara majũ. Ito ã ejaroca ãre rũcũbũorã ado bajiro yi awasã wanũyijarã masa: “Rẽtoro quenagũ ãnami Dios. Jaje tiyamani manire ãoami”, yi awasã wanũyijarã ãna, Diore rũcũbũorã:

³⁸ —Quenarise ãajaro mani Ʋjũre. ã ãnami Dios ã cũrũ. Ʋmacũjũ gãna cũni wanũ quenare rãca ãajaro ãna. Masa jeyaro Diore queno rũcũbũojaro, yiyijarã ãna Jesure wanũrã.

³⁹ Jesure sũyarã ãna rãca ãnabojayijarã fariseo gaye tũõiarã cũni. Masa ãna ito bajiro wanũ busija tũocõri, Jesure ado bajiro yiyijarã ãna:

—Gũare riasogũ, ito bajiro mũre bũsi sũyarãre, “Bũsibesa mũa”, yiya, yiyijarã fariseo gaye tũõiarã Jesure.

⁴⁰ Ito bajiro ãna yibojarocati:

—Riti ado bajiro mũare gotia yũ. Yũre ãna awasã wanũbeja, masa ãna awasã wanũro bajiro gũta cũni awasã wanũro yiroja, yiyijũ Jesũs ãnare.

⁴¹ Ito bajiro wacuti Jerusalénjũ ticõyijũ ã. Iti cuto gãnare tũoĩacõri otijijũ Jesús. ⁴² Tũoĩa oticõri ado bajiro yijijũ Jesús:

—Wanũ quenatĩĩnare bũja masibojarãti ãmobisjarã ãna. Ito bajiri adocãta bũja masiĩna ma ãnare. ⁴³ Quenabiti rũmũri ejaro yiroja ãnare. Ito bajiri ãna wajana rujabedo ãnare camotarã yirãji. Ito yicõri cojũ ruyabeto camotarã yirãji ãnare sãrona. ⁴⁴ Ito bajiro yicõri ãnare ruyurio jeorã yirãji. Ito yicõri ãnare sãrã yirãji. ãnare sãcõri ãna cuto Jerusalénre dara baterã yirãji ãna. Ito bajiri ãna camotabojare gũta ãnarocõti quedicaro yiroja. Ito bajiro rëtarõ yiroja, ãnare Dios boca ãmi ãmbojarocati ãna ãmobitire waja, yijijũ Jesús.

Dios ya wijũ niyeru wasoari masare Jesús ã bucõare gaye

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Ito bajiro Jerusalénjũ ejacõayijũ Jesús ãja. Ito bajiro ejacõri Dios ya wijũ sãjayijũ ã. Ito sãjacõri waja gãmeri masare ti bũjayijũ Jesús. ãnare ti bũjacõri ãnare bucõayijũ ã. ⁴⁶ Ito yicõri ado bajiro yijijũ ã:

—Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Yũre rũcũbũrona yũ ya wi sãjarã yirãji masa”, yi gotia Dios oca tuti. Mũa ito bajiro niyeru gãmeri waja yija, riniri masa ãna rudirijũ robo bajiro ya mũa, yi tudijijũ Jesús waja gãmeri masare.

⁴⁷ Jerusalén ãagũ co rũmũ ruyabeto Dios ya wijũ masare riasosotijijũ Jesús. Ito bajibojarocati paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri cuto ujarã cuni ti tujabisjarã ãna. Ito bajiri ado bajiro yi tũoĩayijarã ãna: “ ‘ãre seti ãa’, manĩ yija,

ĩre sĩarã yirãji mani”, yi tũoĩayijarã ĩna. ⁴⁸ Ito bajibojarocati masama Jesure wanũcõri bũto bũsa ĩre tũorũnũyijarã ĩnama. Ito bajiri, “Seti ña ĩre”, yi masibisijarã ujarã mesa.

20

¿Ñimũ ĩ rotijare ito bajiro yati mũ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Co rãmũ Dios ya wijũ masare riaso ñayijũ Jesús. Masare Dios ĩ masore gayere ĩnare riaso ñayijũ Jesús. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca paia ujarã ejayijarã. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa, judio masa bũcũrã cũni ejayijarã. ² Jesús tũ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—¿Waja gãmeri masare mũ bucõaja ñimũ rotirisena ĩnare bucõati mũ? Ito yicõri, ¿ñimũ mũre cũcati ito bajiro mũ yitoni? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

³ ĩna ito yija tũocõri:

—Yũ cũni mũare ado bajiro seniĩa yũ. Cũdiya mũa cũni yũre. ⁴ ¿Ñimũ masare Juan ĩ idé gutoni cõayijari? ¿Dios ĩre cõayijarite? ¿Masa ĩre cõayijarite? yi seniĩayijũ Jesús ĩnare.

⁵ Ito bajiro ĩ yija tũocõri, ĩnamasiti gãmeri tũoĩa bũsiyijarã ĩna:

—¿No bajiro ĩre cũdirũjati mani? “Dios cõayijũ ĩre”, mani yija, “¿No yija ito bajibojarocati ĩre tũorũnũbiticati mũa?” yigũ yiguĩji ĩ manire, yi tũoĩayijarã ĩna. ⁶ “ ‘Masa cõarũ ñami Juan’, mani yija, masa manire junisinicõri gãtagãna manire rea sĩarã yirãji. ‘Diore yiari bũsiñi Juan’, yi tũoĩacõri

gūtagãna rea sīarã yirãji ñna manire”, yi tũoĩa gãmeri bũsiyijarã ñna. ⁷ Ito bajiro tũoĩacõri ado bajiro cadiyijarã ñna Jesure:

–“Ĩ ñãñi masare idé gutoni cõaru”, yi masibea gũa, yiyijarã ñna Jesure.

⁸ Ñna ito yija tũocõri:

–“Ĩ rotirisena ya yũ”, yi gotibicũja yũ cũni, yiyijũ Jesús ñnare.

*Queno moare rujeo masimena Jesús ñ yire gaye
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)*

⁹ Ito yicõri masare bũsisũoyijũ Jesús mũcana. Ado bajiro goti masiore ocana gotiyijũ Jesús ñnare:

–Sĩgũ ñayijũ uyé wese, rucogu. Gaje sita yoari warocu ñ ya uyé wesere gãjerã moari masare wasoyijũ ñ. Ito yicõri yoari gaje sitajũ ñayijũ ñ. ¹⁰ Uyé iti rica cutiroca sĩgũ ñ ya moari masare cõayijũ ñ, ñ ya ote ãmitoni. Iti ote coderi masa ñ wadija ticõri, ñre jaĩosãcõyijarã ñna. Ito bajiri ñe macũti tũdi wayijũ ñ.

¹¹ Ito bajiro ñe macũti ñ ejaja ticõri, gãji ñre moa ñsiri masare cõayijũ ñ. Iti ote coderi masa ñ ejaja ticõri, ñre tiboyijarã ñna. Ito yicõri jaĩosãcõyijarã ñna. Ito bajiri ñ cũni ñe macũti tũdi wayijũ. ¹² Ñ ito bajija ticõri, gãjire cõayijũ mũcana. Ñ ejaja ticõri, ito bajiroti ñre cũni jaĩosãcõyijarã ñna mũcana.

¹³ Iti jeyaro bajija ticõri, ado bajiro tũoĩayijũ iti sita mũjũ: “¿No bajiro yirũjati yũ? Ado bajiro yicũja yũ. Yũ macũ, yũ maigũre cõagũ ya yũ. Ñre ñna tija rũcũbũorã yirãji gajea”, yi tũoĩabojayijũ ñ. ¹⁴ Ñ macũ ejaja ticõri, ado bajiro ñnamasi gãmeri tũoĩa bũsiyijarã ñna, ote coderi masa: “Ñni ñami adi sita mũjũ ñ godaja bero boca ãmirocũ. Ñre sĩacãcõrũja,

manijua bujana yirona”, yi tuoña gãmeri busiyijarã ña. ¹⁵ Ito bajiri ñre tucõa wacõri sñayijarã ña, yi oca goti masioyijua Jesús masare. Ito yicõri ado bajiro ñnare seniñayijua Jesús:

—Ñna ito bajiro yija, ¿no bajiro yigua yiguñjida iti sita uju? ¹⁶ Ado bajirojua yigua yiguñji. Ote coderi masa tu ejacõri ñnare sñagũ yiguñji. Ito yicõri ñ ya sita gãjerãre wasoagua yiguñji. Dios cani ito bajiroti yigua yiguñji. No ñ cõarure boca amimenareti ruyuriogua yiguñji Dios, yiyijua Jesús ñnare.

Ito bajiro ñ yija tuocõri, ado bajiro yiyijarã ña:

—Iti ito bajiro rõtame yirocua camotajaro Dios, yiyijarã ña.

¹⁷ Ñnajuare ticõri ado bajiro yiyijua Jesús:

—¿Ñe yireoni ñnati adi Dios oca tuti gaye mua tuoñaja?

Gãta wi meniri masa coga gũtagã cõayijarã ña. Ito bajibojarocati gaje gũta rêto busaro quenarica ñayijua itiga ña cõabojaraga. Itiga gũtagãna suoriti quenari wi menigũ yiguñji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ñja, yi goña Dios oca tuti.

¹⁸ No gũtagã joe quedi jeagure ñ ya gõari jearo yiroja. Ito yicõri itiga gũtagã sñgure iti quedi jeaja mano abocõro yiroja. Ado bajiro baja ito oca. No Dios ñ cõarure tuorũnubicua catitĩñabicua yiguñji ñocã. Ito yicõri jeame uñaroju ñ cõa amõrãre ruyuriorocua cõagũ yiguñji ñ, yi gotiyijua Jesús masare.

¹⁹ Ito bajiro Jesús ñ oca goti masioja tuocõri, “Manireti busiami”, yi tuo masiyijarã paia ujarã, judio masa rotirise riasori masa cani. Ito bajiri

Jesure ñia ãmoyijarã ñina. Ito bajibojarocati masare güirã ñia masibisjarã ñina maji.

Ujarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ï yire gaye

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Ñre ñia masibiticõri coriarã Jesús rãca baba cuti ruoronare cõayijarã ñina: “Titẽña. Sita ujarãre ï busituja tuoba. Ñ busituja tuocõri, ‘Ñre seti ña’, yirã yirãji mani. Ito yicõri adi sita ujũ tuju ñre ãmi warã yirãji mani”, yiyijarã ñina. ²¹ Jesús rãca baba cuti ruoana ï tu ejacõri, ado bajiro ñre gotiyijarã ñina:

—Gũare riasogu, jeyaro mu riasorise, mu busirise riti ñasarise ña, yi tuoña gua. Masa ñasari masa, ñasamenare cãni corocõti ti maia mu. Dios ï ãmoro bajiro masa ñina yitoni, queno riasoa mu. ²² Ito bajiri ado bajiro mure seniña gua: “¿Roma cuto gagũ ujũre ï rotiado bajiroti ñre gua waja yija quenati? ¿Ñre gua waja yibeja cãni quenatite?” yi seniñayijarã ñina Jesure.

²³ Ito bajiro ñina yibojarocati ñina ñeñaro tuoñarisere tuo masicõyiju Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyiju ï ñinare:

²⁴ —Adi sita gaye niyeru cuji ñsiña yure, yiyiju Jesús.

Iti cuji niyeru cuji boca ãmicõri ado bajiro seniñayiju Jesús ñinare:

—¿Ñimũ ya rio ito yicõri ñimũ wame wãñati adi cujiju? yi seniñayiju Jesús ñinare.

Ito ï yija tuocõri:

—Adi sita ujũ rioti ña, ito yicõri ï wame cãni, yiyijarã ñina Jesure.

²⁵ Ñina ito yija ado bajiro cudiyiju Jesús ñinare:

—Sita ɯɟɯ gaye iti ñajama ïreti ïsija quena. Ito yicõri Dios ye iti ñaja Diore ïsija quena, yiyijɯ ï ñnare.

²⁶ Ito bajiro queno Jesús ï cɯdija tɯocõri, masa tɯoro riojo oca meni masibisijarã ñna. ï queno cɯdi masija ticõri, mano ɯcayijarã ñna. Ito bajiri ïre oca meni ãmobojarãti bɯsibisijarã ñna ïja.

¿Godacõri tɯdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ñna seniĩtare gaye

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Ito ï baji ñaroca coriarã saduceo gaye tɯoĩarã, Jesure ti ãmorã ejayijarã. Saduceo gaye tɯoĩarã, “Godabojarãti mɯcana tɯdi catire manoja”, yi tɯoĩarã ñayijarã ñna. Ito bajiri ado bajiro Jesure seniĩayijarã ñna:

²⁸ —Guare riasogɯ, Moisés ñayorɯ ado bajiro ucayoñi: “Rĩjorɯ ñasɯogɯ rĩa macɯti manojore ï godagoja ï ocabaji manoyo cɯti wasoaja quena. Ito bajiro yigɯti ï rĩjorɯ ñabojarɯre rĩa cɯti ïsigũ yiguĩji”, yi ucañi Moisés ñayorɯ, yiyijarã ñna Jesure.

²⁹ Gaje ado bajiro gotiyijarã ñna Jesure:

—Mɯre oca gotia gɯa. Sĩgũ rĩa ado bajiro rētayijarã. Jɯa ãmojeno ñayijarã ñna. Ñasɯogɯ manoyo cɯtibo jagɯti rĩa macɯti godagoyijɯ. ³⁰ ï bero gagɯ manɯjɯ godagoro rãca manoyo cɯtibojayijɯ. ï cɯni rĩa macɯti godagoyijɯ. ³¹ Ito yicõri ñna bero gagɯ cɯni manɯjɯ godagoro rãca manoyo cɯtibojayijɯ. ï cɯni rĩa macɯti godacoayijɯ. ï bero gãna cɯni isore manoyo cɯticõri, rĩa manati goda jediyijarã ñna. ³² ñna goda jedija berojɯ goda sɯyayijo ñna manoyo ñabojaro cɯni. ³³ ¿Ũmacũjɯ mɯcana tɯdi ñna

catija ñimũ manojowa ñasagõjida ñna jeyaro manojõ iso ñaja bero? yi seniñayijarã ñna Jesure.

³⁴ Ito yija Jesús ado bajiro cadiyijũ ñnare:

—Adi tutijũ masa ñna ñaja, manojõ cãti, manũjũ cãti yama ñna. ³⁵ Adi tutijũ ito bajiro ñna yi ñabojarocati mũcana tãdi caticõri, Dios tũjũ ñna ejaja manojõ cãtire manojõ itojũama. Ito yicõri ñna rĩa romiare manojõ cãti rotimenajĩ ñna. ³⁶ Dios rĩa ñari mũcana tãdi catirã yirãji ñna. Ito yicõri jũaji godamenajĩ ñna. Ángel mesa robo bajiro bajirã yirãji ñna ñja. ³⁷ Gaje Moisés ñayorũ ñ ucare ticõri, “Godana mũcana tãdi catirã yirãji”, yi tũoña mani. Yucũ tutu ãjũrise wato Dios oca ruyurisere ucayoyijũ Moisés. Ado bajiro gotiyijũ Dios Moisésre: “Yũ ña Abraham ãjũ, Isaac ãjũ, ito yicõri Jacob ãjũ cãni”, yicũ Dios yũre, yi ucayijũ Moisés ñayorũ. ³⁸ Iti oca tũocõri, “Godana ãjũ meje ñami Dios. Catirã ãjũjũ ñami”, yi tũoña mani. Godana ñabojarãti Dios ñ tija catirã riti ñarãji masa, yiyijũ Jesús ñnare.

³⁹ Ito ñ yija tũocõri, judio masa rotirise riasori masa, ado bajiro yiyijarã ñna:

—Queno ñaro bajiroti tũo masia, gũa ãjũ mũ, yiyijarã ñna Jesure.

⁴⁰ Ito yicõri queno masigũ ñ ñajare ñejũ gaje seniña yya masibisijarã ñna.

¿Ñimũ janami ñayijari Cristo mũa tija? yi Jesús ñ seniñare gaye

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Ito bero ado bajiro ñnare seniñayijũ Jesús:

—¿No yija, “David ñayorũ janerãbatia janami ñami Cristo”, yati masa? ⁴² David ñayorũ ñmasiti, Salmos wame cãtiri tutijũ ucagũ ado bajiro yiñi:

Y_u Ɔj_ure ado bajiro yiñi Dios: “Y_u ya riojocad_uja r_uc_ub_uora_uja, rujiya m_u.

⁴³ M_u wajanare m_u r_etoc_uroca yig_u yig_uja y_u”, yiñi Dios y_u Ɔj_ure, yi ucayoñi David.

⁴⁴ ¿No yija, “Y_u Ɔj_u ñami Cristo”, yiyijari David ñayor_u? Cristo David janer_abatia janami ñac_ori, ¿no bajiro David _uja bajiyijari Cristo? Í janer_abatia janami í ñaja, “Y_u Ɔj_u”, yibitibor_u David ñayor_u, yiyij_u Jesús ñare.

“Seti ña m_uare”, judio masa rotirise riasori masare, Jesús ñyire gaye

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Í r_aca riasotir_are, Jesús í busi ñaroca j_ajar_a masa t_uo ñayjar_a. Ado bajiro yiyij_u Jesús ñare:

⁴⁶ —Judio masa rotirise riasori masa bajiro m_ua yibe yirona queno t_uoñañ_a m_ua. Tite. Ado bajiro yama ña. Yutabujuri quenarise yoarise s_añac_ori masa ña tiro riojo wa ucu _amor_aji ña. Ito yic_ori c_uto g_udareco g_ajire ña canam_uoja, r_uc_ub_uore r_aca seni_are _amor_aji ña. Minjuara wij_u s_ajac_ori r_uc_ub_uora cumuro ruji _amor_aji ña. Ito yic_ori basari r_um_u c_uni ñasari masa t_u riti ba ruji _amor_aji ña.

⁴⁷ Man_uja godagoana romiare c_uni ña ya wiri _emar_aji ña. Ito yic_ori masa ña tiro riojo yoari Diore busir_aji ña. “Queno yir_a ñama ña”, masa yi t_uoñajaro yirona yoari Diore busir_aji ña. Ito bajiro ña yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ña yirise waja, waja yir_a b_uto b_usa quenabeto t_ob_ujar_a yir_aji ña. ñare bajiro m_ua yibe yirona queno t_uoñañ_a m_ua, yiyij_u Jesús masare.

21

*Wajeago bojoro bujago Diore niyeru iso ĩsire gaye
(Mr 12.41-44)*

¹ Dios ya wijũ Jesús ĩ ñaroca masa Diore yiari niyeru ĩna sãri jedore ĩna niyeru sãja ti codeyijũ ĩ. Ito bajiri niyeru jairãre cũni ĩna sãja tiyijũ ĩ. ² Ito yicõri manũjũ godagoro bojoro bujago ñabojagoti jũati niyeruti waja mani iso sãja tiyijũ Jesús. Cobre ñayijũ iso sãrise. ³ Ito bajiro iso yija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Riti mũare gotia yũ. Niyeru jairã rẽto busaro ĩsiamu adio bojoro bujago. ⁴ ĩna niyeru jairã jaje rucocõri rẽtarisere ĩsiamu ĩna. Iso bojoro bujagoama ñarocõti, iso rucobojariseti ĩsiamu, yiyijũ Jesús ĩnare.

*Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire
gaye*

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ado bajiro busiyijarã coriarã, Dios ya wire ti tũoĩacõri:

—Queno seyo quenari wi ña adi wi. Adi wi gũta quenarisena ĩna menira wi ña. Ito yicõri jãjarã Diore yiari iti wire rucubũorã, iti wi ñarotire ĩsiñi ĩna, yiyijarã ĩna.

Ĩna ito yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

⁶ —Co rãmũ ado jeyaro mũa ti ñabojarise gãjerã ruyuriorã yirãji. Ito bajiri adi wi gaye gũtagã gajega joe jesabeto yiroja, yiyijũ Jesús ĩnare.

*Adi mũari jediroto riojũa ado bajiro rẽtaru
yiroja, Jesús ĩ yire gaye*

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:

—Guare riasogũ, ¿nocãta rêtaro yirojada iti guare m̃a busirise? ¿no bajiro ti masicõri, “Ito bajiro rêtaro ya”, yi masirã yirãjida gũa? yiyijarã ãna Jesure.

⁸ Ito bajiri Jesús ado bajiro yiyijũ:

—Queno tũoĩaña m̃a, gãjerã ãna m̃are ruobe yirona. Jãjarã m̃are ruorona ejarã yirãji ãna. “Yuti ãa Cristo”, yirã yirãji ãna. Ito yicõri, “Adi rumuriti ãa, susari rumuri”, yi ruorã yirãji ãna. Ito bajiri ãnare tuorũnubeja m̃a. ⁹ Masa ãna gãmeri sãrise gaye m̃a tũoja, ito yicõri ujarãre, masa ãna queno tũo ãmobeja, ãna oca meni ãmoja cãni gãibeja m̃a. Ito bajiro rêtaro yiroja cajero susari rumũ iti ejaroto riojũa, yiyijũ Jesús ãnare.

¹⁰ Ito yicõri m̃cana ado bajiro goti remoyijũ:

—Co masa ñabojarãti gãmeri sãarã yirãji ãna. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri sãarã yirãji. ¹¹ Co cuto meje sita bũto uero yiroja. Ñiocõrã yirãji masa. Ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri ãmacãjũ gaye guijorise tiyamani goãoro yiroja.

¹² Iti jeyaro rêtaroto riojũa, yare tuorũnurã m̃a ñajare m̃are ñiarã yirãji. Ito yicõri m̃a tũbujaroca yirã yirãji ãna. Minijuara wijũ ujarã riojo, “Ãnare seti ña”, yirona m̃are ãmi warã yirãji ãna. Yure tuorũnurã m̃a ñajare tubiara wijũ m̃are cũrã yirãji ãna. Masa ujarã, sita ujarã riojo cãni, “Ãnare seti ña”, yirona ãmi warã yirãji ãna m̃are. ¹³ Ito bajiro m̃are ãna yija, “Jesure rãcũbuorã ña gũa”, yi gotirã yirãji m̃a. ¹⁴ “M̃are seti ña”, ãna yija, “Ado bajiro cũdiana mani”, yi tũoĩa usiriobeja. ¹⁵ M̃a queno cãdi masitoni tũo masire gaye m̃are jidicãgũ yigũja yũ. Ito bajiri queno m̃a busi

masijare, m̄ua wajana s̄igũj̄ua m̄uare busi r̄etocũ yimena yirãji. ¹⁶ M̄ua jac̄usabatia, m̄ua baba mesa, m̄ua ñarã, ito yicõri m̄ua co masi, m̄uare gãjerã ñiatoni gotirã yirãji. Ito yicõri m̄ua coriarãre s̄iarã yirãji ñna. ¹⁷ Ito yicõri ȳure t̄uorũnarã m̄ua ñajare masa jeyaro m̄uare ti tudirã yirãji. ¹⁸ Queno m̄uare tirũnũgũ yiḡuja ȳu. Ito bajiri cora joara godabeto yiroja m̄uare. ¹⁹ Ȳure m̄ua t̄uorũnarise m̄ua jidicãbeja catitĩnarã yirãji m̄ua, yiyij̄u Jesús ñnare.

²⁰ M̄ucana ado bajiro goti remoyij̄u Jesús:

—Jerusalénj̄u surara ñna gãni biaja t̄uocõri, “Nocõ mejeti adi c̄utore ruyuriorã wana yama”, yi t̄uõlarã yirãji m̄ua. ²¹ Ito bajiri Judea sita gãna, gãta yuc̄urij̄u rudiruj̄arãji ñna. Ito yicõri Jerusalén c̄utoj̄u ñnarã, iti c̄utore budigoruj̄arãji ñna. Ito yicõri joaj̄u ñnarã c̄utoj̄uare wija wadibitiruj̄arãji ñna. ²² Iti r̄um̄ari b̄uto ñeñaro t̄õbuj̄arã yirãji masa. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, r̄etaro yiroja. ²³ B̄ujato b̄ujarã yirãji iti r̄um̄ari mac̄u sãñarã ñnarã. Ito yicõri mac̄uacãre ũjurã c̄uni b̄ujato b̄ujarã yirãji. Iti r̄um̄ari iti sitare ñarise jaje ñaro yiroja. Ito yicõri ñeñaro t̄õbuj̄arã yirãji ñna. ²⁴ Masa j̄ajarã godarã yirãji ñna gãmeri s̄iaroca. Ito yicõri gãjerãre ñiacõri jaje c̄utorij̄u tubiarã yirãji ñna. Ito yicõri gaje sita gãna gãjerã ñabobarãti Jerusalén c̄utoj̄u ejacõri ñnarã yirãji ñna. Dios ñ̄ amorocõti iti sitare ñnarã yirãji ñna, yiyij̄u Jesús ñ̄ rãca riasotirãre.

*Ȳu Masa R̄ijoru t̄udi ejaḡu yiḡuja, Jesús ñ̄ yire gaye
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)*

²⁵ M̄ucana ado bajiro goti remoyij̄u Jesús:

—Susari rumuri ejaroto riojua ũmacañi ũmua gagu, ñami gagu, ito yicōri ñocōare cuni, tiyamani jaje goaro yiroja. Ito yicōri adi tutijua ñarã, sīgũ bajiro riti t̃oĩacōri ña masimena yirãji ña. Ide jacūrise b̃uto iti ruyuja t̃uocōri, b̃uto t̃uoĩa oca jairã yirãji ña. ²⁶ Adi macārucūro gaye rētaroti t̃uoĩa güirã, ũsi jedirã yirãji masa. Ñocōa cuni quedicoarã yirãji. ²⁷ Ito yicōri yu Masa Rĩjorure tirã yirãji masa. Ide buerina wadigũ yigũja yu. Dios ĩ rotirisena queno ruyugũ yigũja yu, masa ña tija. ²⁸ Iti ito bajiro rētaru wado yiroca wanũ oca sēocōri ti m̃uorã yirãji m̃ua. Yoari mejeti masogũ yiguĩji Dios m̃uare, yiyijũ Jesús masare.

²⁹ Gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijũ Jesús ñare:

—Higueragure t̃uoĩate m̃ua. ³⁰ Itigũ jũ buja ticōri, “Jabeto r̃uya cuma ejaroto”, yi ti masia m̃ua. ³¹ Iti bajiroti, jĩju yu gotirise bajiro iti rētaja ticōri, “Jabeto r̃uya ĩre t̃uor̃ñarãre Dios ĩ miojuroto”, yi masirã yirãji m̃ua, yiyijũ Jesús ñare.

³² ‘Riti m̃uare gotia yu. Adi macārucūro gãna ña goda jediroto riojua, yu busiro bajiroti rētaru yiroja. ³³ Adi sita macārucūro cuni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati yu ya ocama jedibeto yiroja. Yu gotiado bajiroti rētaru yiroja, yiyijũ Jesús ñare.

³⁴ ‘Queno t̃uoĩaña m̃ua. Basa gaye riti t̃uoĩa rētocũ yibeja. Ito yicōri mec̃ubeja. Ito yicōri adi macārucūro gaye riti t̃uoĩabeja. Iti gaye riti m̃ua t̃uoĩaja, yu t̃udi ejari rumũ mano ũcarã yirãji m̃ua. Ñacãmena yirãji m̃ua. ³⁵ Adi macārucūro gãna jeyaro yu t̃udi ejari rumũ mano ũcarã yirãji. Yu

t̃adi ejari r̃m̃m̃ ỹare bocati ñamena yirãji ñna. Ito bajiri mano ɯcarã yirãji ñna. ³⁶ Ñnare bajiro bajibeja m̃ɯama. Queno ña yucãña m̃ɯa, ỹɯ ejaroto rioj̃na. Ija iti r̃etaroti gayere m̃ɯare r̃etame yirona Diore busit̃ñ̃asotiba m̃ɯa. Ito yic̃õri ỹɯ Masa R̃ijor̃u riojo m̃ɯa ña masitoni Diore busit̃ñ̃asotiba m̃ɯa, yiyij̃m̃ Jesús ñnare.

³⁷ Co r̃m̃m̃ r̃ayabeto minijuara wij̃m̃ masare Dios oca gotisotiyij̃m̃ Jesús. Ito yic̃õri ñamij̃na Olivos wame cutiri t̃ariaj̃m̃ canig̃u wasotiyij̃m̃ ñ. ³⁸ Co r̃m̃m̃ r̃ayabeto busuri j̃ij̃m̃ ejasotiyij̃arã masa ñ busirisere t̃orona.

22

¿No yic̃õri Jesure ñiar̃ujati mani? ñna yi t̃oõare gaye

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Iti r̃m̃m̃riti cõña wayij̃m̃ naju wadarise ɯco w̃ɯoya mani bare basa. Gaje Pascua wame cutiyij̃m̃ iti basa. ² Jesure siarona, ¿no bajiro yic̃õri s̃iar̃ujati mani? yi t̃oõayij̃arã paia ɯjarã, ito yic̃õri judio masa rotirise riasori masa. Ñre s̃ña ãmbojarãti masaj̃are t̃o g̃üiyij̃arã ñna.

³ Iti r̃m̃m̃riti Judas Iscariotere r̃m̃m̃a ɯj̃m̃ Satanás wame cutig̃u queda s̃aj̃ayij̃m̃. Judas ñayij̃m̃ j̃na g̃ubojeno ñag̃u Jesús r̃ãca riasotig̃u. ⁴ Paia ɯjarã ito yic̃õri minijuara wi ɯjarãre cani busig̃u wayij̃m̃ ñ. ¿No bajiro m̃ɯare Jesure gotig̃u ti ỹɯ? yiroc̃u, ñnare busig̃u wayij̃m̃ ñ. ⁵ Ito ñ yija t̃oc̃õri, wañayij̃arã ñna. Ito bajiri, “M̃are niyeru ñsiana g̃u”, yiyij̃arã ñna Judasre. ⁶ Ñna ito yija t̃oc̃õri, ñaro bajiroti c̃adiyij̃m̃

ĩ. “¿Nocãta masa mano ãnare ãogũ yigujada yu?” yi tũoĩa ãayijũ ĩ.

Jesús ĩ basusare gaye

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

⁷ Ito yija naju wadarise uco wũoya mani bare basa ejayijũ. Iti rũmu Pascua ãaroca Diore rũcũũorã oveja macũ sãacõri ĩna soera rũmu ãayijũ.

⁸ Ito bajiri Pedro, Juanre ado bajiro gotiyijũ Jesús ĩnare:

—Mani Pascua basa mani baroti quenotẽña, yiyijũ Jesús ĩnare.

⁹ Ito ĩ yija tũocõri, ĩre seniãayijarã ĩna:

—¿Noju gũa quenore ãmoati mũ? yiyijarã ĩna.

¹⁰ Ado bajiro ĩnare cũdiyijũ Jesús:

—Cũtojũ mũa ejaja ide gõna wacũre ti bũjarã yirãji mũa. Ito bajiri ĩre sũya warã yirãji mũa. ĩ bero wacõri ĩ sãjari wijũ ejaba mũa. ¹¹ Iti wi mũjũre ado bajiro gotiba mũa. “¿Di sõa ãnati yũ riasorã rãca Pascua basa baroti sõa?” yimi mani Ũjũ, yi gotiba ĩre. ¹² Ito bajiro mũa yija tũocõri, co tuti weca ãari sõa, jaja sõa, quenocãra sõa mũare gotigũ yiguĩji. Mũare ĩ gotija bero iti sõajũ bare menima mũa, yiyijũ Jesús ĩnare.

¹³ Ito ĩ yija tũocõri, wayijarã ĩna. Itojũ ejacõri ĩ gotiado bajiroti bũjayijarã ĩna. Ito yicõri bare meniyijarã Pascua basa ãaroca ĩna baroti.

¹⁴ Bare tãjaroca Jesús ĩ rãca riasotirã rãca bare jeoado tũ rujiyijarã ĩna. ¹⁵ Ito yija ado bajiro ĩnare gotiyijũ Jesús:

—Yũre ĩna sãaroto riojũa adi Pascua basa mũa rãca basũsarocũ ruje tũoĩacũ yũ. ¹⁶ Itire mũcana

tudi mua rãca babicu yiguja yu, Dios rotiroju ãre tuorãnurãre ã miojuroto riojua, yiyiju Jesús ãnare.

17 Ì ito yija bero rujatẽro ãmi rucocõri, “Queno ya Dios mu”, yiyiju ã. Ito yicõri ãnare ado bajiro yiyiju Jesús:

—Ìmo adi mamasiti bato idiya. 18 Dios rotiroju ãre tuorãnurãre ã miojuroto riojua, mua rãca juaji uyé ide idibicuja yu, yiyiju Jesús ãnare.

19 Ito bero ã ya ãmona naju ãmi rucocõri, “Queno ya Dios mu”, yiyiju. Ito bero igata batocõri ado bajiro yiyiju ãnare:

—Adi ña yu ya ruju robo bajiro bajirise. Mure yiarì goda ãsigũ yiguja yu. Ito bajiri iti bacõri yure tuoãama mua, yiyiju ã ãnare.

20 Ìna baja bero ito bajiroti yiyiju uyé ide tẽrona. Ado bajiro yiyiju ãnare:

—Yu ya rí mure yiarì iti budija ticõri, “Riti ña Dios ã gotire. Bucu oca jidicãcõri mame oca wasoãni Dios”, yirã yirãji mua, yiyiju Jesús ãnare.

21 Mucana busigu ado bajiro yiyiju Jesús:

—Gãjerã yure ãna ñiatoni gotirocu ado mani rãca ñaguñji. 22 Yu ña Masa Rìjoru. Dios ã ãmoro bajiroti rẽtaru yiroja yure. Ito bajibojarocati masa yure ñiatoni gotirocu bujato bujagu yiguñji, yiyiju Jesús ãnare.

23 Ito ã yija tuocõri, ãnamasiti gãmeri seniãayjarã ãna:

—¿Ñimu ñaguñjida ñiatoni gotirocu? yiyijarã ãna.

¿Ñimu ñaguñjida ñasagu ñarocu? yi Jesure ãna seniãare gaye

24 Ito yija ado bajiro gãmeri tuoãa busiyijarã ãna:

—¿Ñimũ ñaguĩjida mani wato rētoro ñasagu ñarocũ? yi tũoĩayijarã ñna.

²⁵ Ito bajiro ñna tũoĩaja ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Adi macãrucũro gãna ujarã ñasarã ñna ya moari masare rotirãji. Ito bajiri ñna moa ñsiri masajũa ñe gaje yire manijare, riojoti “Baũ, quena ña”, yicõrãji ñna. ²⁶ Mũama ito bajiro meje bajirũja. Ñasari masa mũa ña ãmoja, “Ñasarã meje ña gũa”, yi tũoĩarã yirãji mũa. Ito yicõri no rotiri masũ ña ãmogũ, mũare ĩ moa ñsija quena. ²⁷ Mũa tija ¿ñimũjũa ñati ñasari masũ ba rujigũjũa, ecarĩ masũjũa? Yũ tũoĩaja, ba rujigũjũa ñami ñasagu. Ito bajiri mũa Ujũ ñabojaguti, mũare moa ñsiri masũ robo bajiro ado mũa watojũ ña yũ, yiyijũ Jesús ñnare.

²⁸ ‘Coji rũyabeto yũ tõbujaja yũ rãca ñatĩñacu mũa. Gãjerã yũre ti tudibojarocati mũama yũre jidicãbiticu. ²⁹ Yũ rotirotojũ yũre cũgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mũa cuni yũ rotirojũ yũ rãca ñarã yirãji mũa. ³⁰ Yũ rãca barã yirãji mũa. Itojũ yũ rãca ñarã ujarã ñna rujiri cumurojũ rujirã yirãji mũa cuni. Ito yicõri Israel sita gãna jũa gũbojeno masa buturi gãnare yũ rãca beserã yirãji mũa, yiyijũ Jesús ñnare.

“Jesure masibea yũ”, yigũ yigũja mũ, Pedroro Jesús ĩyire gaye

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Gaje ado bajiro gotiyijũ mani Ujũ:

—Simón tũoya mũ. Trigo ajeri ñna sĩguẽ bateado bajiro mũare yi ãmoami rũmũa uju. Mũre rũcocõri mũ uju ña ãmoguĩji Satanás wame cutigu. ³² Ito ĩ yi ãmobarocati mũre yiari Diore busisotia yũ, Diore mũ tũoĩa jidicãbititoni. Mũcana yũre mũ tũorũnũ

quenoja m̄ ñarã yure ñna t̄or̄ñn̄ oca s̄otoni ñnare ejabuaba, yiyij̄m̄ Jesús Simón Pedrore.

³³ Ito bajiro ñ yija t̄oc̄ori, ado bajiro yiyij̄m̄ Simón Pedro:

—Ȳm̄ Ūj̄m̄ m̄re ñna tubiaja, m̄re ñna s̄aja c̄ani m̄ r̄aca waroc̄m̄ ñacã ȳm̄. M̄re jidic̄abic̄m̄ja ȳm̄, yiyij̄m̄ ñ Jesure.

³⁴ Jesuj̄m̄a ado bajiro yiyij̄m̄ Pedrore:

—Riti m̄re gotia ȳm̄. Adi ñamiti busurij̄m̄a cara ñ yujiroto rioj̄m̄a ūdiaji, “Jesure masibea ȳm̄”, yiḡm̄ yiḡm̄ja m̄, yiyij̄m̄ Jesús Simón Pedrore.

Jesure ñna s̄aroti c̄õña ware gaye

³⁵ Ito ñ yija bero ado bajiro yiyij̄m̄ Jesús ñ r̄aca riasotir̄are:

—Ȳm̄ oca goti ucuroña c̄oc̄m̄ ȳm̄ m̄are. “Niyeru s̄ara buju, ḡuboco c̄ani ãmima”, yibitic̄m̄ ȳm̄ m̄are. Ito bajiro ȳm̄ yibojarocati disej̄m̄a m̄are r̄uyabitic̄m̄, yiyij̄m̄ Jesús ñnare:

—Ri ya m̄, r̄uyabitibojac̄m̄ ḡuare, yiyij̄arã ñna Jesure.

³⁶ Ñna ito yija ado bajiro c̄udiyij̄m̄ Jesús ñnare:

—Adoc̄atam̄ri ñja m̄are rotia ȳm̄. No niyeru r̄ucoḡm̄, niyeru s̄ara buju r̄ucoḡm̄ c̄ani ãmi waja quena. Sarera j̄ai r̄ucobic̄m̄ ñ ya camisa ñsic̄ori wa-soa ãmija quena. ³⁷ “Ñeñaro yir̄are ñna s̄ado bajiro s̄arã yir̄aji ñre”, yi gotia Dios oca yure r̄etaroti gaye. Ito bajiroti r̄etaro yiroja iti, yiyij̄m̄ Jesús ñnare.

³⁸ Ito ñ yija t̄oc̄ori:

—Ḡua Ūj̄m̄a ado ñna j̄ua j̄ai sarera j̄airi, yiyij̄arã ñre.

—Itoc̄õ ñajaro maji, yiyij̄m̄ Jesús ñnare.

Getsemaní wame cutiri wesejũ Jesús ï Diore rãcũbũore gaye

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Ito ï yija bero ï yisotiro bajiro yigũ Olivos wame cutiri tũriaajũ wayijũ ï. Ito bajiri ï rãca riasotirã ïre sũya wayijarã. ⁴⁰ Diore ï bũsisotirojũ ejacõri ado bajiro gotiyijũ Jesús ïnare:

—Diore seniña mũa ñeñaro yibe yirona, yiyijũ Jesús ïnare.

⁴¹ Ito yicõri ïnare cũcõri gũtagã rea ñucaja quedirocõ wayijũ Jesús. Ito yicõri ñini rũjũcõri Diore bũsiyijũ Jesús. ⁴² Ado bajiro yiyijũ ï Diore:

—Cũna mũa ãmoja ija yũ tõbũjaroti gaye camotaya. Ito bajibojarocati yũ ãmoro bajiro meje mũa yija quena. Mũ ãmoro bajirojũa mũa yija quena, yiyijũ Jesús Diore.

⁴³ Ito ï yija bero sīgũ ángel ïre goaĩocõri ï oca sēoroca yiyijũ. ⁴⁴ Bũto tũoĩa oca jaicõri tõbũjayijũ ï. Ito yicõri bũto oca sēocõri Diore bũsiyijũ. Bũto oca sēocõri ï bũsiroca riti asi budirise bajiro rí budiyijũ ïre.

⁴⁵ Diore bũsi tĩogũ wũmũ rũgũcõri mũcana ï rãca riasotirã tũ wayijũ ï. ïna tũ ejacõri tiyijũ ï. Bũto tũoĩa oca jaicõri caniana ñayijarã ïna. ⁴⁶ Ito yija ado bajiro yiyijũ ï:

—¿No yija caniati mũa? Diore seniña mũa ñeñaro yibe yirona, yiyijũ Jesús ïnare.

Jesure ïna ñiare gaye

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús ï bũsiroca riti, masa jãjarã ejayijarã. ïnare ũmatã wacũ Jesús tũ eja rũgũyijũ Judas wame cutigũ. ï ñayijũ Jesús rãca riasotigorũ jũa

gubojeno ñarã rãca ñagorũ. Jesús tũ ejacõri wayu-gajũ muwãcõri usuyijũ ãre. ⁴⁸ Ñ ito yija ado bajiro yiyijũ Jesús ãre:

—Judas, yũ ña Masa Rĩjorũ. ¿Gãjerã yũre ñiatoni yũre usu ñoati mũ? yiyijũ Jesús ãre.

⁴⁹ Ito gãna Jesús rãca ñarã, iti ito bajija ticõri, ado bajiro seniñayijarã Jesure:

—¿Gũa Ʋjũ sarera jãina ñnare gãmeri jarũjabeati mani? yiyijarã ñna.

⁵⁰ Ñna rãca gagũ sĩgũ paia Ʋjũre moa ñsiri masũre riojocadũja gãmorõ jatayijũ. ⁵¹ Ito bajiro ñ yija ticõri, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Ito mũa yirise itocõ jidicãña, yiyijũ Jesús.

Ito bajiri gãmorõ moaĩacõri ãre yisioyijũ Jesús. ⁵² Ito yicõri ãre ãmi warõna paia Ʋjarã, minijuara wi Ʋjarã ito yicõri judio masa bucũrãre cũni, ado bajiro yiyijũ Jesús:

—Riniri masũ meje ña yũ. ¿No yirã yũre ãmirona sarera jãiri rucocõri, yucũ rucocõri ejati mũa? ⁵³ Co rãmũ ruyabeto minijuara wijũ yũ ñaja yũre ñiabiticũ mũa. Adocãta rãmũa Ʋjũ ñ ãmorõ bajiro, bajiro yiroja. Ito bajiri ãre cãdirã mũa ãmorõ bajiro ya mũa, yiyijũ Jesús ñnare.

Jesure masibea yũ, Pedro ñ yire gaye

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Ito ñ yija bero paia Ʋjũ ya wijũ ãre ãmi wayijarã ñna. Pedro sõ busajũ sũyayijũ. ⁵⁵ Paia Ʋjũ ya wi soje riojo jea riocõri sũma rujijijarã ito gãna. Pedro ñna tũ ejacõri ñna wato jea sũma rujijijũ ñ cũni. ⁵⁶ Sĩgõ iti wi moari masõ ñ sũma rujija ticõri, ãre riti tiyijo. Ito yicõri ado bajiro yiyijo iso:

—Āni cūni Jesús rāca gagū ñami, yiyijo iso.

⁵⁷ Ito bajiro iso yija tūocōri, goti āmobisijū Pedro.

—Īre masibea yū, yiyijū ĩ isore.

⁵⁸ Ito bero yoa būsari gāji ĩre ticōri ado bajiro yiyijū:

—Jesús rāca gagūti ña mū cūni yiyijū ĩ Pedrore.

Ito ĩ yija tūocōri:

—Būgūti ya mū. Meje ña yūama, yiyijū Pedro.

⁵⁹ Coji cōre berocō gāji, ado bajiro ĩre yisayijū:

—Riti ya yū, Jesús rāca gagūti ñami āni. Galilea gagūti ñami ĩ. Ito bajiroti būsiami, yiyijū ĩ gājerāre.

⁶⁰ Ito bajiro ĩ yija tūocōri, ado bajiro yiyijū Pedro:

—Mū būsirisere masibea yū, yiyijū Pedro.

Ito bajiro ĩ būsiroca riti cara yujicoayijū ĩja. ⁶¹ Ito ĩ bajiroca riti mani Ūjū jūda tiyijū Pedrore. Ito ĩ yija ticōri, mani Ūjū ĩ gotire tūoĭa būjayijū Pedro. Cara ĩ yujiroto riojūa ūdiaji, “Jesure masibea yū”, yigū yigūja mū, Jesús ĩ yire gaye tūoĭa būjayijū Pedro.

⁶² Ito bajiri gajero būsa wacōri buto tūoĭa otijijū Pedro.

Jesure ĩna aja tudire gaye

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesure ñiacōri ĩre coderi masa aja tudiyijarā. Ito yicōri ĩre jayijarā. ⁶⁴ Ī ya cajea moabiacōri ĩ ya riojū jayijarā ĩna. Ito yicōri ado bajiro seniĭayijarā ĩna ĩre.

—Queno tūoĭagū mū ñaja, “Ī yure jami”, yi masigūja mū, yiyijarā ĩna ĩre.

⁶⁵ Gaje jaje ĩre aja tudiyijarā ĩna.

Ūjarā ñasarā, “Seti ña mure”, Jesure ĩna yire gaye

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Gaje r̄m̄m̄ busuri, judio masa b̄m̄c̄r̄ã, paia ɯjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa c̄ni, minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ɯjarã ñasarã riojo ãmi wayijarã ña. Ito ejacõri ñre seniñayijarã ña:

⁶⁷ —¿M̄ti ñati Cristo Dios ñ cõar̄? yiyijarã ña Jesure.

—“Ïti ña ȳ”, ȳ yibojaja c̄ni t̄omena yirãji m̄a ȳre. ⁶⁸ M̄are ȳ seniñabojaja c̄ni c̄dimena yirãji m̄a. Ito yicõri ȳre jidicãmena yirãji m̄a.

⁶⁹ Jane adi r̄m̄na r̄toro masigũ Dios ya riojo-cad̄ja r̄c̄b̄oraj̄ r̄jiḡ yiḡja ȳ. Ȳ ña Masa R̄jor̄, yiyij̄ Jesús ñare.

⁷⁰ Ito bajiro ñ yija t̄ocõri, ado bajiro seniña jediyijarã ña:

—¿Dios Mac̄ m̄ ñarise riti ñati? yiyijarã.

—Ïti ña ȳ. M̄a yiro bajiroti baja, yiyij̄ Jesús ñare.

⁷¹ Ito bajiro ñ yija t̄ocõri:

—“Ïti ñami ñeñaro b̄siḡ”, gãjerã ña yire ãmobeã ñja. Manimasiti ñ b̄sija t̄oa mani, yiyijarã ña.

23

*Pilato t̄j̄ Jesure ña ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Ito yija Pilato riojo Jesure ãmi wa jediyijarã ña.

² Ʋ̄ja riojo ãmi ejacõri, “Ãni ñami seti catiḡ”, yirona b̄sis̄oyijarã ña:

—Ãni ñami ḡa masa ricati riti t̄oñaroca yiḡ. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ñ ḡa masare. “Roma gaḡ ɯj̄re ñ rotiro bajiro niyeru ñsibitir̄ja m̄are”, yiquĩ

ãni. Ito yicõri, “Yuti ña Cristo Dios ï cõaru mua ujũ”,
yiquĩ ï, yiyijarã ñna Pilatore gotirã.

³ Ñna ito yijare ado bajiro seniñayijũ Pilato Jesure:

—¿Judio masa ujũ ñati mua? yiyijũ ï Jesure.

—Aũ ïti ña yũ. Mũ yiro bajiroti bajaia, yiyijũ Jesús.

⁴ Ito ï yija tũocõri, paia ujarã, masare cuni ado
bajiro yiyijũ Pilato.

—Yũ tija ñejuã seti ma ãnire, yiyijũ Pilato ñnare.

⁵ Ito ï yibojarocati ñre seti ñasameti, yi busiyijarã
ñna:

—Ï riasorise tũocõri, sãgũ bajiro meje tũoñama
Judea sita gãna ïja. Galileajũ cajero riasosũoñi ï. Ito
bajiro riaso wadicõri adojũ ejami ï, yiyijarã ñna.

Herodes tũjũ Jesure ñna ãmi ejare gaye

⁶ Ñna ito yija tũocõri:

—¿Galilea gagũ ñati ãni? yi seniñayijũ Pilato ñnare.

⁷ —Galilea gaguti ñami ï, yiyijarã ñna.

Ñna ito yija tũocõri:

—Adi rũmũriti ejami Galilea gagũ ujũ Herodes
wame cutigũ. Ito bajiri ï tũ ãmi wasa mua, yiyijũ
Pilato ñnare. ⁸ Jesús rãca ñna ejaja ticõri, bũto
wanũyijũ Herodes. Yoari ï oca tũocõri ruje ñre ti
ãmoyijũ Herodes. Tiyamani Jesús ï yija ti ãmoyijũ
Herodes. ⁹ Jesure ticõri jaje ñre seniñabojayijũ ï. Ito
bajibojarocati Jesús coji cudibisijũ ñre. ¹⁰ Paia ujarã,
judio masa rotirise riasori masa cuni ito ñayijarã.
“Seti ñasacõa ñre”, yiyijarã ñna. ¹¹ Ito yija bero,
Herodes ï ya surara rãca Jesure aja tudiyijarã ñna.
Ñre tudisarã ñarã ujarã mesa ñna sãñarise ñre sãyijarã
ñna, ñre aja tudirã. Ito bajiro ñna yija bero mũcana
tũdi Jesure Pilato tũjũ cõayijũ Herodes. ¹² Ito bajiro
ñna yira rũmũti Herodes Pilato rãca queno gãmeri

baba cutiyijarã ãna ãja. Ito bajiro ãna bajiroto riojua bũto gãmeri ti tudirã ñayijarã ãna maji.

Jesure s̄tarũja mani, ãna yire gaye

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Mũcana Jesure ãna ãmi ejaja ticõri, paia ujarã ñasarã ujarã, ito yicõri masare cuni miojuyijũ Pilato. ¹⁴ Ado bajiro yiyijũ ã:

—“Gua masare s̄gũre bajiro gua tuoãaroca yibeami ãni”, yirona yũre ãmi ejacu mua. ãnire, “¿Riti mũre seti ñati?” yiroca seniãbojacu yũ, mua tiro riojo. Ito bajibojarocati, “Ïre seti ña”, mua yibojarocati disejua seti ma ãre yũ tija. ¹⁵ Ito yicõri, Herodes cuni, “Iti seti ña ãre”, yi masibisĩ ã cuni. Ito bajiri, “Iti seti ña ãre”, yi masibiti wacu guajũare jũdacõãni ã. “Ito bajiro seti cutiami ãni”, yi masibea mani. Ito bajiri ãre s̄ado ma mani. ¹⁶ ãre baje rotigu ya yũ. Ito yicõri ãre bucõacũja yũ, yiyijũ Pilato.

¹⁷ Pascua basa ñaroca, “ãnire mua bucõare ãmoa gua”, masa ãna yigũretĩ bucõasotiyijũ Pilato. Ito bajiri ado bajiro ãnare seniãayijũ ã: ¹⁸ “¿Ñimũjũare yũ bucõare ãmoati mua?” ã yiroca masajua ado bajiro awasã busiyijarã:

—S̄iacõña ãni ãmũgũre. Ito yicõri, Barrabás wame cutigũre jidicãña, yi awasãyijarã ãna.

¹⁹ Cũto gãnare oca menicõri s̄ari masũ ã ñajare ãna tubiarũ ñayijũ Barrabás. ²⁰ Jesujũare jidicã ãmobojayijũ Pilato. Ito bajiri mũcana masare busibojayijũ. ²¹ Ito bajiro ã busibojarocati bũto busa awasãyijarã ãna:

—S̄iacõruja ãre. S̄iacõruja ãre, yiyijarã ãna.

²² Mũcana tũdi udiaji busigu ado bajiro yiyijũ Pilato ãnare:

—¿Ñeoni ñeñaro yicati ãni? Y_u tija, “Itina go-dar_ujami ĩ”, yi masíbea y_u ĩre. Ito bajiri ĩre bajecōri jidicāc_uja y_u, yibojayij_u ĩ masare.

²³ B_uto awasā b_usirā, “Yucutēoj_u ĩre jaju sīaña”, yiyijarā ĩna. B_uto masa ĩna awasāja, paia _ujarā ĩna awasāja t_uocōri, “Ĩna ãmoro bajiroti yijaro no c_uni”, yi t_uoñayij_u Pilato. ²⁴ Ito bajiri, “Ĩna ãmoro bajiroti yic_uja no c_uni”, yi t_uoñayij_u Pilato ĩja. ²⁵ Ito bajiro t_uoñacōri, masare oca menicōri sīari masare bucōayij_u Pilato. Ito yicōri Jesure ĩnare ĩsiyij_u Pilato, ĩna ãmoro bajiro ĩna yitoni.

Yucutēoj_u Jesure ĩna jaju sīare gaye

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Ito bajiri Jesure yucutēoj_u jaju sīarona ĩre ãmi wayijarā ĩna. Ito bajiro ĩna waroca Cirene gag_u Simón wame cutig_u joaj_u wadicōri ejayij_u. ĩre ti b_ujacōri yucutēo ĩre gaja rotiyijarā surara. Ito bajiri Jesús bero yucutēo gaja s_uyayij_u ĩ.

²⁷ Masa jājarā ĩ bero s_uya wayijarā. Ito yicōri romia jājarā awasā otiyijarā ĩre t_uo mairā. ²⁸ Ito bajiro ĩna otiroca ĩnare j_uda ticōri ado bajiro yiyij_u Jesús:

—Jerusalén gāna romia y_ure otibesa m_ua. M_uamasiti, ito yicōri m_ua rīare rētarotire t_uoĭa otiya m_ua. ²⁹ Ado bajiro yirā yirāji masa b_uto ĩna tōb_ujari r_um_u: “Romia rīa mana quenoma wan_u quenama ĩna. Ito yicōri rīa r_ucomena, ũjumena c_uni wan_uama ĩna”, yirā yirāji masa. ³⁰ G_uare Dios tibe yirona ado bajiro yirā yirāji masa: “G_ua joe juja biaya”, yirā yirāji g_uta yucurire. Ito yicōri, “G_uare ōjea biaya”, yirā yirāji t_uriare. ³¹ Y_uj_uare

tõbujaroca ñna yija, yu rëto busaro mua tõbujaroca yirã yirãji ñna, yiyijũ Jesús romiare juda ticõri.

³² Ñeñaro yi jairã jũarãre ãmi wayijarã Jesús rãcati ñnare jaju sãrona. ³³ Calavera wame catirijũ ejacõri Jesure jajuyijarã ñna. Ito yicõri ñ rãca gãna jũarãre cuni, sīgũ Jesús ya riojocadũja, ito yicõri gãji ñ ya gãcodũjare jajuyijarã ñna cõtoni. ³⁴ Ñre ñna jajuroca ado bajiro yiyijũ Jesús Diore:

—Cuna, yure ñna ñeñaro yirisere ñnare ãcabojoya, “Buto ñeñaro ya mani”, yi masibeamasurara, yiyijũ Jesús Diore.

“¿Jesús ñ sãñagorere ñimũjua bujagũ yiguũjida?” yirona gãta ajeri rea ajeyijarã surara. ³⁵ Ito bajiro yi ajecõri ñ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ñna ñja. Ñ godaroca jãjarã masa ti ñayijarã ñre. Ito ñnarã ujarã Jesure aja tudiyijarã. Ado bajiro aja tudiyijarã ñna:

—Gãjerãreama masoñi ñ. Riti Cristo Dios cõarũ ñ ñaja ñmasiti masogũ yiguũji, yi aja tudiyijarã ñna.

³⁶ Surara cuni ito ñnarã, ito bajiroti ñre aja tudiyijarã. Ñ tũ eja rãgũcõri uyé ide sũerise ñre iobojayijarã ñna. ³⁷ Ito yicõri ado bajiro yiyijarã ñna:

—Riti judio masa uju mũ ñaja, mũmasiti masogũ yigũja mũ, yiyijarã ñna.

³⁸ Jesús ya rijoga weca udiãji gaye oca ucare wãñayijũ. Griego, Latín, Hebreo ocana cuni ucare ado bajiro ñayijũ: “Ñni ñami judio masa uju”, yi busiyijũ iti ñna ucare.

³⁹ Sīgũ ñeñaro yi jaigũ ñ rãca godarocũ ado bajiro yiyijũ:

—Riti Cristo mũ ñaja mũmasiti masoña. Ito yicõri gũare cuni masoña mũ, yi aja tudiyijũ ñre.

40 Gãji gaje dɔja gagɔ Jesús rãca godarocɔ, ado bajiro yiyijɔ Jesure aja tudigɔjɔare:

—¿Diore güire mati mɔre? Mani ñeñaro yirise waja godarã ya mani. 41 Ñeñaro yicɔ mani. Ito bajiri iti waja quenabeto tɔbɔjarã ya mani. Mani ñeñaro yiado bajiroti itire waja yirã ya mani. Ito bajibojarocati añiama ñeñaro yibicɔ ñabojaguti mani rãca godagɔ yiguñji, yiyijɔ ï Jesure aja tudigɔre.

42 Ito yija Jesure ado bajiro yiyijɔ ï:

—Mɔ rotirojɔ ejacõri mɔre tɔorɔnɔrãre mɔ miojusɔjoja yɔre ãcabojabeja, yiyijɔ ï Jesure.

43 Ito bajiro ï yija tɔocõri:

—Jane adi rumuti ñe ñeñarise manojɔ yɔ rãca ñagũ yigɔja mɔ, ado yɔ yirise riti mɔre gotia yɔ, yiyijɔ Jesús ïre.

Jesús ï ɔsi jedire gaye

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Ito bajiro iti baji ñaroca ãmɔa gɔdarecocõ tɔjayijɔ. Ito yija bero macãrɔcãro ñarocõti rãiocoyijɔ. Yucɔ weca ãmacañi tɔjarocacõ rãitlayijɔ. 45 ãmacañi ãmɔa gagɔ cɔni busubisijɔ. Ito yicõri minijuara wi yobiado saya webɔtiro gɔdarecona ñigãyijɔ. 46 Ito bajiroca Jesús ado bajiro awasãyijɔ:

—Cɔna, yɔ ya Ɔsi ãmiña mɔ ïja, yiyijɔ Jesús Diore. Ito yi tɔogãti ɔsi jedicoayijɔ.

47 Surara ɔjɔ Roma gagɔ ito bajiro iti rɔtaja ticõri, Diore rãcɔbɔo bɔsiyijɔ:

—Riti seti manibojañi ãni, yiyijɔ surara ɔjɔ.

48 Masa ito ti ñana ito bajiro iti rɔtaja ticõri, bojori bɔjarã ïna ya ɔsi riojo jatu wayijarã. 49 Jesús rãca

baba cutigoana Galilea gãna romia ãre sɔya wana cɔni sɔ busajɔ ti rɔgɔyijarã ãna, ito iti bajijare.

Jesure ãna yujere gaye

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Sãgũ ñayijɔ ã yiro bajiroti queno yigɔ. Josɛ wame cutigɔ ñayijɔ ã. Judea sitajɔ Arimatea wame cutiri cutojɔ gagɔ ñayijɔ ã. Judio masa ɔjarã ñasari masa rãca gagɔ ñayijɔ ã. ⁵¹ “Ëre tɔorɔnɔrãre ã rotirojɔ miojugɔ yiguãji Dios”, yi tɔoã yugɔ ñayijɔ ã. Ito bajiri ɔjarã ñasarã ãna yirisere queno ãna robo tɔoãbisijɔ ã. ⁵² Ito bajiri Pilatore busirocɔ wayijɔ ã. Itojɔ ejacɔri Jesúy ya rujɔre seniyijɔ ã. ⁵³ “Baɔ”, ã yija tɔocɔri, Jesúy ya rujɔre yucɔtɔojɔ ñagũre rujiogɔ wayijɔ ã. Ëre rujiocɔri saya botirona ãre gũmayijɔ. Ito yicɔri gũta tɔriaajɔ ãna goje meniadojɔ Jesúy ya rujɔre cũyijɔ ã. Yujeããna mani goje ñayijɔ iti goje. ⁵⁴ Tujacãra rɔmɔ riojɔ ãna queno yuri rɔmɔ ñayijɔ Josɛ Jesure ã yujera rɔmɔ. Ito bajiri jabetoti rayayijɔ tujacãra rɔmɔ iti busuroto.

⁵⁵ Cajero Galilea gãna romia Jesure sɔya wadi-ana gũta gojejɔ ãre ãna cũja, “¿Ado bajiro cũati ãna?” yi tiyijarã ãna. ⁵⁶ ãna cũja bero wijɔ tɔdi wayijarã ãna. Wijɔ tɔdi ejacɔri queno sɔtirise, ito yicɔri rujɔ ture gaye quenoyijarã ãna. Ito yija judio masa ãna rotiado bajiroti tujacãra rɔmɔ ñacɔyijarã ãna.

24

Jesús ã tɔdi catire gaye

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Tujacãra rɔmɔ bero busuri jãjɔ tɔdi tirã wayijarã ãna. Sɔtirise rujɔ ãna turotire ãna moa quenorere ãmi wayijarã ãna. Gãjerã romia cɔni

ĩna rãca wayijarã. ² Itoju ejacõri ĩna tija gãta goje biado gajeroju iti cũ ñaja tiyijarã ĩna. ³ Ito bajija ticõri, sãjayijarã ĩna. Sãjacõri mani Uju ya rujure ti bujabisijarã ĩna. ⁴ Ito bajija ticõri, ucayijarã ĩna. Ito yicõri, “Ito yiruja manire”, yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñaroca umua jũarã ĩna tu rũgõja tiyijarã. Saya yorise sãñarã ñayijarã ĩna. ⁵ ĩnare güirã jacaju muqueayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna güija ticõri, ado bajiro yiyijarã ĩna umua:

—¿No yija ĩ catibojaroti godanare ĩna yujeroju amati mua? ⁶ Mami ĩ adojũ. Catigũ ñami ĩ. Mucana tũdi catirũ ñami ĩ. Galilea ñagũ muare ĩ busire tuoiate mua. Ado bajiro muare gotiĩi ĩ: ⁷ “Yũ Masa Rĩjorure ñeñaro yirã yure ñiacõri yũ tũbujaroca yirã yirãji ĩna. Ito yicõri yure yucũtẽojũ sãarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati mucana udia rũmũ bero catigũ yigũja yũ”, yi gotiĩi Jesús muare, yiyijarã ĩna romiare.

⁸ Ito bajiro ĩna yija tuocõri, Jesús ĩ busire gaye tuoia bujayijarã ĩna. ⁹ Ito yija bero iti tuo tũdi wacõri Jesús rãca riasotigoana coga gũbojeno ñarã, ito yicõri ito ñarãre cãni jeyaro ĩna tigorere gotiyijarã ĩna. ¹⁰ ĩna romia Jesús rãca riasotigoanare oca ami wana ñayijarã María Magdalena, Juana, María Santiago jaco cãni. Ito yicõri gãjerã romia cãni ñayijarã iti oca gotiana. ¹¹ Ito bajiro romia gotija tuocõri, “Burãti yama”, yi tuoĩayijarã Jesús rãca riasotigoana. Ito bajiri ĩnare tuorũnubisijarã ĩna.

¹² Ito bajibojarocati Pedroama ũmaquedi wacõri masari cuma tigũ wayijũ. Ito totijũ ĩ tija gãmado riti gajeroju iti cũ ñaja tiyijũ ĩ. Ito bajija ti ucacõri ĩ ya wijũ tũdi wayijũ ĩ.

*Juarã ãrãca riasotigoanare Jesús ã goãore gaye
(Mr 16.12-13)*

¹³ Iti ramu riti juarã Jesús rãca riasotigoana Emaús wame cutiri cutoju wasuoyijarã. Jerusalén sõjua once kilómetrocõ ñayiju Emaús cuto. ¹⁴ Jeyaro ãna tigare gaye warãti busi wayijarã ãna. ¹⁵ Ito bajiro ãna tuoãa busi waroca Jesuti macana ãna tu ejacõri ãna rãca wayiju. ¹⁶ Ñre tigoana ñabojarãti “Jesuti ñami ã”, yi masibisijarã ãna. ¹⁷ Ito bajiro ãna waroca Jesús ado bajiro ãnare seniñayiju:

—¿Ma warã ñe gaye tuoãa busiati mu? Ito yicõri, ¿no yija bojori bujati mu? yiyiju Jesús ãnare.

¹⁸ Ito ã yija tuocõri, Cleofas wame cutigu, ado bajiro cadiyiju:

—Masa jeyaro Jerusalénju rãtare gayere masiama ãna. ¿No yija Jerusalénju ñaru ñabojaguti itire masibea mu? yiyiju ã Jesure.

¹⁹ Ito bajiro ã yija tuocõri:

—¿Ñe rãtacati? yiyiju Jesús.

Ito ã yija ado bajiro yiyijarã ãna Jesure:

—¿Jesús Nazaret gagare rãtare masibea mu? Ado bajiro bajaia iti. Diore goti ãsiri masu ñaquã ã. Jaje tiyamani yiquã ã. Ito yicõri Dios ã masirisena masare riasoquã ã. Dios cuni ñre rãcubuoñi. ²⁰ Paia ujarã, gua ujarã cuni ñre sãa rotirã gãjerãre ãsicã ãna. Ito yicõri yucutẽojũ ñre sãa roticã ãna. ²¹ “ã ñagũ yiguãji gua masa Israel gãna uju. Guare masorocu ñaguãji ã”, yi tuoãabojacu gua. Ito bajibojarocati udia ramu tuja ñre ãna sãaja bero. ²² Jiju gua rãca gãna romia masari cuma tirã wabojana. Ñe manoti ti ejayijarã ãna. Ito bajiri guare ãna goti tudã ejajare ucabu gua. ²³ Gua tu ejacõri ado bajiro goticã ãna:

“Dios ñaro gãna ángel mesare jũarã tibũ gua. ‘Mami Jesús. Catigũ ñami’, yi gotima ñna gũare”, yi goti tũdi ejacã gũare romia. ²⁴ Gũa rãca gãna coriarã wacõri masari cuma tirã ejañi. Ito bajiri romia ñna gotiado bajiroti ti ejayijarã ñna. Itojũ Jesure ti bũjabisijarã ñna cuni, yiyijarã ñna Jesure.

²⁵ Ñna ito yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ Jesús ñnare:

—Queno tũoña masimena ña mũa maji. Ito bajicõri, Diore goti ñsiri masa ñna gotija tũorã ñbojarãti ñ ocare tũorãñũ jeobea mũa maji. ²⁶ Yũre tũoña yurã ado bajiro yi ucayoñi Diore goti ñsiri masa: “Dios ñ ñarojũ ñ ejaroto riojũa tũbũjagũ yiguñi Cristo Dios ñ cõaru”, yi ucayoñi Diore goti ñsiri masa, yiyijũ Jesús ñnare.

²⁷ Ito ñ yija bero Dios oca tuti ñ oca gaye iti bũsija ñnare goti rõtobuyijũ Jesús. Cajero Moisés ñ ucara tuti gaye ñnare goti rõtobuyijũ ñ. Ito yicõri Diore goti ñsiri masa ñna ucare cuni goti rõtobuyijũ Jesús ñnare.

²⁸ Ñna wara cutojũ ejacõri gaje majũ riojoti rëta wacũ bajiro yiyijũ Jesús. ²⁹ Ñ rëta wabe yirona ado bajiro yiyijarã ñna:

—Ado gũa rãca tujaya mũ. Ñmacañi quedi sãjacoami. Rãio wato ya ñja, yiyijarã ñna Jesure.

Ñna ito yija tũocõri, ñna rãca wijũ sãjayijũ Jesús ito canirocũ. ³⁰ Bara casabo tũ ñna rujiroca naju ãmi rũcoyijũ Jesús. Ito yicõri, “Queno ya Dios mũ”, yiyijũ ñ. Ito ñ yija bero igata batocõri ñnare ñsiyijũ ñ. ³¹ Ito bajiro ñ yirocati ñna ya cajeari titãcãdo robo bajiro ejayijũ ñnare. Ito bajiri Jesure ti masiyijarã ñna ñja. “Jesuti ñami ãni”, ñna yirijãti godacoayijũ Jesús mũcana. ³² Ñna jũarã ado bajiro gãmeri bũsiyijarã ñna:

—Ma manire ï b̄asi wadija queno ʉsi quedi s̄ajam̄a manire. Ito yic̄õri Dios oca tuti gaye manire ï goti r̄etobuja queno ʉsi quedi s̄ajam̄a manire, yi ḡãmeri b̄asiyijarã ïna.

³³ Ito bajija bero yumenati riojoti Jerusalénj̄u t̄adicoayijarã ïna ïja. Jerusalénj̄u ïna ejaroca coga ḡubojeno Jesús r̄aca riasotigoana, ito yic̄õri ïna r̄aca ḡãna c̄uni minijua ñayijarã ïna. ³⁴ ïna j̄uarã t̄adi ejaja tic̄õri, ado bajiro goti bocayijarã ïna.

—Riti m̄ucana mani ʉj̄u caticoañi. Simón ïmasiti ïre tiñi, yi goti bocayijarã ïna.

³⁵ Ito yija ïnaj̄ua c̄uni ïna ma waroca ïnare bajire gayere gotiyijarã ïnaj̄ua c̄uni m̄ucana: “Ma ḡua waroca s̄iḡã s̄uaquĩ ḡuare. Wij̄u ejac̄õri naju ï bato ïsija tic̄õri, ‘Jesuti ñami añi’, yi ti masic̄u ḡua c̄uni”, yi gotiyijarã ïna, ito minijua ñanare.

*Ï r̄aca riasotigoanare Jesús ï goañore gaye
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Ito bajiro ïna b̄asi ñarocati ïna wato goañoyij̄u Jesús m̄ucana.

—Ñati m̄ua. Ñe mano queno ñaña m̄ua, yi ejayij̄u Jesús ïnare.

³⁷ Ito bajija ti ʉcac̄õri güiyijarã ïna, “W̄ujo ñaroja”, yirona. ³⁸ ïna güijare ado bajiro yiyij̄u Jesús:

—¿No yija ti ʉcati m̄ua? ¿No yija, “Jesuti ñami. Jesuti ñaguñji gajea”, yi t̄uõĩati m̄ua? ³⁹ ʉu ya ãmo tiya m̄ua. Ito yic̄õri ʉu ya ḡubori c̄uni tiya m̄ua. ʉuti ña ʉu. ʉare queno tic̄õri moañaña m̄ua. W̄ujo ñajama ʉu robo bajiro ḡõa cuti, ri cuti yibetoja, m̄ua tija, yiyij̄u Jesús ïnare.

⁴⁰ Ito yicōri ĩ ya ãmori ĩ ya gũbori cũni ĩnare ĩoyijũ ĩ.

⁴¹ Wanũbojarãti, “ĩ meje ñaguĩji”, yirona mũcayijarã ĩna. Ito bajija ticōri, ado bajiro yiyijũ Jesũs ĩnare:

—¿Bareoni jabeto ñacũati mũare? yiyijũ Jesũs ĩnare.

⁴² Ito yija wai jũora cuji co cuji ĩre ĩsiyijarã ĩna.

⁴³ Itire boca ãmicōri ĩna tiro riojo bayijũ ĩ. ⁴⁴ Iti bacōri ado bajiro yiyijũ Jesũs ĩnare:

—Canũti yũre rētacati gayere mũa rãca ñagũjũ, “Ado bajiro rētaro yiroja yũre”, yi goticãcũ yũ mũare. Ado bajiro mũare yicũ yũ: Moisés ĩ ucare, Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare, David ñayorũ ĩ ucarena cũni, “Ado bajiro rētaro yiroja Dios ĩ cōarũre”, yi ucañi ĩna. “ĩna ucado bajiroti yũre rētaro yiroja”, yi mũare goticãcũ yũ, yiyijũ Jesũs ĩnare.

⁴⁵ Ito ĩ yija bero Dios oca tuti gaye ĩna tũo masitoni ĩnare goti rētobuyijũ ĩ. ⁴⁶ Ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—Cristo Dios ĩ cōarũ quenabeto tōbũjacōri godagũ yiguĩji. Ito yicōri mũcana godana wato ñabojacōri tũdi catigũ yiguĩji mũcana. ⁴⁷ Iti oca masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja. “Mũa ñeñaro yirisere jidicãña. Ito yicōri Jesucristore tũorũnũña ñeñaro mũa yirise Dios ĩ ãcabojotoni”, yi goti ucure ñaro wado yiroja. Jerusalén gãnare goti tũocōri masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja, yi gotia Dios oca. ⁴⁸ Ito bajiro iti rētaja tigoana ña mũa. ⁴⁹ Yũ Jacũ ĩ rotiado bajiroti mũare Espĩritu Santo queo sãgũ yigũja yũ. Espĩritu Santona sũoriti Dios ĩ masirise mũare ĩ queo sãroto riojũa ado Jerusalénjũti ñacũaña maji, yiyijũ Jesũs ĩnare.

*Macãrũcãroju Jesús ã m̃ja ware gaye
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Ito bajiro ã yija bero Betaniaju ãnare ãmi wayiju. ã ya ãmori ãnu m̃ocõri, “M̃are queno yijaro Dios”, yiyiju ã. ⁵¹ Ito bajiro ãnare ã yija bero ãmacãju ãmi wayiju Dios ãre. ⁵² Buto ãre r̃c̃b̃o wañ quenacõri Jerusalénju tãdi wayijarã ãna. ⁵³ Ito yicõri co r̃m̃ r̃ayabeto r̃c̃b̃orã Dios ya wiju minijuasotiyjarã ãna. Itocõ ãa.

Dios Oca Tuti New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b